

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 146

Poznań, piątek dnia 28 marca 1930

Rok XXV

Istota obecnego przesilenia

Wśród znanych warunków p. Piłsudskiego najbardziej charakterystyczne dla całych rządów pomajowych jest żądanie „wycofania” art. 6. ustawy skarbowej. Do jakiego stopnia artykuł ten jest nie na rękę p. Piłsudskiemu, o tem świadczy pominięcie prawno-formalnej strony zagadnienia, polegającej na tem, że z chwilą przyjęcia tego artykułu przez Senat w brzmieniu sejmowym „wycofanie” przez Sejm nie jest już możliwe i trzeba by na to nowego projektu ustawy, skreślającej ten artykuł, przyczem projekt taki musiałby być uchwalony kolejno przez Sejm i Senat. Ponieważ p. Piłsudski dba — mimo przeciwnych pozorów — o zachowanie formalności, należy przypuścić, że w razie zgody większości Sejmu na jego warunki, Sejm nie byłby zaraz odroczone, lecz musiałby przedtem uchwalić zniesienie owego artykułu 6., czyli po prostu odstąpić dyktaturze ostatnią redutę, jaką jest budżet.

Ponieważ ten artykuł szósty jest jednym z najistotniejszych punktów walki między Sejmem a rządem, ponieważ stanowi podstawę oskarżenia p. Czechowicza i zapewne nieraz jeszcze będzie przedmiotem dyskusji, przeto pożytecznym może będzie zaznajomić się z ewolucją, jaką przechodził on w ciągu ostatnich sześciu lat. Dlatego sześciu, że prawidłowa gospodarka budżetowa zaczęła się u nas dopiero w roku 1924, t. j. od stabilizacji waluty.

W ustawie skarbowej na rok 1924 sprawa wydatków pozabudżetowych, stanowiąca treść owego art. 6., została ujęta w następujący sposób:

„Otwieranie kredytów, nie objętych budżetem, może nastąpić tylko na wniosek ministra skarbu, zatwierdzony w drodze ustawodawczej pod warunkiem, że równocześnie zostaną otwarte nowe, wystarczające źródła pokrycia.

Tak sformułowany przepis, oparty ściśle na art. 10 konstytucji i wykluczający w sposób kategoryczny możliwość dokonywania jakichkolwiek wydatków bez zgody Sejmu, utrzymany został także w ustawie skarbowej na rok 1925 i w preliminarzu na rok 1926, który skutkiem przewrotu nie doczekał się uchwalenia przez Sejm. Okres budżetowy 1926/7 przegospodarowano bez budżetu na podstawie kwartalnych przewidywań.

Wchodzimy w okres pomajowy. Do projektu ustawy na okres 1927/8 wniósł rząd po raz pierwszy słynne „luzy” budżetowe; zażądano mianowicie upoważnienia do wydatkowania sumy 148 milionów na inwestycje wojskowe i inne roboty publiczne w zależności od zwiększenia się wpływów skarbowych.

Sejm odrzucił luzy i uchwalił art. 6-y w brzmieniu poprzednich ustaw skarbowych, dodając na końcu zdanie:

„Za ściśle przestrzeganie tego przepisu są ministrowie osobiście odpowiedzialni”.

Trudno nie przyznać Sejmowi poprzedniemu dużej przenikliwości. Przewidział on sytuację, w której odpowiedzialny minister (p. Czechowicz) będzie usiłował ukryć się za plecami czynnika dla niektórych sfer nieodpowiedzialnego. W ustawie skarbowej na rok 1928/9 artykuł 6-y pozostał niezmienny wraz z ostatnim zdaniem, przeciw któremu stale oponował rząd i B. B.

Przyszło uchwalenie budżetu na rok 1929/30. Zbiegło się ono z uporczywym odmawianiem przez rząd wniesienia dodatkowych kredytów za okres 1927/8 i w konsekwencji z oskarżeniem p. Czechowicza przed Trybunałem Stanu. — Sejm, pragnąc okazać, że walczy tylko o stan prawny, a nie o cele polityczne, zlagodził dotychczasowy kategoryczny tekst art. 6., dodając następujący ustęp:

Dokoła tworzenia nowego rządu

Pesymizm p. Jana Piłsudskiego — Narady z przedstawicielami stronnictw — Pozory zachowania parlamentarizmu — Kompromisowość marsz. Daszyńskiego

Warszawa, 28. 3. (Tel. wł.) Dzisiaj o godz. 1 w południe poseł Jan Piłsudski przybył do Sejmu i rozpoczął znowu narady z przedstawicielami stronnictw. Do lokalu B. B. zostali do tej chwili zaproszeni pp. Chaciński (Ch. D.), Jankowski (N. P. R.), Dąbski (Piast), Róg (Wyzwolenie).

Konferencja z posem Chacińskim trwała przeszło pół godziny. Na wstępie poseł Piłsudski dał wyraz swemu przekonaniu o ciężkiej sytuacji tworzenia gabinetu ze względu na stanowisko i nastroje panujące w Sejmie. Poseł Chaciński wyraził zdziwienie, jakie to mogą być trudności wobec tego, że budżet jest już uchwalony a sesja się kończy. Na to pos. Piłsudski nie dał odpowiedzi. Pos. Chaciński wyraził pogląd, że posłowi Piłsudskiemu chodzi widocznie o badanie faktycznych nastrojów wśród stronnictw, albowiem sztywna deklaracja „centrolewu” nie daje pod tym względem jasnego obrazu. Wyraził również p. Chaciński opinię, że pos. Piłsudski gabinet utworzy.

Następnie był przyjęty na półgodzinnej konferencji pos. Jankowski, który nie udzielił żadnych wyjaśnień na temat rozmowy z p. Piłsudskim, wspomniawszy jednak, że na jego zapytanie, kiedy zakończy prace około formowania gabinetu, pos. Piłsudski odpowiedział, że prawdopodobnie dzisiaj wieczorem.

Koła polityczne nie orientują się, do czego zmierzają konferencje z niektórymi tylko stronnictwami centrolewu i lewicy, bo ani socjaliści ani „Stronnictwo Chłopskie” nie zostały do tej chwili zaproszone przez pos. Piłsudskiego.

Zdaje się, że wszystko to zmierza jedynie do wywołania pozorów zachowywania parlamentarizmu, ażeby potem na sobotnim posiedzeniu Sejmu, gdy wybuchnie awantura, można było stwierdzić, że Sejm nie może wyłonić z siebie ani większości, ani też nie może pozytywnie pracować. (w)

Warszawa, 28. III. (AW). Według krążących pogłosek w kulua-

rach Jan Piłsudski odezwać się miał do jednego z posłów, że jeżeli utworzy rząd w ciągu dnia dzisiejszego, to na sobotnim posiedzeniu Sejmu wygłosi krótkie exposé, w którym zawiadomi o składzie rządu, jego charakterze i jego celach.

Warszawa, 28. 3. (AW) Poseł Jan Piłsudski desygnowany na Premiera oświadczył przedstawicielom prasy, że jeśli się przekonanie, że nie może liczyć na porozumienie z tym Sejmem doradzi P. Prezydentowi jako zasadnicze wyjście z konfliktu władzy ustawodawczej z wykonawczą odwołanie się do opinii publicznej. Jan Piłsudski dodaje, iż niewątpliwie wypowie się ona za rządem.

W związku z reformą konstytucji Jan Piłsudski widzi trzy ewentualności, albo „dogadamy się z większością sejmową i zwołamy sesję nadzwyczajną dla prac konstytucyjnych, albo współpraca z tym Sejmem okaże się zupełnie niemożliwa i reforma konstytucji zostanie odłożona do przyszłej kadencji, przyczem treść zagadnienia nie zmieni się, a zmianie ulegnie jedynie procedura. Wreszcie pozostaje trzecie wyjście — Sejm obecny przeleje swe uprawnienia konstytucyjne na Sejm następny przez zmianę jednego tylko artykułu.

Warszawa, 28. 3. (AW) Zwołanie posiedzenia Sejmu z jednym tylko punktem porządku dziennego, uważane jest za daleko idące ustępstwo Sejmu na rzecz stanowiska rządowego. Kompromis ten zadecydowany został przez kierownicze władze Sejmu bez udziału Klubu Narodowego, który delegował posła Winiarskiego do marszałka Daszyńskiego, aby przedstawił konieczność zwołania Sejmu celem załatwienia nie tylko poprawek Senatu do budżetu, ale także i innych spraw, w szczególności kredytów dodatkowych za rok 1927/28. Tak więc porządek obrad sobotniego posiedzenia o bejdmie jedynie sprawozdanie komisji budżetowej o zmianach zaproponowanych przez Senat do przyjętego przez Sejm preliminarza budżetowego.

wniosek posła Rybarskiego zamiast słów: „wypadek nagły, wymagający natychmiastowego asygnowania sum ze skarbu państwa” — uchwalono taki tekst:

„Wypadek nagły tego rodzaju, że odroczenie wydatków z nim związanych na czas, potrzebny do zwołania nadzwyczajnej sesji sejmowej, lub w razie rozwiązania Sejmu — na czas do zebrania się nowego Sejmu mogłoby przynieść niepowetowaną szkodę państwu”.

Mimo gwałtownych sprzeciwów rządu i B. B. także Senat przyjął to brzmienie art. 6. Sprawa została ujęta mocno. Chcąc przekraczać budżet, co rząd obecny lubi, musi zwoływać Sejm, czego bardzo nie lubi.

Jakkolwiek p. Piłsudski żąda wycofania całego art. 6., to nie ulega wątpliwości, że właśnie wyżej przytoczony ustęp jest głównym celem jego ataku. — Sejm oparł się, ale na tem walka o art. 6-y wcale się nie skończyła. W dalszym ciągu tej walki społeczeństwo musi mocno poprzeć Sejm, pamiętając, że przekroczenie art. 6. to rozdzicie budżetu w ciągu 4 lat o przeszło dwa miliardy, to główna przyczyna obecnego kryzysu, którego ostry przebieg wynika z wycieńczenia organizmu gospodarczego przez nadmierne wydatki budżetowe. M. K.

Nowe wybory czy nowy bluff?

Korespondent warszawski pisze: Osobliwe nastroje panowały dziś w kołach politycznych, szczególnie zaś w łonie B. B. Powodem ich były wieści o zapowiadaniem niewiejszemu do gabinetu Piłsudskiego.

Raz już podobne nastroje przeżywalimy. Było to wiosną minionego roku, kiedy Piłsudski był chory. W kołach BB. panowała konsternacja. Niepewność przyszłości była tak przegnąbiająca, że budziła w tych kołach poczucie bezsilności i bezradności. Przytłaczała każdego, kto miał sposobność z nimi rozmawiać. — owa niewiara w siły narodu. Nic dziwnego: starano się umiejętnie wyrwać wiarę w siły społeczne, w instykt narodu, w zdolność narodu do kierowania swemi sprawami i budowania własnym wysiłkiem swego losu. Wszak „sanacja” poczucie odpowiedzialności powszechnej za losy kraju przetrzymała na barki jednostki i doprowadziła do zniewieścienia ogółu w tym względzie.

Teraz przeżywano zupełnie podobne nastroje. Samotnik belwederski nikomu się nie zwierza z swych zamierzeń i swych poczynań. Nikt nie zna jego celów. Stąd też pogłoski o jego zamiarze niewstępowania do rządu Jana Piłsudskiego wywołały szereg domysłów i komentarzy.

Ewentualne niewiejsze jego do rządu nie oznaczałoby wcale pozbycia się przezeń wpływu na rząd i nie oznaczałoby wcale usunięcia odpowiedzialności jego za istniejący stan rzeczy w kraju. Bo jakkolwiek Józef Piłsudski byłby poza rządem, jakkolwiek — przypuśćmy — teka spraw wojskowych przypadłaby gen. Rydzowi - Smigłemu, to jednak Piłsudski pozostałby generalnym inspektorem sił zbrojnych, a siłą swej indywidualności oddziaływałby nie tylko na swego brata jako premiera, ale i na cały tok spraw i polityki rządowej. Wyraźnie w jednym z artykułów „Gasnącemu światu” oświadczył, że wpływ na wojsko i politykę zagraniczną zachować musi.

Jakkolwiek zatem ułożą się stosunki, i jaki przybiorą bieg wydarzenia, pozostanie jedno: system pozostaje niezmienny, a czynnikiem dominującym w życiu państwem, bez którego nie zostanie dokonana żadna rzecz ważna, pozostanie Józef Piłsudski.

Ewentualne wybory byłyby niejako plebiscytem: za czy przeciw Piłsudskiemu. Stąd też w kołach „sanacyjnych” lansowano już myśl, że, gdyby nastąpiły wybory, to na czele listy „sahacyjnej” figurowałoby nazwisko marszałka Józefa Piłsudskiego.

Lecz czy do tego dojdzie? Któż z śmiertelników zwyczajnych zna przyszłość choćby najbliższą? Nie zna jej ani płk. Sławek, a prawdopodobnie i poseł Jan Piłsudski. H. W.

Od redakcji: Nasz obóz uważałby rozwiązanie parlamentu i przeprowadzenie nowych, ale rzeczywście uczciwych wyborów za jedynie sensowną drogę wyjścia z sytuacji. Ale, ponieważ w okresie „sanacyjnym” sens i logika nie są w życiu politycznym miarodajnym czynnikiem, a dzieje się wręcz przeciwnie, przeto obawiamy się, czy zapowiadanie nowych wyborów nie jest nowym — bluffem pomajowym, obliczonym na zastraszenie stronnictw centrolewicowych.

296,523 bezrobotnych w Polsce

Warszawa, 28. 3. (AW). Według danych „Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy” tygodniowe sprawozdanie z rynków pracy za okres od 15 do 22 marca b. r. wykazuje 296 tys. 523 bezrobotnych, w tem 57,421 kobiet. W stosunku do tygodnia poprzedniego bezrobocie wzrosło w Polsce o 476 osób.

Odwrót komunizmu wojującego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Wilno, w marcu 1930.

Mamy przed sobą numer moskiewskiej gazety „Trud“ (Praca) z dnia 2 marca, w której znajdujemy zarówno treść dekretu Rady Komisarzy Ludowych jak i artykuł Stalina poświęcony sprawie kolektywizacji gospodarstw rolnych, a noszący tytuł: „Zawrót głowy z powodu powodzenia“.

Zacznijmy od dekretu. Zawiera on wzór statutu „artielei rolnej“. Nazwa „artiel“ jest starą i oznacza pewnego rodzaju spółkę, znana jedynie w Rosji, a zawierana dla dokonywania na wspólny rachunek pewnych czynności. Przed rewolucją znane były „artiele“ tragarzy na stacjach, robotników portowych, postalców, dorożek ciężarowych i t. d.

W danym wypadku jak mówi artykuł I-szy statutu, mamy do czynienia z chemią w rodzaju związku (dobrowolnego, nie przymusowego) pracowników rolnych (fornali) oraz bezrobotnych i małorolnych włościan („biedniaków i średniaków“) utworzony dla tego, by wspólnymi środkami i wspólną pracą budować wielkie gospodarstwa kolektywne w celu odniesienia „rzeczywistego i całkowitego zwycięstwa nad kulakami, eksploatatorami i wszelkimi wrogami mas pracujących“.

Podstawą tej spółki rolnej mają być połączone grunta uprawne wchodzących w jej skład gospodarzy rolnych oraz wkłady pieniężne członków bezrolnych. Jednakże widzimy tu pewne odstępstwo od tego, co obserwowaliśmy w „gospodarstwach kolektywnych“ czyli t. zw. „kolchozach“. W „kolchozach“ własność indywidualna znosiła się całkowicie, natomiast w „artielach“ pozostawia się członkom nie tylko przedmioty codziennego użytku, ale nawet szesć inwentarza żywego (ptactwo, chlewnia, owce, a niekiedy po jednej krowie) i grunta przy zabudowaniach dla uprawy jarzyn, utrzymania sadow i t. p. Ponadto przynależność do „kolchozów“ mogła być przymusowa, bo jeżeli większość mieszkańców danego osiedla uchwaliła utworzenie „kolchozu“, mniejszość bezwzględnie musiała się podporządkować, lub opuścić rodziną wieś pozostawiając na własność „kolchozu“ całe swe gospodarstwo wraz z inwentarzem. Do „artielei“ natomiast wstępuje się wyłącznie z własnej woli. „Artiele“ mają być jakby wstępem do „kolchozów“, a te ostatnie do „sowchozów“ czyli komun rolnych w ścisłym tego słowa znaczeniu. „Kolchozy“ organizowane są na terenie wsi, natomiast „sowchozy“ w większych majątkach ziemskich objętych po wywłaszczeniu ziemian.

Dekret zresztą wyraźnie zaleca stosowanie „artielei“ w Turkiestanie, guberniach północnych i tam wszędzie, gdzie bezpośrednia kolektywizacja napotyka na zbyt wielkie przeszkody.

Co faktycznie zmusiło komunistów do cofnięcia się? Już we wspomnianym statucie „artielei rolnych“ znajdujemy w § 5-ym o członkach ustęp, który rzuci jaskrawe światło na źródło kapitulacji. Brzmi on: „gospodarstwa, które przed wstąpieniem do kolchozów zabijają lub sprzedają bydło, likwidują inwentarz lub złośliwie wywożą na targ nasiona, do artielei nie mogą być przyjęte“. Istotnie, włościanie, których przymusowo wciągnięto do „kolchozów“ tak robili śluszenie, nie mając, iż skoro ich pod przymusem wciągają do jakiegoś gospodarstwa, zabierają im dotychczasowy warsztat pracy, więc niechże ta nowa organizacja zaopatrzy ich we wszystkie niezbędne narzędzia i środki produkcji, oni zaś likwidując pośpiesznie swoje mienia starali się dostać w zamian trochę złota, które chowali na czarną godzinę.

Ale najlepszą krytyką dotychczasowej polityki agrarnej sowieków znajdujemy w artykule Stalina. Wprawdzie źródła zła szuka Stalin nie w fałszywych założeniach polityki, lecz w błędach wykonawców, którym zbyt łatwo wszystko szło, więc dostali zawrotu głowy i poczęli gwałtem narzucać to, co powinno być wchodzić w życie w drodze stopniowej ewolucji. Na wstępie daje Stalin szereg cyfr, które mają udowodnić pomyślnie skutki kolektywizacji, ale też na tych (nie wiadomo skąd wziętych) cyfrach kończy się całe powożenie, gdyż dalej maluje Stalin obraz mało pocieszający.

„Czy można powiedzieć — pisze Stalin, że te szczególnie sprzyjające warunki mają miejsce również w innych rejonach, na przykład w rejonach południowych, jak nasze okręgi północne, albo w rejonach zafascynowanych nacjonalizmami, w rodzaju, powiedzmy Turkiestanu“.

W dalszym ciągu narzeka Stalin na biurokratyczny sposób traktowania reformy rolnej i wprowadzenie jej w drodze pogrożeń i presji.

„Wiadomą rzeczą jest, iż w szeregu rejonów Turkiestanu były próby dopędzić i wyprzeć przodujące rejon S. S. R. w drodze groźby siły zbrojnej, za pomocą pogrożeń pozabawienia wody do polewania i towarów przemysłowych stosowanych względem włościan, którzy nie chcą dotychczas wstępować do kolchozów“.

Lecz najciekawszym jest odpowiedź Stalina na pytanie — czy komuna rolna odpowiada potrzebom i jest najodpowiedniejszym ogniwem w łańcuchu sowieckiej polityki rolnej?

Stalin odpowiada przecząco, bo „komuny stanowią narazie zjawisko odosobnione w ruchu komunistycznym mna wsi. Dla komun rolnych jako formy dominującej nie tylko w produkcji ale nawet w rozdziale dóbr niema jeszcze odpowiednich warunków“. Tem najodpowiedniejszym o-

gniwiem mają być właśnie „artiele“ do stosowania których w pierwszym rzędzie zmusza sowieci „problem zbożowy“ będący ośrodkiem trosk sowieckiej władzy.

Jest to nic innego, jak przyznanie się do tego, że trudności aprowizacyjne są zagadnieniem, które krzyżuje wszystkie poczynania komunistyczne i zmusza do kapitulacji wobec życia. Artykuł swój kończy Stalin przestroga przed poddawaniem się nastrojom wywołanym przez zbyt łatwe zwycięstwo i przed stosowaniem przemocy oraz tępieniem inicjatywy jednostek wchodzących w skład „artielei“, względnie samych „artielei“. Znajdujemy tam znamienne zdanie:

„Ja nie mówię o tych z przeproszeniem „rewolucjonistach“, którzy organizowanie artielei rozpoczynają od zdjęcia dzwonów (mowa o dzwonach kościelnych — przypisek redakcji). Zdjęcie dzwonów — to ci dopiero rewolucja!“

Czy cofnięcie się z linii wprowadzenia bezpośredniego komunizmu na wsi uznają bolszewicy za kolejną „pieredyszkę“ (odpoczynek) przed nowym atakiem trudno stwierdzić. Dziś faktem jest, że ofensywa na wieś zalamana się i bolszewicy szukają drogi odwrotu na „zawczasu przygotowane pozycje“. Nie mniej znamienym jest owe ironiczne odezwanie się o zdejmowaniu dzwonów i, kto wie, czy w tej dziedzinie nie będziemy świadkami odwrotu.

P. Kownacki.

Wojew. Wydział Bezpieczeństwa Publ. przez omyłkę w nielascie B. B.

„Sanacyjna“ krytyka dokumentu tego Wydziału

„Sanacyjna“ prasa warszawska i poznańska podała p. t. „Tajne — bardzo pilne“ przedruk następującego dokumentu:

ODPIS
Gniezno, dn. 4. 3. 1930 r.
Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
L. dz. II. 6/30 Tj.

Tajne B. Pilne
Do
Komisarjatu P. P.
na miasto Gniezno

celem stwierdzenia i podania tu, urzędowi następujących danych odnośnie do następujących stowarzyszeń:

- 1) Stronnictwa pol. BBWR. i 2) Wszczęstanowa Organizacja Monarchistyczna.
- a) Skład zarządu okręgowego, o ile znajduje się na terenie tu, miasta, w przeciwnym razie gdzie się mieści siedziba zarządu okręgowego.
- c) Skład miejscowego zarządu.
- d) Jakim celem służy stowarzyszenie.
- e) Jakie wpływy wywiera dane stowarzyszenie w życiu politycznym.
- f) Ile członków należy do stowarzyszenia.

(—) ŚWINIARSKI

Z powodu tego pisze warszawska „sanacyjna“ „Gazeta Polska“:

„Byłoby jednak głupstwem utrzymywanie w tajemnicy głupstwa, zwłaszcza, jeśli głupstwo jakiegoś p. Świniarskiego tłumaczyć może jego podwładnych“.

„Dzieje się to w Gnieźnie, z którego dumna jest endecja. I to w przeddzień ponownych wyborów do Sejmu. Należy przypuszczać, że wynik ponownych wyborów będzie dla pp. Świniarskich bardzo pogładową odpowiedzią na pytanie, czym jest „stronnictwo pol. BBWR.“ i „jakim celem służy to stowarzyszenie“. W każdym razie da się stwierdzić, że endecja bardzo intensywnie uświadamia swoich adherentów, skoro wiadomości o BBWR. dotąd nie dotarła jeszcze do Gniezna...“

„Ku usprawiedliwieniu polskich władz bezpieczeństwa zaznaczyć się godzi, że w Gnieźnie bezpieczeństwo podlega władzom miejskim, a nie... państwowym. Również upomnieć się godzi, by państwowe władze bezpieczeństwa odebrały możliwość podobnym „miejskim urzędowi bezpieczeństwa i porządku publicznego“ czuwania nad bezpieczeństwem ludności“.

Niemniej „Dziennik Poznański“, wydziwia, że „do Gniezna nie dotarła jeszcze wiadomość o istnieniu BBWR., a „miejski urząd bezpieczeństwa“ dotychczas nie ma pojęcia, „jakim celem służy...“ Uwagi swe kończy poznańskie pismo sanacyjne: „Pogrążyć miasto, którego „szef bezpieczeństwa“ jest tak doskonale uświadomiony politycznie“.

Przecieramy oczy! Biedny p. Świniarski z Gniezna, bo „głupstwo“, które mu insynuują władze „sanacji“, nie jest jego „głupstwem“. Dowodem tego poniższy „dokument“ oryginalny, który wyszedł nie od p. Świniarskie-

Poznań, dn. 19 listopada 1929.
Wojewoda Poznański
L. dz. 14975/29 Tj.
Przedmiot: zestawienie statystyczne wraz z wykresami P. P. S. — C. K. W. i innych.

Ścisłe Tajne!
Do
Wszystkich Panów Starostów Powiatowych, Dyrektora Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu i Bydgoszczy oraz Prezydenta m. Gniezna i Inowrocławia

Ścisłe rzeczowe a wszechstronne informowanie Urzędu Wojewódzkiego o wszelkich przejawach życia politycznego na terenie miasta (powiatu) jest warunkiem koniecznym.

Dotychczasowa w tym względzie praktyka wykazuje, iż dostarczane z tej dziedziny materiały informacyjne zawierają luki wskutek czego nie dają one obrazu całokształtu życia politycznego na terenie województwa poznańskiego.

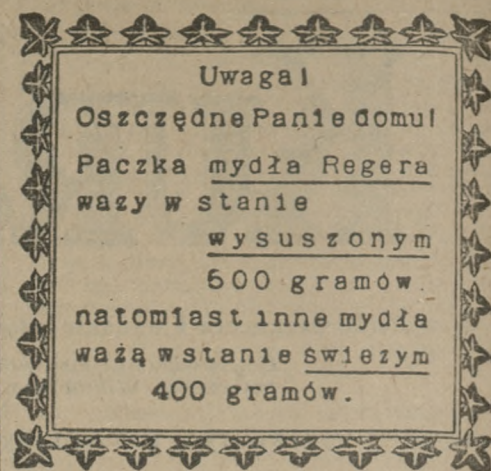
Niezależnie od dostarczanych mi w odnośnych sprawozdaniach tygodni sytuacyjnych informacji dotyczących działalności stronnictw politycznych, wszechstronne i gruntowne ujęcie całokształtu zagadnienia ruchu politycznego poszczególnych w danym terenie Panów stronnictw wymaga równoległego traktowania tej kwestii również ze stanowiska statystycznego.

Według wskazań zawartych poniżej w punktach od 1 — 8 należy opracować i nadesłać zestawienia statystyczne wraz z wykresami (w 2 wykonaniach) dotyczące wymienionych poniżej stronnictw politycznych w następujących nieprzekraczalnych terminach:

- a) P. P. S. — C. K. W. do 28 listopada br.
- b) Stronnictwo Narodowe, Obóz Wielkiej Polski, Chrześ. Demokracja do 15 grudnia 1929 r.
- c) Wyzwolenie, Stronnictwo Chłopskie, N. P. R. — Prawica, P. S. L. — Piast do 15 stycznia 1930.
- d) Związek Chłopski, N. P. R. — Lewica, Stronnictwo Kat. Ludowe, Zjedn. Pracy Wsi i Miast do 15 lutego 1930.
- e) B. B. W. R., P. P. S. — Frakcja, Monarch. Org. V.szech. do 15 marca 1930 r.

Przed każdorazowym opracowaniem żądanych materiałów należy przestrzegać następujących wytycznych:

- 1) Wykaz wszystkich ogniw stowarzyszeniowych w porządku hierarchicznym, z podaniem ich obszaru terytorjalnego i liczby członków. W wypadku, gdy podział terytorjalny danego stowarzyszenia nie pokrywa się z podziałem administracyjnym i dane ogniwo, odpowiadające organizacji okręgowej dzieli się na ogniwa hierarchicznie niższe, rozmieszczone częściowo na terytorjum innego województwa, postępować należy jak następuje:

P 10341/2-R 1638

Każda władza omawia obowiązkowo ogniwa, znajdujące się na własnym jej obszarze, przyczem

a) władza, na obszarze której znajduje się ogniwo hierarchicznie wyższe, wymienia nadto podległe temu ostatniemu ogniwa niższe, położone poza granicą swego obszaru administracyjnego — naodwrot:

b) władza, na obszarze której znajduje się jedynie poszczególne ogniwo niższe, poprzestaje na wskazaniu odpowiedniego ogniwa hierarchicznie wyższego z poza podległego sobie obszaru administracyjnego i podaje wszystkie ogniwa niższe;

2) Wykaz władz stowarzyszenia (w tym samym porządku) z podaniem siedzib i składu personalnego. Dla komórek stowarzyszeniowych, odpowiadających organizacjom niższym niż powiatowa, wystarczy podanie nazwiska tylko osoby stojącej na czele lokalnego zarządu. Odnośnie zarządów powiatowych należy podać poza składem zarządu przynależność partyjną członków zarządu

3) Wykaz grup społecznych, stowarzyszeń i instytucji, na które dany związek czy instytucja wywiera wpływ, z zaznaczeniem natężenia wpływów tych, z każdorazowym uzasadnieniem zjawiska.

4) Wykaz organów prasowych tegoż stowarzyszenia z określeniem sfery ich czytelników i jednoczesnym podaniem nazwisk faktycznych redaktorów oraz ich oblicza politycznego.

5) Wykaz płatnych funkcjonariuszy stowarzyszenia (sekretarzy, instruktorów).

6) Fundusze stowarzyszenia, ich przypuszczalna wysokość i sposób ich uzyskiwania (składki członków, subwencje prywatne i od instytucji).

7) Należy dodać krótkie omówienie, charakteryzujące jego rolę w życiu politycznym i społecznym miasta (powiatu), z uwzględnieniem oceny wpływów, które nie zawsze odpowiadają liczbie członków.

8) Rozmieszczenie ogniw stowarzyszeniowych w terenie z uwidocznieniem ich zależności hierarchicznej stanu liczebnego członków i siedzib władzy, winno znaleźć swój wyraz w osobnym graficznym zestawieniu w formie wykresu.

Wzór takiego wykresu podaje się w załączeniu. Wykresy mogą być w braku odpowiednich środków technicznych szkicowane na zwykłym papierze kancelaryjnym, muszą jednak być przejrzyste dla zobrazowania struktury organizacyjnej danego stronnictwa na terenie miasta (powiatu).

9) Zebrane materiały należy traktować jako tajne. Sposób przesyłania Urzędowi Wojewódzkiemu winien umożliwić wgląd urzędnikom niepowołanym do tego.

10) Pierwszego sprawozdania dotyczącego struktury organizacyjnej P. P. S. C. K. W. wraz z zestawieniem statystycznym oraz wykresem według załączonego wzoru sporządzonych w podwójnym wykonaniu oczekując od Panów w nieprzekraczalnym terminie do dnia 28 listopada br. Zaznaczam, iż należy mi na bezwzględnie dotrzymać terminów z określonych terminów ze względu na konieczność przedłożenia następnie żądanych informacji Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Za Wojewodę
(—) Zawistowski
Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Jak widzimy, p. Świniarski w Gnieźnie dostosował się tylko do żądania swej władzy przełożonej, a spotkały go epitety takie jak „głupstwo“ i t. p. Czy to nie wesole?

Nas jednak interesuje poza tem co innego. Ciekawi jesteśmy, dla jakich celów „statystycznych“ zestawia się takie spisy stronnictw. Czy nie łączy się to z przypadkiem ze sprawą słynnych „kartotek“, które „zniesiono“. Dla upozorowania „równości“ wobec wszystkich dodano w końcu także grupy t. zw. „współpracy z rządem“, — ku oburzeniu „sanacji“...

Zamieszki wojskowe w Hiszpanji?

Madryt, 28. 3. (AW) Obiegają niepotwierdzone wiadomości, iż w Barcelonie wybuchła rewolta wojskowa. Dotychczasowy komendant miasta, który został wezwany przez rząd hiszpański do złożenia urzędu, odmówił posłuszeństwa i pozostaje nadal na stanowisku. Cały garnizon pozostaje pod jego rozkazami.

Kto ponosi koszty „galówki“

„Strzelcy“ podróżujący na koszt państwa

„Orędownik Wielkopolski“ donosi, co następuje:
Liczni obywatele poznańscy, widząc w dniu 19 marca i wilję tegoż dnia iluminacje, dekoracje i t. d., zapytali się, „kto ponosi koszty tego wszystkiego“
Ze takie pytanie jest uzasadnione wśród tych, co płacą ciężkie podatki, co do tego nie może być dwóch zdań. Nie wiemy, kto ponosi koszty iluminacji rozmaitych gmachów państwowych — chcemy przypuszczać, że sanacja zebrała na ten cel specjalne „dobrowolne składki“ wśród siebie. Wiemy jednak pozytywnie, że „strzelcy“ przyjechali na „galówkę“ do Poznania na koszt placących podatki obywateli, bo na bilety t. zw. „kredytowe wojskowe“.

W grę wchodzi tu suma nie mała, jeżeli się zważy, iż na takie bilety przyjechało blisko 700 „strzelców“, by robić „cały Poznań“. Przyjechali nietylko z Wielkopolski, lecz w liczbie 91 z Łodzi (z orkiestrą), 57 z Kalisza, 67 z Konina, 22 ze Słupcy, 38 z Kutna, a nawet po 2 z Warszawy i Krakowa oraz 1 z Radomia
Razem złoży się to wszystko na znaczne sumy pieniędzy, które powiększają nasz budżet państwowy. Zwracamy na to uwagę naszym posłom, którzy w interesie stanu gospodarczego Polski, a niemniej kieszeni placących podatki obywateli mają obowiązek dbać o to, by pieniądze publicznych nie wyrzucano na cele partyjne.

Bruening, centrowiec, tworzy nowy gabinet Rzeszy

Berlin, 28. 3. (Tel. wł.) Dzisiaj przedpołudniem przyjął prezydent Hindenburg posła do Reichstagu, przewodząc centrum — dr. Brueninga i powierzył mu misję utworzenia nowego gabinetu.
Poza tem przyjął prezydent Rzeszy prezydenta Reichstagu Loebego oraz przewodców nacjonalistów — Hugenberg i Schielego, któremu miał proponować przyjęcie teki ministra wyżywienia w nowym gabinecie Brueninga.
Dzisiaj w południe obradował w związku z przesileniem rządowym klub nacjonalistów, zastanawiając się m. in. nad sprawą kandydatury swego członka Schielego na ministra.
Dr. Bruening rozpoczął odpowiednie narady ze stronnictwami.
Berlin, 28. 3. (PAT). W nowym rządzie stronnictwo socjal-demokratyczne nie będzie reprezentowane. Gabinet Brueninga opierać się będzie na stronnictwach środka. Poza tem

Bruening dążyć będzie do pozyskania dla swego rządu części stronnictwa niemiecko-narodowego.
Stosunek liczbowy przedstawiałby się w sposób następujący: Większość absolutna wynosi 247 głosów. Centrum, niemiecka partja ludowa, demokraci i bawarska partja ludowa mają razem 148 mandatów. Razem z partją gospodarczą, która ma 23 mand., chrześcijańsko socjalną wspólnotą 22 mand. oraz drobnymi partjami nacjonalistycznymi 14 mand., — rząd rozporządzałby większością 207 mand. Do absolutnej większości potrzebny byłby zatem jeszcze 40 mand. niemiecko-narodowych.
O ileby gabinet Brueninga nie zdołał pozyskać w parlamencie większości, załatwienie najpilniejszych spraw programu finansowego musiałoby nastąpić przez zastosowanie art. 48 konstytucji niemieckiej.

Sprawa Jakubowskiego

Sensacyjne zeznanie nowego świadka przeciw A. Nogensowi

Berlin, 28. 3. (PAT) W procesie rewizyjnym Jakubowskiego zeznania świadków coraz bardziej wykazują, na jak kruchych podstawach oparty był wyrok śmierci, wydany przez sąd przysięgłych w Neustrelitz. Z zeznań, złożonych dziś przez świadków, okazuje się coraz wyraźniej, że Jakubowski został planowo i świadomie wciągnięty przez oskarżonych obecnie Nogensów do sprawy.
Wstrząsające wrażenie na obecnych w sali sądowej wywarły zeznania świadka Dymitra Saweljewa, robotnika rosyjskiego, który oświadczył, że August Nogens w czasie spotkania z jedną z rodzin rosyjskich, wyznał, że Jakubowski był zupełnie niewinny. Na pytanie, dlaczego w takim razie zeznał w procesie przeciw Jakubowskiemu, Nogens odpowiedział świadkowi, że choć pozostawał z Jakubowskim w zażyłych stosunkach, to jednak nie mógł zeznać inaczej, gdyż naraziłby przez to własną rodzinę na niebezpieczeństwo. Tej rozmowy — zeznał dalej świadek — nigdy w życiu nie zapomnę. Gdy wszelkie próby przekonania Nogensa zawiodły, oświadczyłem mu wprost — kończy świadek, że postąpił wobec Jakubowskiego jak lotr.
Wzięty w krzyżowy ogień pytań prokuratora i przewodniczącego, August Nogens potwierdził w końcu częściowo zeznanie Saweljewa.
Schönberg, 28. 3. (Tel. wł.). Na sesji wyjazdowej sądu w Schönbergu zgłosił się jako świadek niejaki Meier, robotnik, który zeznał, że zetknął się w 1925 r. z Jakubowskim w więzieniu i że J. wówczas miał mu rzekomo opowiadać, iż namówił Kreutzfelda i Bloekera do zamordowania małego Ewalda, placąc Kreutzfeldowi za to 20 marek.
W ogniu krzyżowym pytań — Meier się mieszał i nie mógł w dostateczny sposób wyjaśnić, dlaczego teraz dopiero, po 5 latach, zgłosił się do sądu ze swym zeznaniem.

W tym celu w Limie powstała w Limie nowa organizacja techniczna p. n. „Stowarzyszenie architektów peruwiańskich“. Na prezesa honorowego tego Stowarzyszenia zaproszono Prezydenta Republiki p. Augusto B. Leguię, na 1-go vice-prezesa powołano jednego z najznakomitszych architektów peruwiańskich, którym jest Polak — prof. E. Jaxa-Malachowski, profesor „Szkoły Inżynierów“ w Limie, jeden z największych przemysłowców budowlanych w Peru, posiadacz ogromnej fortuny i jednego z największych pałaców nad brzegiem oceanu. Oprócz prof. Malachowskiego do zarządu nowego stowarzyszenia wszedł jeszcze jeden Polak — prof. Brunon Paprocki, architekt, również profesor „Szkoły Inżynierów“, który w roku 1927 wyjechał z Polski.

Ambasada sowiecka w opalach

Paryż, 27. 3. (Tel. wł.) Władze policyjne wzmocniły patrole wokół ambasady sowieckiej na specjalną prośbę ambasadora sowieckiego. W ciągu ostatnich dni wszelkie osoby przyjeżdżające i wchodzące do ambasady obrzucała publiczność wyzwiskami i pogroźkami. Ambasador sowiecki wyraził obawę, że mogłyby się

potwierdzić pogroźki niektórych pism miejscowych, skierowane przeciw Sovietom i jej pełnomocnikom.

Wyrok w procesie o przemyt jedwabiu

Starogard, 28. 3. (Tel. wł.). W procesie o przemyt jedwabiu zapadł dzisiaj o godz. 13 następujący wyrok.
Boneberger 1 rok więzienia, urzędnik celny Makowiecki 2 lata i 9 miesięcy, Chranowski 6 miesięcy i Goldstein 3 miesiące. Poza tem włącznie skazani na grzywnę przeszło miliona złotych, która każdy uiszczy karą więzienną, licząc za jeden dzień 1000 zł. ale razem nie więcej jak 2 lata. Oskarżeni Feliks Guzewicz, Mateusz Zimny i Aleksander Ukrainczyk zostali uniewinnieni.
S. B.

Dźwiękowe Kino Apollo

W piątek 28, w sobotę, 29 i w niedzielę, 30 b. m. 3 ostatnie dni Białych Cieni Seanse o godz. 4,30, 6,30 i 8,30 W sobotę, 29 i w niedzielę, 30 b. m. o godzinie 2,30 po cenach znanych. parter 0,75 zł — balkon 1,— zł. Przedstawienie dla młodzieży epokowego arcydzieła dźwiękowego BIAŁE CIENIE Przedspieszad biletów w sobotę i w niedzielę od 11,30 począwszy. Pw 10230-13.104

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.88 9/10 zł, w Gdańsku na Warszawie 8.89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.44 do 212.74 zł, gotówką 212.04 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.21 do 173.47 zł, gotówką 172.87 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, dnia 28. 3. 1930.
Spędzono: wołów 2, buhai 10, krów 18, bydła 30, świń 360, cieląt 201, owiec 25, prosiąt 423, razem 1039 zwierząt.
Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 28. 3. 1930.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:
Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.).
„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań
Żyto 19,25—19,75
Uspodobienie spokojne.
Pszenica 35,00—36,00
Uspodobienie spokojne.
Jęczmień przemysłowy 19,00—19,50
Jęczmień browarowy 21,00—23,00
Uspodobienie spokojne.
Owies 15,50—16,50
Uspodobienie spokojne.
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%) 32 50
Uspodobienie spokojne.
Mąka pszenna 65% wł. work. 54,75—58,75
Uspodobienie stałe.
Otręby żytnie 13,50—14,50
Otręby pszenne 15,00—16,00
Wyka latowa 26,00—28,00
Peluszk 23,00—25,00
Groch polny 26,00—29,00
Groch Victoria 27 0—32,00
Groch Folgera 26,00—29,00
Lubin niebieski 20,00—22,00
Lubin złoty 23,00—25,10
Seradela 24,00—28,00
Koniczyna czerwona 120,00—120,00
Koniczyna biała 170,00—220,00
Koniczyna szwedzka 170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz. 120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach 55,00—60,00
Przelot 80,00—105,00
Inkarnatka 200,00—220,00
Tymoteusz 42,00—50,00
Rajgras angielski 90,00—110,00
Tatarska 25,00—27,00
Ogólne usposobienie: spokojne.
Uwagi: Owies biały wyborowy ponad notowania. Sytuacja na rynku zbożowym w dalszym ciągu bez zmiany.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28 marca 1930.
Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję również utrzymaną i zauważono zwiększony popyt.
Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych chętnie nabywano 5 proc. pożyczk. konwers. po 54 proc., 8 proc. listy dolarowe Pozn. Ziem. Kredyt po 94 proc. (przy dew. 8,90) i 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 42 proc. 6 proc. listy były w obrotach po 22,— (za 1 ctr. mtr.). W pap. powyższych za wyjątkiem listów żytnich odczuwano większy brak materiału.
Na rynku akcji bankowych i przemysłowych uwidoczniła się większa zainteresowanie Płacono za Bank Polski 165—166, za Lubania 40,— i Dr. R. Maya 66,—. Poza tem poszukiwano silnie Unię po 82,— lecz bez oddawców.

Cedula urzędowa z dnia 28 marca 1930 r. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 54% P
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 42% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 22,— +
Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 165—166,— P.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Lubań, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 40,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 66,— P.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 3. 1930.
Waluty Gółówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,89 sp.; 8,91 kup. 8,87
Franki franc. 34,92 1/2 35,01 34,84
Szylingi austriackie 125,66 125,97 125,35

Dewizy:		
	trans	sprzed. kup.
Belgja	124,37	124,68 124,06
Holandja	357,75	358,65 356,85
Kopenhaga	23,85	239,45 238,25
Gdańsk	173,51	173,94 173,08
Łondyn	43,37	43,48 43,25
Nowy Jork	8,90,4	8,92,4 8,88,4
Pa ыз	34,91	35,00 34,84
Paryż	26,42 1/2	26,49 26,36 1/2
Szwajcaria	172,58	173,01 172,15
Sztokholm	239,7	240,30 239,10
Wiedeń	125,66	125,97 125,35
Włochy	46,75 1/2	46,87 46,64

Tendencja niejednolita.
Papiery państwowe i obligacje:
4% pożyczk. inwest. 125,50 124,50
5% pożyczk. premj. dol. 75,00
5% pożyczk. korw. 54,75

Akcje w złotych:
Bank Polski 168,00—167,75
Bank Zw. Sp. Zarob. 0,00—78,50
Lilpop 0,00—24,25
Pocisk 2,2—2,30
Starachowice 20,50—21,25
Borkowski 0,00—5,00
Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 28 marca 1930.

Pszenna march. od st. załad.	76-77 kg. przeciętn. jakości	249,00—251,00
Tendencja mocna.		
Żyto march. od stacji załad.	72 kg. przeciętn. jakości	144,00—146,00
Tendencja mocna.		
Owies march. od stacji załad.		131,00—141,00
Tendencja mocniejsza.		
Jęczmień browarowy		165,00—178,00
Tendencja mocniejsza.		
Jęczmień pastewny i przemysłowy		145,00—157,00
Tendencja mocniejsza.		
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.		
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów.		
Mąka pszenna		27,50—35,50
Tendencja mocniejsza.		
Mąka żytnia		20,6—23,75
Tendencja stała.		
Ospa pszenna		08,50—09,00
Tendencja spokojna.		
Ospa żytnia		08,75—09,25
Tendencja stała.		
Groch Victoria		20,00—25,00
Groch dr. jadalny		18,00—20,00
Groch pastewny		16,00—17,00
Peluszk		16,50—19,00
Bób polny		16,00—17,50
Wyka		19,00—22,00
Lubin niebieski		13,50—15,00
Lubin złoty		17,50—20,00
Seradela nowa		31,00—34,50
Makuch rzepakowy		13,50—14,50
Makuch iniany		17,20—18,00
Wyłki suche		06,60—06,80
Srót Soja		14,20—14,80
Platki ziemniaczane		12,80—13,30

Ogólna tendencja mocniejsza.
Notowania złotego w Berlinie z dnia 28. 3. 1930.
Wyplaty na Warszawę 46,825—47,025
Noty wielkie 46,725—47,125

POPIERAJĄCIE OŚWIATĘ POLSKĄ WSPOMAGAJĄC TCL W JEJ OBECNYM ROKU JUBILEUSZOWYM!

Nieświecka podwyżka cel

Berlin, 27. 3. (AW). Ulegając presji agrariuszów rząd Rzeszy zainicjował nową serję podwyżek celnych na produkty agrarne i zwierzęce, aby jaknajchlej stworzyć zapórę dla przywozu polskiego. Po uchwaleniu podwyżki cel na pszenicę, żyto i otręby żytnie, wprowadzenie monopolu sprzedaży na kukurydzę, nastąpiło podwyższenie cła na wieprzwinę do 27 marek za 100 kg. W ten sposób warunki, na których zawarto przewozu handlowego z Polską przesunęły się znowu na niekorzyść strony polskiej.

Zwolnienie od podatku obrotowego

Gdynia, 28. 3. (PAT). Bawiący tutaj wicemin. Starzyński odbył szereg konferencji, na których omawiano sprawy dotyczące gospodarczego położenia m. Gdyni, portu, instytucji kredytowych i położenia kupiectwa gdynskiego. W wyniku konferencji kilka tutejszych firm zostało zwolnionych od placenia podatku obrotowego.

Polscy architekci w Limie

Warszawa, 28. 3. (AW). W stycz-

Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego

Protest przeciwko zamachowi na wychowanie katolickie młodzieży w szkole — W obronie młodzieży akademickiej

Wczoraj, 27. bm., odbyło się w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 walne zebranie I okr. uczestników powstania wielkopolskiego. Obrady zagalął prezes p. Koch silnym przemówieniem, które na słuchaczach wywarło głębokie wrażenie.

Mówca następnie powitał prezesa związku dr. Meissnera oraz pp.: Langnera, Sobczaka, Działoszyka, Kruśczyńskiego i 13 delegatów poszczególnych towarzystw okręgu. Na marszałka obrad poproszono p. Piekuckiego, na sekretarza p. Kantka. Nastąpiły sprawozdania zarządu, komisja rewizyjna udzieliła pokwitowania. Nad sprawozdaniem wywiązała się szeroka dyskusja, w której podkreślano intensywną pracę zarządu. Jednogłośnie uchwalono mu podziękowanie za niezamordowaną pracę. Nowe władze ukonstytuowały się w następujący sposób: Koch — prezes, Stanisław Mizerski — wiceprezes, Marjan Krzesiński sekretarz, Piotr Wojewoda zast., Adam Koswenda skarbnik, Roch Wolniewicz komendant, Roman Bociński zast., Aleksander Mettler i Józef Dartsch ławnicy, Nogaj, Świętek i Wicke członkami komisji rewizyjnej, Listing, Maksymilian Maliński, Sobczak, Brunowski i Skrzekotowski —

członkowie sądu honorowego. Po załatwieniu spraw ściśle organizacyjnych uchwalono następujące rezolucje:

1. Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego potępiają zamach na katolickie wychowanie młodzieży w szkołach, wyrażają hołd i gorące uznanie tym posłom i stronnictwom, które niestrudzenie stają w obronie katolickiego charakteru wychowania młodzieży naszej.

2. Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego protestują przeciwko metodom walki ze społeczeństwem narodowo myślącym, a w szczególności przeciwko stosowanym w obecnej chwili w sposób nieogledny i często brutalny metodom policji polskiej przeciwko niemu.

3. Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego protestują przeciwko narzucaniu społeczeństwu t. zw. galówek, jak n. p. ostatnia z okazji imienin b. min. Piłsudskiego, gdyż podobne wyróżnienie przysługuje tylko reprezentantowi Rzplitej, Prezydentowi.

4. Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego wyrażają młodzieży akademickiej hołd i uznanie za jej gorliwą służbę w obronie ideałów polskich. W młodzieży tej Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego widzą najpewniejszą gwarancję lepszej i jaśniejszej przyszłości naszego narodu i państwa.

Rezolucje przyjęto burzliwymi oklaskami. (tr.)

„Młodzież Wszechpolska“ wobec wypadków niedzielnych

„Młodzież Wszechpolska“ zwołała na czwartek wieczór, zebranie ogólne. Posiedzenie otworzył prezes organizacji p. dr. Zdzisław Jaroszewski, poczem wygłosił przemówienie na temat stosunku „Młodzieży Wszechpolskiej“ do ostatnich zajęć. Po krótkim przedstawieniu krwawych wypadków niedzielnych prezes zatrzymał się nad wnioskami, jakie z wytworzonej sytuacji plyną dla „Młodzieży Wszechpolskiej“ — młodzieży narodowej. „Obowiązkiem naszym jest na zorganizowaną ofensywę na terenie młodzieży odpowiedzieć kontrofensywą, która winna wyrazić się w jak najintensywniejszej konsolidacji obozu narodowego na uniwersytecie. Zasadniczym naszym zadaniem jest wychowanie młodzieży w ideologii narodowej, opartej na katolickim poglądzie na świat, zorganizowanie wewnętrzne i wydobycie z siebie maksymalnego wysiłku w celu przetworzenia polskiej współczesności. Celem naszym — Polska, Polska wielka, silna hartem moralnym narodu, kulturą, obywatelami świadomymi swych celów. W zakończeniu prezes wezwał członków do usilnej pracy nad własnym wyrobieniem moralnym i intelektualnym oraz wpływaniem na otoczenie.“

Przemówienie, przerywane kilkakrotnie oklaskami, przyjęto z entuzjazmem.

Z kolei wiceprezes p. Jan Wyganowski, scharakteryzował stanowisko prasy poznańskiej wobec krwawych zajęć niedzielnych. Zaczął od prasy „sanacyjnej“, Prasa ta odkryła w ciągu ostatnich dni swą przyłbicę,

okazała się wyzutą z wszelkich zasad etycznych. Wszystkie dla niej środki były godziwe, byleby zożydzić młodzież narodową. Społeczność akademicka zapamięta to sobie. Dziś i najobojętniejsi spośród młodzieży odwracają się z odrazą od organów bandytyzmu dziennikarskiego. Natomiast z całą wdzięcznością, na jaką nas stać, odnosimy się do prasy narodowej, która odważnie wzięła nas w obronę.

Oświadczenie to przyjęli zebrani długo niemilkącymi oklaskami.

W końcu zabrał głos p. Zbigniew Łukaczyński, przybyły z Pomorza. Silne jego przemówienie zgromadzeni przerywali co chwila oklaskami.

Zebranie zamknął prezes wezwaniem do pracy oraz zbiórki na rzecz Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku.

Przez aklamację przyjęto poniższą rezolucję:

„Wobec wypadków, których widownia był uniwersytet poznański w niedzielę, 23 marca, „Młodzież Wszechpolska“, reprezentacyjna organizacja ideowa młodzieży akademickiej, stwierdza:

„1. Narodowa młodzież akademicka miała prawo i obowiązek zaprotestowania przeciw narzucaniu społeczeństwu orientacji kultu jednostki, która ustawicznie lży naród polski. Młodzież narodowa nie ustanie w walce o wielką Polskę, wielką moralnie i materialnie.“

„2. Społeczeństwo, z wyjątkiem nielicznych grup politycznych, rozbite i dezorientowane albo nie rozumie, jak ciężkie obelgi rzuca się na naród polski, albo też tchórzy, zmuszając młodzież do zdecydowanego reagowania.“

„3. Młodzież narodowa uniwersytetu poznańskiego wykazała niezwykły, jak na młodzież, stopień opanowania; mimo bicia i kaleczenia nie reagowała czynnie; mimo bezprzykładnych ataków prasy „sanacyjnej“ nie zrewanżowała się na wy dawnicztwach odnośnych.“

Walne zgromadzenie Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych

Przyjęcie rezolucyj i wniosków — Kryzys rolnictwa pod pręgiem — Wybory uzupełniające do rady głównej W. T. K. R. — Zakończenie zjazdu

Obrady walnego zgromadzenia Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych toczyły się do końca przy wielkim zainteresowaniu. Obradom przewodniczył prezes rady głównej W. T. K. R. p. Leon Pluciński. Na wstępie obrad drugiego plenarnego zebrania nastąpiło przyjęcie wniosków komisji. Imieniem komisji organizacyjnej referował p. Tuchołka, imieniem komisji ekonomicznej p. Mieczysław Chłapowski, imieniem komisji podatkowej — ubezpieczeniowej p. Bogusław Lubiński, imieniem komisji osadniczej p. Józef Rączkowski i imieniem komisji oświatowej p. dr. Juliusz Trzcński.

W wyborach uzupełniających ustępujących przez losowanie członków rady głównej pp. dr. J. Trzcńskiego, Bogusława Lubińskiego z Kieczyzna, J. Rączkowskiego, Ciesielskiego i Majchrzyckiego wybrano ponownie dr. Trzcńskiego i Lubińskiego, a w miej-

scie p. Józefa Rączkowskiego, dotychczasowego wiceprezesa rady, przeciwko któremu zimobilizowały się sfery konserwatywne, wybrano p. Józefa Żychlińskiego z Uzarzewa, wreszcie weszli w skład rady pp.: Stefan Baranowski z Wygody i Czesław Wróblewski z Saczkowa w pow. śmigielskim. Po przyjęciu wolnych wniosków w formie dezyderatów do rady głównej przedłożonych przez pp. Kucwicza, pik. Szczanieckiego z Łaszczyna, Kubiaka i Napierałę obrady solwował prezes rady głównej p. Leon Pluciński podziękowaniem za wytrwałość w obradach staropolskim „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!“

Poniżej zamieszczamy w streszczeniu przyjęte przez walne zgromadzenie rezolucje:

Rezolucje Sekcji Organizacyjnej

I.
Wyjątkowe czasy, jakie z sekcji kata-

strofalnego spadku cen płodów rolniczych przeżywa rolnictwo, wymagają jak najenergiczniejszych zabiegów organizacji rolniczych u rządu i sfer miarodajnych, aby zastosowano konsekwentnie te zarządzenia, które mogłyby zlikwidować rujnujący gospodarstwo rolnicze kryzys.

Walne zgromadzenie W. T. K. R. zdając sobie z tego sprawę, że tylko należyte silna organizacja rolnicza będzie miała posłuch u sfer miarodajnych.

a) wzywa wszystkich rolników i instytucje z rolnictwem związane z terenu Wielkopolski, aby skupiły się w Wielkopolskim Towarzystwie Kółek Rolniczych.

b) wzywa wszystkich osadników, aby nie rozpraszali się w coraz to nowych, tworzonych z różnych inicjatyw organizacjach grupowo-stanowych, lecz, aby przystępowali do istniejących Kółek Rolniczych, a w miejscowościach, gdzie ich dotąd niema, aby tworzyli nowe.

c) wzywa wszystkich rolników wielkopolskich, by ze sprawami ogólnorołniczymi zwracali się wyłącznie do W. T. K. R.

Wszelkim próbom, któreby zmierzały do osłabienia łączności ogółu rolników w jednolitej organizacji rolniczej, należy się jak najbardziej stanowczo przeciwstawić;

d) wzywa Związek Kółek Włościanek, aby zachowując własną autonomię organizacyjną, przystąpił do Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych,

e) wzywa organizacje młodzieży rolniczej, aby pogłębiały zasady współdziałania z W. T. K. R. w dziedzinie przygotowania do pracy praktyczno-rolniczej,

f) wzywa organizacje samorządowe: jak Wielkopolską Izbę Rolniczą, jako organ samorządu rolniczego, Samorządy Powiatowe, organizacje spółdzielcze i handlowo-rolnicze — do najściślejszego skoordynowania swych prac z pracami W. T. K. R.

II.

Walne zgromadzenie W. T. K. R. uważa, że kryzys rolniczy bynajmniej nie usprawiedliwia rolnika do zwlekania z płatnością składek członkowskich, lecz wprost przeciwnie, każdy rolnik, odczuwając kryzys powinien ponieść jeszcze ten wysiłek, jakim jest wywiązywanie się z płatności składek członkowskich w stosunku do Towarzystwa, gdyż inaczej W. T. K. R. stanęłyby musiało wobec niemożności wykonywania obrony rolnictwa, co jeszcze fatalnie odbiłoby się na każdym warstwie rolnym. Walny zjazd upoważnia władze główne W. T. K. R. do stanowczego likwidowania placówek prowincjonalnych, t. j. sekretariatów w tych oddziałach powiatowych, które w najbliższym czasie nie wpłacają swych składek.

Rezolucje sekcji ekonomicznej

Walne zgromadzenie W. T. K. R. dziękując panu Ministrowi Rolnictwa za przeprowadzenie planu doraźnej pomocy, wzywa Go, by biorąc pod uwagę katastrofalną sytuację rolnictwa, pociągającą za sobą załamanie finansowe kupieckiego i przemysłowego, oraz zwiększającą się liczbę bezrobotnych, przeprowadził jak najprędzej stały program gospodarczy, dający rolnictwu możliwość wyjścia z obecnego kryzysu oraz gwarancję pomyślnego rozwoju.

W dziedzinie polityki zbożowej

Biorąc pod uwagę katastrofalny spadek cen płodów rolnych, które zaledwie w 50 proc. pokrywają koszty produkcji, prosimy o:

a) wprowadzenie stałego systemu „świadczeń przywozowych“ w zamian obecnego „zwrotu cła“, i to w wysokości stawek celnych przywozowych;

b) do wprowadzenia świadectw przywozowych katęgoryczne zaprzestanie kontyngentowania certyfikatów wywozowych;

c) podniesienie ochrony celnej do wysokości:

1. zabezpieczającej rynek wewnętrzny dla produkcji krajowej,

2. uniemożliwiającej przywóz produktów wytwarzanych w kraju lub które mogą być zastąpione przez produkcję krajową, w szczególności cykorji, ryżu i kukurydzy;

d) zniesienie na stałe klauzuli, uprawniającej ministra skarbu do wydawania kontyngentów na bezcłowy przywóz zbóż, włącznie kukurydzy i ryżu;

e) zniesienie wszelkich ograniczeń przemysłowych;

f) wprowadzenie zasady, że rezerwy zbożowe mają przedewszystkiem na celu podniesienie poziomu cen wewnątrz kraju przy kontroli min. rolnictwa;

g) włączenie rezerw zbożowych do Związku Eksporterów Zboża;

h) uruchomienie niskoprocentowego kredytu tak dla spółdzielczości, jak i kupiectwa zbożowego, na zakup i eksport zboża.

W dziedzinie polityki kredytowej

a) Dolożenie wszelkich starań w celu uruchomienia kredytu długoterminowego, jako najracjonalniejszego dla produkcji rolniczej i niezbędnego dla skoncentrowania kredytów krótkoterminowych;

b) wpłynięcie na Państw. Bank Rolny, by wobec wstrzymania w danej chwili akcji kredytu długoterminowego załatwiono przynajmniej:

1. podania o długoterminowy kredyt,

2. wnioski petentów, którzy już wpłacili należność za przeprowadzenie taksy na grunt,

3. wnioski, które wpłynęły przed 1 maja 1929;

c) wprowadzenie kredytu 2—3 letniego dla skonwertowania długów wekslowych;

d) przeznaczenie już obecnie znaczących

Błędy w pielęgnowaniu urody.

Uderzającą jest u nas przepaść, oddzielająca nasze wrodzone poczucie piękna od bezkrytycznego umiłowania szablonu w dziedzinie pielęgnowania urody. Pielęgnowanie urody nie powinno wypływać z ugania się za nowością, lecz z istotnego zrozumienia potrzeb danej właściwości cery, włosów i skóry ciała. Nie będe się rozwodził nad metodą rozpoznania różnych właściwości cery, znajdzie ją bowiem czytelnik szczegółowo w broszurkach o nowoczesnym, indywidualnym pielęgnowaniu urody, załączonych do każdego preparatu wytwórni lekarsko-kosmetycznej „Miraculum“, nawet do preparatów codziennego użytku, jak: pudru egzotycznego Dra Lustra i Szamponu Dra Lustra. Treść tych broszur radzę przyswoić sobie każdemu, dbającemu o zachowanie urody. Aczkolwiek uświadomienie znaczne poczyniło postępy, napotyka się dziś jeszcze wypadki niszczenia tłustej cery kremami i mydlami, czego następstwem bywają wagner i przyszcze. Tłustą cerę należy myć wyłącznie gorącą wodą i proszkiem marmurowym „Miraculum“. — O szkodliwości t. zw. domowych środków, tudzież o innych błędnych „metodach“ pielęgnowania urody, pomówimy w następnym artykule. Dr. Z. B.

Tw 1308

funduszów na kredyt zastawu zbożowego z produkcji roku gospodarczego 1930/31;

e) zracjonalizowanie kredytów nawozowych;

f) unormowanie procentów, jakie mogą być doliczone do kredytów, udzielonych z funduszów państwowych.

Rezolucja w sprawie ubezpieczeń społecznych

I.

Walne zebranie wita z uznaniem postanowienia rady ministrów, zawarte „w planie doraźnej pomocy dla rolnictwa“, a dotyczące ulg i ułatwień dla rolników w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Walne zebranie W. T. K. R. stwierdza, że obecnie obowiązujące ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych:

a) stanowi źródło niewspółmiernego obciążenia produkcji rolnej w stosunku do korzyści osiągniętych przez rolnictwo,

b) nie uwzględniła odmiennych warunków pracy na roli, skutkiem czego stwarza dla rolników i robotników rolnych cały szereg trudności i niedomagań,

zwraca się do czynników miarodajnych z apelem o przyspieszenie reformy ustawodawstwa ubezpieczeń społecznych w myśl projektu opracowanego przez organizacje rolnicze, któraby zapewniła sprawiedliwe obciążenie rolnictwa i usunęła niedomaganie. Projekt należy zmienić w tym kierunku, aby składki były płacone nie z ilości posiadanych hektarów, tylko od ilości zatrudnionych robotników.

Poza rezolucjami powyżej zamieszczonymi walne zgromadzenie zajmowało się na obradach komisyjnych sprawą podniesienia oświaty wśród rolnictwa przy pomocy dobrze zorganizowanej akcji propagandowej najnowocześniejszymi środkami. Dużo uwagi poświęcono zagadnieniu akcji osadniczej. Wysłunięto szereg postulatów odnośnie waloryzacji rent, nadania tytułu własności nabywcom osad kolonizacyjnych i anulacyjnych, udzielania osadnikom przewłaszczenia i t. d. Specjalna sekcja zajmowała się sprawami podatkowymi. Uchwalono rezolucję wzywającą radę główną do podjęcia starań o zmianę obowiązującej ustawy o państwowym podatku dochodowym. W rezolucji wyszczególniono dokładnie postulaty rolnictwa, jakie winny zostać uwzględnione w reformie naszego obecnego ustawodawstwa podatkowego.

Organizacja faszystowskiego wychowania

Rzym, 28. 3. (Tel. wł.) Wielka Rada faszystów postanowiła pogłębić faszystowski system wychowania narodowego. M. in. postanowiono zatwierdzać na stanowiskach rektorów i dyrektorów szkół średnich tylko takich kandydatów, którzy należą od 5 lat do partji faszystowskiej.

Samobójstwo w teatrze

Londyn, 28. 3. (AW) W czasie wystawienia w teatrze sztuki, osnutej na wspomnieniach z wojny światowej jeden z widzów popełnił samobójstwo.

Rano —
po obiedzie —
wieczorem
najlepiej smakuje
HERBATA LIPTONA

nr 9690

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Prawie rozejm celny

Po licznych przejściach, w trakcie których bliską była katastrofy — międzynarodowa konferencja celna zakończyła się szczęśliwie powodzeniem, wprawdzie ograniczonym, lecz za to solidnym. Fantastyczne projekty, nad którymi początkowo dyskutowano w Genewie, nie zostały się krytyce, gdyż jak wyraził się francuski minister handlu, p. L. Flandin, „nie można bezkarnie gwałcić praw przyrody”. A właśnie konferencja genewska była na najlepszej drodze ku „unieruchomieniu sił gospodarczych Europy przy pomocy niemożliwego rozejmu”.

Francuskiemu mężowi stanu konferencja zawdzięcza swój sukces; gdyby nie śmiałe oświadczenie pana Flandina na plenum w dniu 8 b. m. konferencja byłaby się zapewne zakończyła, jak wiele innych tego rodzaju „manifestacji” uchwaleniem czysto akademickich wniosków. Formuła, którą pod koniec przyjęto prawie jednomyślnie, jest dziełem również Francuza, pana Serryusa, jednego z najlepszych fachowców w dziedzinie traktatów handlowych, który zaproponował imieniem delegacji swego kraju oparcie się na wzorce konwencji francusko-belgijskiej z r. 1928.

Projekt delegata francuskiego dążył do stabilizacji celnym nie w formie bezwzględnej zobowiązania się do niepodwyższania celnym, ale w formie ogólnego uznania prawa do rekompensaty za podwyższenie jakiegokolwiek stawki celnej. Następuje to w sposób określony we wspomnianej konwencji franko-belgijskiej.

Mianowicie znajduje się w niej postanowienie, wedle którego strony pertraktujące mają prawo na wypadek podwyżki celnym ze strony kontrahenta żądać odpowiedniego ekwiwalentu za podwyżkę. W szczególności każda ze stron ma prawo żądania natychmiastowego rozpoczęcia rokowań w przedmiocie rekompensaty za podwyżkę celnym swego kontrahenta, a w wypadku, gdyby rokowania te w ciągu 45 dni nie doprowadziły do rezultatu, otrzymuje prawo wypowiedzenia traktatu, który przestaje wówczas obowiązywać w miesiąc później.

Konferencja genewska, jak rzekliśmy, przyjęła powyższą formułę jako podstawę przyszłej konwencji międzynarodowej i dorzuciła nadto dalsze jeszcze postanowienia, z pośród których dwa tylko zacytujemy:

Pierwsze brzmi: strony zobowiązują się do niewypowiadania dwustronnych traktatów przed dniem 31 marca 1931. Drugie postanowienie brzmi: Każda ze stron zobowiązuje się nie wprowadzać w życie podwyżek celnym lub nowych cel protekcyjnych, które uważa za konieczne, wcześniej, niż po 20 dniach od zawiadomienia o tym zamiarze sekretarjatu Ligi Narodów.

Jak widzimy, konferencja celna wydała rezultat pozytywny i, jak sądzimy, solidny. Osiągnięto fiksację cel warunkową; jest to prawie rozejm celny.

Krótkie informacje gospodarcze

— Polsko - niemiecka komisja żytnia (Deutsch - Polnische Roggenkommission) znajduje się w Berlinie. Bliższy adres brzmi: Berlin W. 56, Taubenstrasse 25.

— Notowania cukru eksportowego kryształu zwyczajnego fob. Gdańsk za centweight netto (50,8 kg.) wynoszą na marzec sh. 8/4 1/2 - 8/6.

— W najbliższych dniach nastąpić ma fuzja między dwoma głównymi niemieckimi towarzystwami okrętowymi Hapag i północno-niemieckim Lloyd.

— Ford nabył w stanie Georgia 25 000 akrów gruntu, gdzie zamierza produkować roślinę, z której jak dotychczasowe doświadczenia Edisona wykazały można produkować gumę.

— Bank Holandji obniżył stopę dyskontową z 3 1/2 na 3 procent.

— Federal Reserve Bank w San Francisco obniżył stopę redyskontową z 4 1/2 na 4 proc.

— Produkcja stali w Italji w 1929 r. wyniosła 2 148 567 tonn, wobec 1 963 127 tonn, w 1928 r. produkcja żelaza lanego w tym samym okresie wyniosła 678 491 t. wobec 507 111 t. w 1928 r.

— Zostało przedłożone modus vivendi ekonomiczne, zawarte w 1927 r. pomiędzy Francją i Włochami do dn. 1 czerwca r. b., oraz układ prowizoryczny włosko-perski, zawarty w 1928 r. do dn. 10 maja r. b.

Na drugim krańcu Rzeczypospolitej

Zaniedbane wschodnie połacie naszego państwa, zaniedbane rozmyślnie przez zaborcę, a z braku środków przez rządy polskie, zaczynają coraz więcej zwracać na siebie uwagę, jako niewyżyskane tereny eksploatacyjne. Szczególniej Polesie, którego obszar przewyższa rozmiarami Poznańskie, a gęstość zaludnienia mniejsza jest czterokrotnie, stanowić może znakomity teren kolonizacyjny, który mógłby skutecznie hamować niepożądaną emigrację. Największą, i pozornie niezwalczoną przeszkodą są owe słynne błota pińskie, stanowiące większość przestrzeni tego najbardziej zacofanego województwa. Pomijając słabe zaludnienie, Polesie odznacza się najmniejszą ilością budynków murowanych (poniżej 5 proc. na wsiach i nie wyżej 10 proc. w miastach). karłowatymi gospodarstwami, najsłabszymi plonami (z ha 6—8 q pszenicy, jęczmienia i owsa, 8—10 q żyta i 70 do 80 q ziemniaków) i najsłabszą siecią komunikacyjną (Polesie z całym okręgiem białostockim, nowogródzkim i wileńskim rozporządza 3 tys. km linii kolejowych, około 3 km na 100 km kw. powierzchni).

Odwodnienie Polesia stanowiło podstawowy problem, który należało rozwiązać, aby uzyskać dostęp do bezpożytecznych obszarów. Ponieważ przestrzeń ta wynosi przeszło 42 tys. km kw, prace właściwe musiał poprzedzić okres studjów, co już ze znacznym nakładem kosztów (około 6 milj. zł) i czasu zostało przeprowadzone, poczynszy od 1928 roku. Studja te dały w wyniku rezultat dość niespodziewany, okazało się mianowicie, że dla osuszenia błot w dużym stopniu wystarczy pogłębienie strumieni i odpływów na większej długości, bez potrzeby podstawowego regulowania rzek.

Oczywiście, że zmniejszy to znakomicie koszty melioracji, a z drugiej strony pozwoli przystąpić do realizowania prac natychmiast. Jednym z pierwszych następstw osuszenia błot będzie niewątpliwie komasacja gruntów, poczem dopiero będzie można pomyśleć o skierowaniu strumienia ludzkiego odpływającego ze szkoda dla państwa zagranicę na nowe żyzne tereny. Kolonizacja Polesia jest tembardziej konieczna, że ludność miejscowa z dużym niedowierzaniem patrzy na torfowiska (jakie powstają po odwodnieniu) jako na tereny eksploatacyjne. Mimo założonych pokazowych gospodarstw na znacznych nawet przestrze-

niach, ludność Polesia nadal traktuje torfowiska jedynie jako pastwiska, i w dodatku liche. To też przyszli koloniści muszą być zachęcani szeregiem ulg, i korzystać z rozległych środków kredytowych niż to jest dotąd udziałem tej części Polski.

Aby jednak cała ta akcja, mająca na celu przysporzenie państwu ziemi użytkowej, osadnikom zaś podstawy bytu, nie uległa w przyszłości spaceniu, trzeba zwrócić zawnazszą uwagę, że jest bardzo wątpliwe, czy wzmocnienie tej drogi produkcji zbożowej jest celowe. Kryzys ziarna istnieje w całej Europie, i końca jego nie przedko można oczekiwać. Ceny w Polsce spadają i przeszły już granicę opłacalności produkcji. W tych warunkach kredyty, udzielone osadnikom bardzo łatwo mogą ulec zakorkowaniu, przez co pogorszą sytuację zarówno instytucji kredytowych jak i rolników. Ponieważ gospodarstwa te powstaną na nowo, nieobciążone pewną tradycją formy produkcji, jest ze wszech miar wskazane skierować ją w to łozysko, które pozwoli uniknąć niebezpieczeństwa nowego kryzysu, tem gorszego, że mogącego spowodować rozgorzyczenie wśród ludności kolonizowanej.

Słabo wyzyskana wogóle, a w tym okręgu specjalnie jest hodowla trzody chlewnej (około 200 sztuk na 1.000 ludności), która może być prowadzona i w celu wykorzystania tłuszczu jak i szczeni. Masowa hodowla wieprzy na szczeni może wywołać powstanie szczeniarni, których w kraju jest brak, wskutek czego nasza szczeniina bita jest przez konkurencję rosyjską a nawet litewską. Stworzenie nowego ośrodka hodowlano - przemysłowego podniesie niewątpliwie kulturę okolicy i wpłynie dodatnio na zagadnienia szerszej natury, jak np. komunikacyjne. Pozostawienie starej formy produkcji, na nowych terenach może spowodować, jak podnieśliśmy, skutki wręcz odwrotne od oczekiwanych.

Tadeusz Kozłowski.

W sprawie Naukowej Organizacji Gorzelnictwa

Otrzymałmy poniższe oświadczenie inżyniera Ostrowskiego, któremu zamykamy dyskusję na temat N. O. G.

Odpowiedź której należało oczekiwać na podany przez Kurjer Poznański skrót mojego referatu wygłoszonego 9 lutego t. b. w sprawie N. O. G. na zebraniu Pozn. Związku Gorzelników ukazała się wreszcie (Kurjer Pozn. Nr. 124 z 15. 3. 1930)

Odpowiedź dana przez Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie nastąpiła z miejsca najmniej oczekiwanego. Referat mój nie zajmował się działalnością N. O. G. jako całości, której patronuje M. P. i R. lecz rozpatrywał wyłącznie działalność ośrodka N. O. G. w Poznaniu, temu ośrodkowi czynił zarzut, że nie spełnia przyjętych obowiązków i ośrodek ten mógł, gdyby chciał, odpowiedzieć.

Nie mogę jednak mimo to pominąć milczeniem odpowiedzi a raczej „ustalenia” przez M. P. i R. że materiał zawarty w referacie nie odpowiada rzeczywistości oraz, że referat oparty jest na podstawie twierdzeń z prawdą niezgodnych.

Nieoparte rzekomo na faktach poglądy odnozące się do historii powstania N. O. G. wyjąłem z jej własnego sprawozdania za kemp. 1927/28. (T. Chrzęszcz, A. Joszt i B. Moroz — Naukowa Organizacja Gorzelnictwa przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa Kampanja 1927/28 — Warszawa 1929. Drukarnia Jan Cotty Warszawa) str. 5 6, 7 — więc chyba z najbardziej wiarygodnego źródła.

Może zatem ze strony tak poważnej Instytucji jak M. P. i R. należałoby oczekiwać większej oględności w ustalaniu jej zapatrywań na prawdziwość moich twierdzeń, które przed każdą instancją mogą udowodnić danymi z wymienionego sprawozdania, dokumentami i świadkami i za które biorą pełną osobistą odpowiedzialność.

Prócz jednego „ustalenia”, że referat mój w odniesieniu do historii powstania N. O. G. nie jest oparty na faktach, odpowiedź M. P. i R. z lekka tylko ślizga się po stronie mojego referatu, podając ustrój wewnętrzny, cele, zadania i obowiązki N. O. P. Okoliczności tych zupełnie nie kwestjonowałem natomiast mój referat i memoriał stwierdzają, że N. O. G., ośrodek Poznań tych zadań i obowiązków nie spełnia lub spełnia niewystarczająco a cele dowolnie rozszerza.

Poza tem w referacie i memorjałe oddałem pełną słuszną potrzebę istnienia pomocy naukowej dla gorzelnictwa z zastrzeżeniem, że nie będzie ona wkraczać w zagadnienia administracyjne.

Uważam, że wszelka wymiana zdań na

ten temat jest bezcelowa, gdy jedna strona stawia konkretne zarzuty a druga strona ukryta za autorytetem poważnej instytucji, konkretnej odpowiedzi unika.

Ubolewam bardzo, że wysłanie do kompetentnych władz i instytucji memoriału zawierającego konkretne zarzuty i wnioski nie nastąpiło z powodów niezależnych odemnie.

Nie posiadając tytułu prawnego do wysyłania tego memoriału osobiście, mogę go z całą przyjemnością dostarczyć na życzenie wraz z referatem Muzeum Przemysłu i Rolnictwa po otrzymaniu zapewnienia, że memoriał ten odstąpiony będzie w drodze urzędowej ministerstwu skarbu i dyrekcji P. M. S. Poza tem jestem gotów do dyspozycji przed każdym kompetentnym a niezainteresowanym forum celem udowodnienia prawdziwości moich poglądów.

Inż. Zbigniew Ostrowski,
Poznań, ul. Skarbowa 11.

Z rynków nabiału

W ub. tygodniu sprawozdawczym (od 19. 3. do 25. 3.) nie można było stwierdzić żadnej poprawy na rynku maślanym. Niezależnie od notowań oficjalnych, które zresztą częściowo obniżono, gotowi są eksporterzy do poważnych ustępstw nie wyłączając Danji. — Kopenhaga notowała 20 b. m. bez zmiany a więc kr. 262 per 100 kg., lecz ceny eksportowe obniżyły się do sh. 149 (minus sh. 4) per cwt. fob. Leeuwarden notowało gdl. 176 (minus gld. 2) per 100 kg.

Z rynku niemieckiego nie sygnalizowano żadnej zmiany. Eksporterzy polscy od miesiący przywykli do tej sytuacji i potrafili ustosunkować się do nowych warunków. Wysyłki do Niemiec ograniczają się nadal do ilości zakontraktowanej co przy obecnych niskich cenach i przy uwzględnieniu cla bojowego połączone jest w wielu wypadkach ze stratą dla wysyłającego. Notowania pozostały w ciągu tygodnia sprawozdawczego bez zmiany i wynoszą: mk. 142 per 50 kg. franco stacja odbiorcza za I. gatunek, mk. 127 za II. gatunek, mk. 111 za III. gatunek.

Rynek angielski przedstawia się również niekorzystnie. Notowanie obniżono w dniu 21 bm. o sh. 4. na masło holenderskie, o sh. 2. do 4. na masło duńskie, kolonialne i argentyńskie. Masło polskie notowano sh. 120 do 130 per cwt. loco Londyn wobec sh. 126 do 134. w ub. tygodniu. Wobec niestałej sytuacji ograniczają się importerzy angielscy do dziennych zakupów, a niektórzy sezonowi importerzy masła polskiego zwracają się do tutejszych dostawców z prośbą o wstrzymanie dalszych przesyłek. Nie świadczy to bynajmniej o trudnościach zbytu dla poważnych importerów specjalizujących się w sprzedaży masła polskiego, którzy nawet dążą do sprowadzania naszego masła w ciągu całego roku, aby w ten sposób niejako uzależnić kientelę angielską od masła polskiego pochodzenia.

Sytuacja krajowa po pewnym ożywieniu uległa uspokojeniu.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zniżenie stawki podatku obrotowego od eksportu bydła i trzody.** Na zasadzie art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79 pcz. 550) min. skarbu w porozumieniu z min. przemysłu i handlu niższy do 1/2 proc. stopę podatku przemysłowego od obrotu od transakcji eksportowych bydłem i trzodą dokonanych w okresie począwszy od 1 stycznia 1929. (c)

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Rozszerzenie działalności f-y L. Spiess i Syn.** W pierwszych dniach bież. miesiąca został zawarty i podpisany akt utworzenia nowej firmy „Spiess-Rhône-Poulenc S. A.” o kapitale zł. 1.000.000. Stworzenie tej nowej placówki przypada znanej firmie „Ludwik Spiess i Syn”. Świeżo utworzona Spółka o zapewnionych dominujących wpływach kapitału polskiego jest instytucją polską z siedzibą w Warszawie. Na zasadzie specjalnego układu weszła ona w posiadanie patentów na artykuły lecznicze z kategorii najpoważniejszych, jakie należą obecnie do francuskiej o światowej sławie firmy chemicznej „Rhône-Poulenc”, a także nowych patentów, jakie w przyszłości będą w posiadaniu tej firmy. Ponieważ wszystkie artykuły nowo utworzonej firmy będą na zasadzie specjalnego układu wyrabiane przez przemysłowo-handlowe Zakłady Chemiczne „Ludwik Spiess i Syn”, powstanie jej w rezultacie wzmocnienie produkcji krajowej artykułów leczniczych a tem samem zmniejszy konieczność importowania ich z zagranicy.

(k) **Z przemysłu cukrowniczego.** Zbyt cukru w kraju w m. marcu r. b. wynosił 23 262 t. wobec 26 508 t. w m. poprzednim oraz 26 233 t. w lutym r. ub.; zmniejszył się więc w porównaniu w r. ub. o 8 proc. Eksport cukru w okresie sprawozdawczym wynosił 26 944 t. wobec 38 806 t. w styczniu. W porównaniu z lutym r. ub. eksport wzrósł prawie dwukrotnie. Sytuacja na rynkach międzynarodowych wskutek niskich cen cukru jest dla naszego eksportu w dalszym ciągu niekorzystna.

Na wysokości zadania...

Każdy nowy wyraz sympatii, jakie dochodzą redakcję Włkp. Ilustracji w Poznaniu (Św. Marcin 70) ze wszystkich stron Polski, utwierdza ją w przekonaniu, że służy dobru ogółu i zachęca ją do dalszej pracy nad rozwojem pisma. Oto piszą:

Z wielką ochotą spieszę z wyrazami uznania dla Szan. Redakcji i szczerego zachwytu za wysiłki czynione kolo ulepszenia treści i wykonania Wielkp. Ilustracji.

Wielkopolska Ilustracja jest obecnie najlepszym bezsprzecznie pismem tego rodzaju w Polsce. Szczególnie tu na Kresach uwytadnia się jej czysty i nieskażony polski charakter. Na wyróżnienie zasługują specjalne numery Włkp. Ilustracji, jak np. numer gdyńsko-pomorski. A także ostatnie numery bieżące są bardzo udatne ze względu na nader szczęśliwy dobór ciekawych opisów i niecodziennych zdjęć.

O poszczególnych działach Włkp. Ilustracji niema poprostu co pisać, chyba, że same pochwały, stoją bowiem na wysokości zadania. I trudno sobie wyobrazić inny doskonalszy dobór działów.

Edward K.
stud. Politechniki.

Lwów, 7 marca 1930.

Oryginały listów do redakcji przejrzyć można w godzinach redakcyjnych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Stan bezrobocia w Poznaniu

Ciekawa statystyka z ostatnich dwóch lat — 13,550 bezrobotnych w siedmiu powiatach — Poznań liczy ich 7,500

Przeżywany obecnie ciężki kryzys gospodarczy daje się we znaki wszystkim warstwom społecznym. Specjalnie dotyka szerokich mas, które od dłuższego już czasu pozostawają bez pracy, żyjąc ze skromnych zasiłków pieniężnych, uzyskanych z funduszu bezrobocia. W tej chwili nawet widoków niema, aby ci ludzie mogli sobie podreparować swą egzystencję. Armia bezrobotnych, wyjątkowo liczna, powiększa się z roku na rok, z miesiąca na miesiąc. Wielkopolska nie posiada tak wielkiej armii bezrobotnych, jak inne dzielnice. Oto co mówią w tej sprawie liczby.

Państwowy urząd pośrednictwa pracy w Poznaniu obejmuje siedem powiatów, m. in.: średzki, śremski, kościański, śmigieński, szamotulski i obornicki. Ponadto dołączone są do niego: Poznań-miasto i powiat poznański. Liczba bezrobotnych wszystkich wymienionych powiatów łącznie z miastem wynosi obecnie 13,550, w czym na same miasto przypada 7,500. Środa posiada ich 360. Na ogólną liczbę 13,550 bezrobotnych pobiera zasiłki 6,755 osób, z czego na m. Poznań przypada 3,497. W poszczególnych zawodach bezrobocie przedstawia się jak następuje: metalurgia 775 — w nawiasach tyczy się samego m. Poznań — (675), budownictwo 1775 (925), prace drzewne 375 (300), konfekcja 125 (125), robotnicy niewykwalifikowani 7,950 (3,700), robotnicy rolni 650 (0), robotnicy różnych zawodów 875 (675), pracownicy umysłowi 1025 (950), służba domowa 200 (150).

W marcu roku 1928 było zanotowanych bezrobotnych 3,800, z tej liczby na m. Poznań przypadało 2000. W następnych miesiącach cyfra ta systematycznie się zmniejszała, osiągawszy w październiku 1050. W tym samym miesiącu liczba bezrobotnych w Poznaniu zmniejszyła się o 1,200. Zwykle w miesiącach od kwietnia do lipca bezrobocie maleje. Jak wynika z dalszych zesta-

wień dzieje się tak każdego roku ze względu na rozpoczęcie prac wiosennych. W grudniu tego samego roku było już bezrobotnych 3 tys., z czego na Poznań przypadało 1700.

Rok 1929 przedstawia się gorzej pomimo P. W. K. i rozpoczęcia związanego z nią na szerszą miarę zakrojonych prac. W styczniu tego roku zanotowano 4,800 bezrobotnych, Poznań liczył 2,750. W lutym było ich już 5,450, a sam Poznań liczył 3,200. Od kwietnia ruszyły prace. W maju zanotowano bezrobotnych 2 tys. — Poznań 1100. Natomiast w grudniu cyfry te podniosły się niepomniernie. Ogółem bezrobotnych zarejestrowano 8 tys., z czego na m. Poznań przypadało 5,700. W stosunku do roku 1928 cyfry wzrosły, jak widzimy, kolosalnie. Stało się to dlatego, że w okresie trwania P. W. K. z okolicy a nawet z innych dzielnic masowo przyjeżdżali do Poznania bezrobotni, sądząc, że tu łatwiej i prędzej będą mogli zarobić na kawałek chleba.

W styczniu r. b. zarejestrowano 10,700 bezrobotnych. W lutym cyfra ta podniosła się do 12 tys. Spodziewać się jednak należy, że w następnych miesiącach sytuacja zmieni się na lepsze. W marcu cyfra ta nie zmieniła się wcale. Ale od kwietnia, tak, jak w innych latach, systematycznie będzie malała.

W każdym jednak razie, jak z powyższych danych wynika, bezrobocie w Wielkopolsce i w Poznaniu z roku na rok wzrasta. W marcu roku 1928 mieliśmy bezrobotnych 3,800 a obecnie już 12 tys. Wśród zawodów, dotkniętych brakiem pracy pierwsze miejsce zajmują robotnicy niewykwalifikowani w liczbie 7950, dalej idzie budownictwo z cyfrą 1575, bezrobotnych pracowników umysłowych mamy 1025. Bezrobocie wśród służby domowej jest minimalne w stosunku do innych. Obejmuje ono 200 osób, z czego na Poznań przypada 150. (tr)

Wielki proces

Dalsze badanie świadków

Dziś trybunał zajmował się kwestją dostawy desek z majątności Łaski. Przedtem jeszcze przesłuchano dr. Postawę obecnego przewodniczącego zarządu K. E. poczem zeznaje oskarżony Romanowski. Mówi on, że złożoną ofertę na deski, K. E. zaakceptowała po cenie 28 zł. za metr. Ponieważ K. E. nie posiadała odpowiedniego placu na złożenie drzewa (20 wagonów), przeto postanowiono ulokować je na terenie należącym do budowniczego Sowińskiego. Po załatwieniu formalności majątności Łaski przesyłała wprost drzewo na ten plac. — Oskarżony zaproponował Fillingerowi, by obejrzał drzewo, co też zrobiono. Z Sowińskim zawarł umowę, mocą której ten ostatni miał go informować co 2 tygodnie ile nadesłano desek i na jakie cele je użyto. Romanowski twierdzi, że interesował się deskami jako majątkiem K. E.; gdy w Chodzieży zauważył, iż Sowiński w celu otykowania sanatorium użył na rusztowanie wspomniane deski, natychmiast go w tej sprawie interpelował i robił wyrzuty. Otrzymał jednak odpowiedź, że Fillinger udzielił zezwolenia.

Najważniejszą dla sądu zagadką był fakt, że zakupiono drzewo po 28 zł. a podano w rachunkach — po 50 zł. Romanowski nie może wyjaśnić dlaczego tak postąpiono.

Osk. Szymański twierdzi, iż całej tej transakcji nie znał, bo Fillinger dużo robił za jego plecami.

Św. Kaź. Sowiński, budowniczy zeznaje po cichu, i nie zdecydowanie. Całego szeregu istotnych spraw, sobie nie przypominając, jak n. p. incydentu z Romanowskim w związku z rusztowaniem i t. p. Sowiński za zwózkę drzewa otrzymał 7 300 zł.

Św. F. Osiniński inż. leśnictwa w Łaskach jest spokrewniony z Romanowskim. Jako ówczesny nadleśniczy dostarczał on K. E. drzewo z błędami t. zw. „braki stolarskie”. Nabywał je Romanowski, bo figurował w książkach. Faktycznie zaś świadek nie zdawał sobie sprawy komu istotnie dostarczano to drzewo, gotówkę jednak otrzymał od Romanowskiego i Siew-

kowskiej. Zaznacza on, że nie wchodził w stosunki handlowe z Romanowskim lecz zwrócił się do p. Siewkowskiej z zamiarem sprzedania drzewa T. A. „Tri”. Dopiero ona nawiązała dalszy kontakt. Całą transakcję dokonano bez kontraktu, albowiem oparta ona była na bezwzględnej zaufaniu. Przesłuchiwanie świadków trwa. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 28 marca 1930.

Słońce: wschód 5,38; — zachód 18,18; — długość dnia 12 godz. 50 min.

Księżyc: wschód 5,32; — zachód 16,14; — przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 2 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 6 st. C., najniższa + 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: + 1,16 m.

Kal. rz.-kat.: Sykstus; jutro Eustazjusz.

Kal. słow.: Bohdan Bł.; jutro Krzesław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek nr. 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Strusia 9.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **W kościele Karmelitanek Bosych**, ul. Niegolewskich 23, w niedzielę, 30 bm. o godz. 10 msza św. za wszystkich dobroczyńców. Popołudniu o godz. 5 nabożeństwo ku czci św. Teresy od Dz. Jezus. Po nabożeństwie przyjmowanie nowych członków do Bractwa św. Teresy.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Byli podoficerowie zawodowi.** — Walne zebranie Koła Poznań Zw. b. Podoficerów zawodowych odbędzie się dnia

2 kwietnia br. o godz. 18,30 w lokalu „Pod Szóstką” przy ul. Wronieckiej 6-8. Z powodu bardzo ważnych spraw na porządku obrad uprasza się o punktualne przybycie wszystkich byłych podoficerów zawodowych.

— **Katolicka organizacja robotnicza w Górczynie.** W niedzielę, 30 marca br. o godz. 4 popoł. w lokalu Schroniska w Górczynie przy ul. Bosej odbędzie się ogólne zebranie robotników katolickich i życzliwych jednostek, celem powołania do życia katolickiej organizacji robotniczej na parafje. Wykład o ruchu robotniczym wygłosi przedstawiciel Związku, który w ubiegłą niedzielę obchodził uroczystość 30 rocznicy swego istnienia. O udział uprasza się wszystkich robotników katolickich.

— **Towarzystwo Ogrodnicze w Poznaniu** zawiadamia swych członków, że wycieczka do Borowa nie odbędzie się. — Miesięczne zebranie Towarzystwa odbędzie się w niedzielę, dnia 6 kwietnia r. b. o godz. 15 w lokalu przy ul. Pocztowej 30 II ptr.

WYKŁADY

— **Powszechny wykład uniwersytecki.** Prof. dr. K. Chodynicki wygłosi w piątek, dnia 28 bm. o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus drugą część odczytu pt. „Geneza, rozwój i upadek caratu w Rosji”. Prelegent mówić będzie o rozwoju caratu za następców Piotra Wielkiego, o znaczeniu Katarzyny II. o ujemnych stronach potęgi Rosji, buntach chłopskich. Następnie przedstawi pierwsze objawy ruchu rewolucyjnego, mówić będzie o Mikołaju I i dekabrytach, o ruchu rewolucyjnym za Aleksandra II., o wojnie rosyjsko-japońskiej i pierwszych ustępstwach caratu na rzecz społeczeństwa. Odczyt swój zakończy prof. Chodynicki uwagami na temat wojny światowej i upadku caratu. — Odczyt prof. U. P. K. Hrynakowskiego nie odbędzie się w sobotę dnia 29 bm.

— **Zagadnienie narodowościowe w Europie powojennej.** Na zakończenie cyklu wykładów zorganizowanego przez Zarząd Koła Miejskowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu, odbędzie się w poniedziałek, dnia 31 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka niezwykle interesujący odczyt n. t. „Zagadnienie narodowościowe w Europie powojennej”. Odczyt wygłosi wybitny znawca zagadnienia narodowościowego, uczestnik kongresu w Genewie, p. redaktor Kattelbach z Berlina. Wykład ten zainteresuje niewątpliwie wszystkich, którzy znając metody postępowania Niemców wobec Polaków, wąpią o szczeroci intencji niemieckich, zmierzających do ochrony mniejszości. Wstęp bezpłatny.

KRONIKA FILMOWA

— **„Quo Vadis...?”** Komitet propagandy dobrego filmu wyświetla nieśmiertelne arcydzieło Henryka Sienkiewicza pod tyt. „Quo Vadis...?” Seanse odbywają się w Domu Rzemieślniczym codziennie o godz. 6 i 8, w niedzielę o godz. 4, 6 i 8. Bilety od 50 gr począwszy wcześniej nabywać można w Księgarni św. Wojciecha przy placu Wolności 1. Podczas seansu będzie losowanie biletów; każdy może wygrać premję wartości 10—20 zł. Osobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej po cenach zniżonych odbywają się w środy i soboty o godz. 4.

— **Kino parafialne przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie** wyświetla w niedzielę, 30 bm. i dni następnych wielki film religijny: „Żywt i męka Chrystusa Pana”. Początek seansów w niedzielę o g. 16, 18 i 20, w dni powszednie o godz. 19. Pozostały dochód przeznaczony na organy dla kościoła wildeckiego.

WIECZORY, KONCERTY

— **„Pilat”.** Staraniem Towarzystwa Młodzieży Misyjnej odegrany zostanie poważny dramat w trzech aktach pt. „Pilat”. Sztuka ta w roku ubiegłym cieszyła się wielkim powodzeniem, to też niewątpliwie i w tym roku sala Ogrodu Zoologicznego będzie przepelniona. Zespół ten sam pod kierunkiem p. Kędziory. A zatem w niedzielę, 30 bm. o godz. 19, zaś o godz. 15 dla dzieci. Czysty dochód na cele misyjne.

— **Tydzień Gdańskiej Macierzy Szkolnej** rozpoczął się w dniu wczorajszym. — Kwestarze i kwestarki z puszkami w rękach uwijali się po mieście, zbierając datki i rozdając broszurki propagandowe. — Potrzeby Macierzy Szkolnej w Gdańsku i jej dotychczasowe wyniki pracy znalazły w społeczeństwie uznanie i zrozumienie i datki składano chętnie.

W związku z Tygodniem M. S. w sobotę, 29 bm. odbędzie się w Teatrze Wielkim uroczyste przedstawienie. Odegrana zostanie opera „Szwanda dudziarz”. Przed przedstawieniem wygłosi przemówienie okolicznościowe prezes M. S. w Gdańsku, p. inż. Dobrzycki. Podobne przemówienia, obrazujące cele i zadania M. S., wygłoszone zostaną w wszystkich teatrach i kinoteatrach oraz zostaną nadane przez Radjo.

W niedzielę, 30 bm. o godz. 17 odbędzie się w Palais Royal herbatka-bridge z wy-

stępami artystów, w poniedziałek zaś 31 bm. o godz. 20 wieczór artystyczny w Esplanadzie.

— **Wieczornica harcerska.** Drużyny Harcerskie im. Ks. J. Poniatowskiego urządzają w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 18 wieczornicę harcerską na sali Domu Amarantowego, ul. Słowackiego 19-21. — Komenda drużyn dołożyła wszelkich starań.

PODZIĘKOWANIA

— **Podziękowanie.** Wszystkich, którzy byli tak łaskawi przyjąć udział w organizacji i obchodzie trzydziścielcia mej pracy scenicznej, proszę, aby zechcieli przyjąć najgorętsze podziękowanie. Zygmunta Noskowskiego, artysta Teatru Polskiego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wycieczka Automobilklubu Włkp. do Rogoźna.** Następną wycieczkę klubowa organizuje komisja turystyczna A. W. dnia 30 bm. Trasa wiedeń przez Oborniki do Rogoźna, gdzie przewidziana jest wspólna kawa; zpowrotem przez Mur. Goślinę do Poznania. Odjazd samochodów nastąpi o godz. 14 z ul. Kantaka 1. Zwracamy uwagę na odnośne przepisy regulaminu wycieczkowego i nagród komisji turystycznej A. W.

— **Loterja fantowa Automobilklubu Włkp.** W dniu 24 bm. odbyło się o godz. 12,30 publiczne ciągnięcie loterii fantowej A. W. w obecności przedstawicieli zarządu i komisji gospodarczej A. W. oraz szeregu innych osób. Ciągnięcie dało następujący wynik: Dwie główne wygrane i to gramofon szafkowy padł na los 380, nabyty przez Dyrekcję P. K. E., radjoaparaturę na los 66, nabyty przez p. Matuszewicza. — Prócz tego wylosowano cały szereg cenowych przedmiotów. Dalsze wygrane padły na numery: 493, 144, 344, 357, 419, 307, 451, 27, 424, 152, 252, 234, 339, 329, 185, 226, 108, 410, 142, 55, 62, 294, 75, 299, 230, 123, 69, 377, 194, 48 i 107. Wygrane należy odebrać do dnia 10 kwietnia 1930 r. w sekretarjacie A. W. przy ul. Kantaka 1 od godz. 9—18 za zwrotem biletu. Wszystkim Panom i Panom z Komisji Gospodarczej A. W. oraz pp. członkom, którzy się w wydatny sposób przyczynili do urzędzenia i przeprowadzenia loterii fantowej składamy serdeczne podziękowanie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 28. b. m. na pl. Sopleńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,80—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 1,80—1,90 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn 34—36 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; słoniny wędzonej 3,80—4,00 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,20—3,00 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlicia 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczeniaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,60 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; 1 kilogram sandacza 7,00—8,00 złotych; za jarzynę: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 0,60—1,00 zł; brukselki 2—2,60; 1 kg. białej kapusty 60—80 gr; modrej i włoskiej kapusty 0,80—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafjor 1,00—3,00 zł; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kilogram jabłek 1,00—3,00 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł; sałatka zielona (inspektowa) główka 20—30 gr; 1 kg. rabarberu 2,20 zł; pepek rzodkiewek 50 gr. — Targ bardzo ożywiony, dowozy duże; ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Uprowadzenie niewidomego.** P. Dziemiń Stanisław, zam. przy ul. Mickiewicza 15, doniósł, że w czasie jego nieobecności do mieszkania jego przybył nieznaną osobnik i uprowadził jego niewidomego teścia Józefa Zielińskiego w niewiadomym kierunku. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** Do składu p. Francisa przy ul. Dąbrowskiego 4 włamali się złodzieje i skradli 3 bluzki (imitacja zamsu), 3 bluzki sportowe, 2 kurki skórzane, parę butów sportowych i 7 czapek skórzanych — P. Cichówny Leokadii, ul. Dąbrowskiego 87, skradziono z mieszkania z zamkniętej szafy 5-proc. obligacje pożyczki państwowej na sumę 2 272 zł. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Dr. Brosig contra Sonnwend.** W czwartek, 27 bm. toczyła się w tutejszym sądzie okręgowym niewiadoma już która z rządu rozprawa na mocy skargi dr. Brosiga przeciwko art. mal. Stefanowi Sonnwendowi o obrazę. Skazany swego czasu na 500 zł grzywny p. S., jak wiadomo, nie przyjął tego wyroku, wnosząc odwołanie.

Wczorajsza rozprawa nie przyniosła również spodziewanego rozstrzygnięcia, na wniosek bowiem obrońcy oskarżonego p. mec. Celichowskiego sąd uchwalil zaweznać jeszcze jednego wskazanego świadka. (tr.)

JARMARKI

— **Swarzędz.** W czwartek, dnia 3-go kwietnia br. odbędzie się jarmark ogólny. Spęd zwierząt z miejscowości nie objętych zarazą jest dozwolony.
— **Pleszew.** Jarmark odbędzie się w czwartek, dnia 3 kwietnia br. i to kramny oraz na konie i bydło.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Z Banku Pożyczkowego.) Walne zebranie zagal p. Ignacy Waberski. Sprawozdanie z czynności Rady nadzorczej wygłosił p. Waberski. Na wniosek pana Górskiego wybrano do Rady nadzorczej ponownie pp. Marcina Kostenckiego, Józefa Domagalskiego i Seweryna Scholtza. Zkolei zdawał sprawozdanie p. dyrektor Śmielecki. Podstawy finansowe Banku Pożyczkowego, istniejącego już 59 lat, ustawiły wzrastają. Wkłady terminowe i bezterminowe wynosiły z zamknięciem roku 1768 375,71 zł; udziały członków osiągnęły sumę 323 750,03 zł; rezerwy powiększyły się o blisko 46 000 zł. W dalszym ciągu przedstawił p. Śmielecki stosunek banku do akcji drobnego oszczędzania, podjętej od dnia 1 listopada 1929 r. w szkołach. Dotychczas zebrano wśród młodzieży 16 szkół około 5 000 zł. (br.)

— **Kościan.** (Zamknięcie drogi) Z powodu rozpoczęcia dalszych prac przy budowie szosy Gryżyna — Zgliniec zamknięto dla ruchu kołowego odcinek traktu od lasu Losówko do wsi Dębiec Nowy. (hk.)

— **Ostrów.** (Dostojny gość.) Z okazji ingresu swego do Kalisza przybył w towarzystwie dwóch kanoników kaliskich do Ostrowa ks. biskup Radoński z Włocławka. Ks. biskup był gościem miejscowego proboszcza ks. Zamysłowskiego

— (W ręce polskie.) Pan Andrzej Tomczyk nabył z rąk Niemcekkich od dotychczasowej właścicielki p. Marty Hentschlowej „Aptekę pod Aniołem”.

— (Nowy starosta.) W miejsce dotychczasowego kierownika starostwa p. Ekkerta przybył do Ostrowa i objął urządowanie p. Stanisław Kaczyński z Łodzi. Pan Ekkert objął starostwo w Rawiczu.

— (Zgon weterana.) Zmarł tutaj jeden z nielicznych już weteranów powstania r. 1863 śp. Wojciech Gluth, przeżywszy lat 88. Pogrzeb odbył się przy tłumnym udziale publiczności, wojska i towarzysztwojskowo-wychowawczych.

— (Z Ligi Katolickiej.) Parafjalna Liga Katolicka odbyła pod przewodnictwem wiceprezesa p. Jana Mrówczyńskiego walne zgromadzenie. Sprawozdania zdawali sekret. p. Kowalówna i skarbnik p. Michał Idziór. W dyskusji przemówił ks. prob. Zamysłowski. Do zarządu wybrano w miejsce p. Dylńskiej kierownika szkoły p. Lasocińskiego. (n.)

— **Inowrocław.** (Konkurs modeli latających.) Wojewódzki Komitet w Poznaniu wraz z Komitetem Miejskim L. O. P. P. w Inowrocławiu urządzają z okazji VII Tygodnia Lotniczego w stolicy Kujaw Zachodnich w dniu 25 maja 1930 r. wielki konkurs modeli latających. W konkursie mogą wziąć udział wszyscy modelarze, jednak prawo otrzymania pięknych i cennych nagród, których jest kilkanaście, przysługuje jedynie uczniom i uczniom wszelkich publicznych zakładów naukowych, szkół zawodowych i doświadczających oraz członkom P. W. Współzawodniczyć mogą tylko własnoręcznie wykonane modele, przyczem dozwolonym jest użycie części fabrycznych, jak np. śmigła, kółek, łożysk kulkowych itd. Zgłoszenia należy nadesłać do dnia 10 maja br. do Komitetu Wojew. L. O. P. P. w Poznaniu, Wały Zygmunta Starożytnego (D. K. P.) pokój 38, względnie do Miejskiego Komitetu L. O. P. P. w Inowrocławiu, Magistrat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. zamiast kwiatów w dniu imienin Siostry Kromolickiej, przełożonej zakładu św. Józefa w Poznaniu, 10 zł. — Ignacy Kaspro-wicz, Poznań, 5 zł. — Halina Stonińska zamiast kwiatów na trumnę śp. dr. Tadeusza Dembińskiego 10 zł. — Libudziec w z podziękowaniem za wyleczenie z ciężkiej choroby 10 zł. — Dr. Kwieciński 10 zł. —

Dziś, 28 marca r. b., na zebraniu Towarzystwa Przemysłowego T. z. (Starego Przemysłu), wygłosi p. Dr. Marjan Chelmiński, redaktor gospodarczy Kurjera Poznańskiego, aktualny referat na temat:

Traktat z Niemcami a przemysł, handel i rzemiosło polskie

Zebranie odbędzie się o godz. 8-ej, na sali Cechu Budowniczych Poznańskich przy ul. Seweryna Mielżyńskiego 23. Członków i sympatyków uprasza się o liczny udział.

Chodzież

posiada codzienne pismo

»Kresy Zachodnie«

Polecamy się wszystkim interesentom

Administracja
Chodzież, ul. Krótka 1.

Razem z poprzednio pokwitowanemi 3 437,47 zł.

Na wdowy i sieroty po lekarzach: Dr. Władysław Czarnowski, Bydgoszcz, za miast wińca na grób śp. dr. Tadeusza Dembińskiego 50 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Porządku Publicznego Dziel-nica II. Chwaliszewo-Śródka.** Posiedzenie miesięczne odbędzie się w piątek, 28 bm o godz. 29 w lokalu drh. Pohla, Chwaliszewo 37.

— **Tow. św. Władysława Poznań-Wilda.** W sobotę, 29 bm. spowiedź św., a w niedzielę, 30 bm. o godz. 9 na mszy św. wspól-na komunja. O gremjalny udział druhu-ów i druhen prosi Zarząd.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obcy-zny.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 16 w lokalu p. Jaroc-kiego, ul. Maszalska 8.

— **Stow. Młodzieży Polskiej przy Fa-rze.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 19 w sali OO. Jezuitów. Na porządku obrad bar-dzo ważne sprawy.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 11 w salce OO. Franciszkanów.

— **Tow. Przemysłowe „Jedność“.** Nad-zwyczajne walne zebranie odbędzie się w wtorek, dnia 1 kwietnia br. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ul. Ślu-sarska 6. Na porządku obrad wybór pre-za i zast. sekretarza, oraz dalszy wy-kład o podatku przemysłowym i opłatach stempowych, który wygłosi p. Kudliński

— **Tow. Powstańców i Wojaków — Ła-zarz-Górczyn.** Z okazji zjazdu delegatów Związku Zbiórka wszystkich członków w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 8,30 rano na placu Bernardyńskim.

— **Stow. Młodzieży Polskiej — Poznań-Tum** urządzi w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 19,30 w sali Domu Katolickiego na Śródce wieczornicę sztuki pt. „Orleń”.

SPORT

Hokej na trawie

K. S. „Warta” komunikuje, iż zorganizował sekcję hokeja na trawie. Treningi odbywają się narazie co niedzielę o godz. 9 na boisku klubowym, na co zwracamy u-wagę wszystkim czynnym członkom i sym-patykom.

Gry sportowe

Hazena. O nagrodę przechodnią firmy Gąsiorowski i Frankowski spotykają się w niedzielę na boisku „Warty” sześć drużyn tegoż klubu, a mianowicie: o godz. 9: chłopców I. — II., o godz. 10: pań II — III, o godz. 11: pań I. — IV. (ig)

Przypuszczalny skład drużyny repre-zentacyjnej Poznania na spotkanie mię-dzyokregowe w koszykówkę przedstawia się jak następuje: Gendra (Kasprzak J.) Kasprzak Zd., Niesiołowski, (Różycki), Bal-cer, Śmigaj (Patrykont); w nawiasach są rezerwowi.

Łódzka drużyna reprezentacyjna wy-stąpi w następującym składzie: Wentel, Załęski Pegza I, Pegza II, Welnic, rezerwo-wi Krauze i Sztanka; jej barwy są: czer-wone spodenki, granatowe koszulki i bia-ły napis „Łódź”.

Lekka atletyka

Ogólno-polski bieg na przełaj na trasie 4.000 m. o puchar przechodni organizuje sekcja lekko-atletyczna „Sokola” w pierw-sze święto Wielkiej Nocy, dnia 20 kwietnia. Bieg odbędzie się o godz. 12 w południe ze

startem i metą na boisku „Sokola”. Udział w biegu mogą wziąć wszyscy obywatele Państwa Polskiego, którzy skończyli 17 rok życia. Zgłoszenia zawodników przyj-muje do dnia 16 kwietnia druh L. Stróżyk, Poznań — ul. Staszica 17. Wpisowe od za-wodników wynosi 50 groszy, które należy dołączyć do zgłoszenia.

Pięściarstwo

Przygotowania do mistrzostw Polski postępują w bardzo szybkim tempie. Już całkowicie ukończono wyprzątanie westi-bulu reprezentacyjnego, gdzie odbędzie się ten mecz i ustawiono krzesła, lokując ring w środku. Ogółem będzie około 4 tysiące miejsc, w tem ponad 2½ tysiąca siedzą-cych; przedprzedaż biletów rozpocznie się w najbliższych dniach i zalecamy wszyst-kim zaopatrywać się w bilety jaknajwcześ-niej ze względu na ogromne zainteresowa-nie zawodami, wobec czego w ostatniej chwili może ich zabraknąć. Nadeszły ostat-nio zgłoszenia z okręgu pomorskiego, któ-ry wystawia swych przedstawicieli we wszystkich wagach za wyjątkiem ciężkiej. Zatem w mistrzostwach będzie startować 42 pięściarzy (po 8: Łódź, Poznań, Śląsk i Warszawa; 7 — Pomorze i 3 Wilno). Brak jeszcze Lwowa, który rozgrywa swe mi-strzostwa 29 i 30 bm.

„Gedanja” — „HCP”. Niedzielne te za-wody w kinie „Metropolis” o godz. 12 bę-dą współzawodnictwem drużyn, stojących na czołowych miejscach w swych okrę-gach. Zobaczymy w ringu dobrych pięściar-zy ze specjalnie nam sympatycznej „Ge-danji”. Z drugiej strony wystąpi dobra drużyna HCP wzmocniona w muszej przez Czerniakę, oraz w średniej przez Anioła II mistrza armji. W wadze półśredniej star-tować będzie znany Anioła I, a w lekkiej Wojewoda zmierzy się z bardzo dobrym gdańszczaninem Radtke. Walki zawodni-ków Tasarka i Tomaszewskiego będą rów-nież bardzo emocjonujące, gdyż zechcą oni napewno zrehabilitować się za przegrane w mistrzostwach okręgowych. Przedprze-daż biletów odbywa się w firmie Camera; zainteresowanie jest znaczne.

Oddział pięściarski „Warty” komuniku-je, że treningi pod kierownictwem p. Stamma odbywają się w poniedziałki, śro-dy i piątki od godz. 20 w sali Stadjonu Wojskowego.

Pływanie

Pływackie mistrzostwa Europy, które miały w roku bieżącym odbyć się w Wie-dniu zostały odwołane i przeniesie się je najprawdopodobniej do Budapesztu. Ofi-cjalnego potwierdzenia tej wiadomości do-tąd jednak brak. (tel. wł.) T. S.

Projektowany przez PZP w roku bieżą-cym kurs trenerów pływackich nie zosta-nie zrealizowany z powodu braku fundu-szów i kredytów z P. U. W. F. Natomiast wzorem lat ubiegłych PZP zaangażuje kil-ku trenerów zagranicznych na miesiące letnie. (tel. wł.) T. S.

Różne

W okręgowym ośrodku wychowania fi-zycznego w Poznaniu odbywa się 3 razy tygodniowo kurs ćwiczeń sportowo-gimna-stycznych dla pań. Na kursie tym wykwa-lifikowani instruktorzy i instruktorki pro-wadzą ćwiczenia z zakresu gimnastyki, gier sportowych (siatkówka, koszykówka, hazena) gier i zabaw ruchowych, luznic-twa oraz lekkiej atletyki. Wszelkie infor-macje, rady i wskazówki udziela kome-dant ośrodka ul. Grunwaldzka koszary 57 pp. (tel. 245 przez wojskową 43-31, 44-11).

Tennis

PZLT postanowił rozegrać jeszcze dwa spotkania między państwowe poza meczem Polska — Rumunja. Pierwsze odbędzie się od 13 — 16 maja w Warszawie pomiędzy Polską i Węgrami, drugie w Krakowie, gdzie walczyć będą zespoły kobiece Austrii i Polski. Każdorazowo projektowane jest 5 gier. (tel. wł.)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Kry-sia Leśniczanka”. W sobotę na rzecz ma-cierzy szkolnej w Gdańsku dana będzie opera „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar-Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpac-kim, Perkowiczem, Romanowiczem i Ur-banowiczem, kapelmistrz dyr. Wojciecho-wski. W niedzielę o 15 po cenach zniżo-nych wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”. Wieczorem „Frasquita” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewi-czem, Raczkowskim i Sendekim, kapel-mistrz p. Latoszewski. W poniedziałek „Hrabina Marica”. We wtorek opera Mo-niuszki „Hrabina”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 22 pełna humoru komedia Józefa Rącz-kowskiego „Nad polskim morzem”, którą stale odwiedniają tłumy publiczności. Ju-tro znakomita komedia Mikołaja Jewrei-nowa „Teatr wieczystej wojny” w premje-rowej obsadzie. W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych raz jeszcze wielka komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki”, wieczorem stylowa komedia Scribe’a i Le-gouve’go „Walka kobiet”, która dzięki na-der interesującej akcji, wybitnemu dowi-powi, komicznym sytuacjom i koncerto-wemu wykonaniu doznała rzetelnego suk-cesu.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni na-stępnych głośna sztuka amerykańska p. t. „Artyści”, którą triumfalnie obiegła wszy-stkie sceny świata, odnosząc wszędzie nie-

bywały sukcesy. W Teatr Nowym sztuka ta przyjmowana jest entuzjastycznie przez różnobarwną publiczność, która oklaskuje cały zespół z pp. Cieszkowską, Czarnecką, Fiszerówną, Chmurkowskim, Bystrzyń-skim, Mazankiem, Smoczyńskim, Zawi-stowskim na czele. Barwne to widowisko urozmaicają doskonale skecze, ewolucje girlsów, piosenki i tańce czołowych sił ze-społu. Całość dopełniają prześliczne de-koracje i kostjomy p. Al. Kobrynia.

W niedzielę o godz. 15 rekordowa sztu-ka amerykańska pt. „Rywale”, która zdo-byla ogromne powodzenie. Jest ona osnu-ta na tle wielkiej wojny światowej.

Cały muzyczny Poznań wybiera się na niedzielny koncert

ADY SARI

Olbrzymie zainteresowanie koncertem!!! ADA SARI, wszechświatowej sławy śpiewaczka, po niebawym triumfach na ostatnim tournée artystycznym w Turcji, Grecji i Bułgarii — gdzie była przedmio-tem gorących owacji ze strony publiczno-sci i prasy — przybyła na krótki pobyt do Polski i z okazji tej wystąpi jedyny raz w Poznaniu w nadchodzącą niedzielę, dnia 30 marca r. b., o godz. 8 wieczorem, w Auli Uniwersytetu. ADA SARI nie potrzebuje w mieście naszym reklamy. Cudowna sztuka genialnej naszej artystki była już wielokrotnie podziwiana przez naszą pu-bliczność i krytyków. Warto jednak do-wiedzieć o co o ADY SARI pisze najpo-ważniejszy krytyk chicagowski z okazji koncertu znakomitej gwiazdy w „Chi-cago Revue Sunday”: „Głos Ady Sari po-dobny jest do czarownego głosu słowika, zdolnego do nadzwyczajnych subtelności w wyrażaniu uczuć. Największe wrażenie sprawiła na słuchaczach koloratura arty-stki, która wszystkich oszołomiła. Słucha-jąc przez wiele lat różnych występów es-tradowych i operowych — mieliśmy spo-sobność podziwiać różne koloratury wiel-kich śpiewaczek jak: MELBA, TETRAZZI-NI, CALLI - CURZI, TOTI dal MONTE i in-ne lecz ADA SARI może swoim aksamit-nym głosem uczynić takie dziwy, jakich żadna inna śpiewaczka nie była w stanie dotąd dokonać. Artystka polska przewyż-sza wszystkie najsławniejsze śpiewaczki świata”. ADA SARI na niedzielny koncer-cie wykona szereg popisowych aryj i pieśni swego bogatego repertuaru. Zain-teresowanie koncertem olbrzymie. Znac-za część biletów wyprzedana. Bilety w ce-nie od 3—8 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrovskiego, Gwar-na 20 — Telefon 56-38. zw 22 583

Sławni jazz-pianisci francuscy WIENER i DOUCET

wystąpią w Poznaniu w poniedziałek, 31 b. m. i 1 kwietnia wiecz. o godz. 8 w Auli Uniw-ersytetu. — Zapowiedź występu dwóch sławnych jazz-pianistów, którzy w świetny sposób potra-fia wydobyc z fortepianu cały aparat jazzo-wej orkiestry, wywołał ze względu na rzadką produkcję wielkie zainteresowanie w naszym mieście.

Znany krytyk francuski Lucien Franoux-Reynaud omówił na łamach wielkiego dzien-nika „Gaulois” pierwszy sensacyjny występ obu pianistów jazzowych Wiener’a i Doucet’a na estradzie paryskiej, wyrażając się o olbrzymim sukcesie tych artystów słowami najwyższego uznania. W krytyce jego czytamy: „Wiener i Doucet uprawniają na swym fortepianie wy-lężnie muzykę taneczną, ale nie owe polki i walce z Montmartu, lecz Bluesy i Char-lestony, które wyborni artyści przywieźli z Ameryki, przyczem dobrze wsluchali się w mechaniczną estetykę prymitywu afrykańskiej rytmiki. Z tego dualizmu amerykańsko-afry-kańskiego wydobyla Wiener i Doucet tyle fantastycznego humoru, obok jakiejś tragicznej tęsknoty jakby echa czarnego niewolnictwa, któ-re nowoczesna cywilizacja dostosiwała do nie-ubłaganego mechanizmu swych motorów”.

Orkiestra jazzowa, transponowana przez Wienera i Douceta, ma czysty dźwięk fortepia-nowy, pozbawia się melancholijnej barwy saks-o-nów i sciszonych puźonów a z całą prawie klasyczną wyrazistością przypomina w pasażach i ozdobnikach muzykę Bacha oraz mistrzów XVIII wieku, tak że rytm i melodie tych czo-tyżujących tańców nabierają pod palcami zna-komitych artystów nowego życia i swojego uroku. Dla słuchaczy wynika z tego niczem nie zamalone wrażenie artystyczne.

Sprzedaj biletów na ten wielce ciekawy kon-cert — w składzie cygar A. Szrejbrovskiego ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 22 419

Teatr Wielki

DZIŚ — „Kryśka Leśniczanka” — operet-ka J. Jarno.
Sobota, 29. 3. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Niedziela, 30. 3. po pol. „Pan Twardow-ski”, balet Różyckiego. (Ceny znizone)
Niedziela, 30. 3. wieczorem „Frasquita”, operetka Lehara.
Poniedziałek, 31. 3. „Hrabina Marica”, operetka Kalmanna.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskim morzem”.
Sobota, 29. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Niedziela, 30. 3. po pol. „Kupiec wenecki”. (Ceny znizone).
Niedziela, 30. 3. wiecz. „Walka kobiet”.
Poniedziałek, 31. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Artyści”.
Sobota, 29. 3. „Artyści”.
Niedziela, 30. 3. o godz. 3 popoł. „Rywale”. (Ceny znizone).
Niedziela, 30. 3. wiecz. „Artyści”.
Poniedziałek, 31. 3. „Artyści”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w skła-dzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KSIAŻKA POLAKA O WIELKIM WŁOCHU

Słynny esteta włoski i krytyk literacki Benedetto Croce doczekał się i u nas monografii; wyszła ona z pod pióra romanisty warszawskiego Maurycego Manna, autora cennych studiów z zakresu literatury włoskiej i porównawczej*).

Wiadomo, że poglądy Crocego na istotę sztuki nie skryształizowały się od razu w zwarty system; dopiero krytyki i zarzuty, z jakimi spotkały się pierwsze jego szkice, zmusiły autora do sprecyzowania swej ideologii i podania jej coraz to ściślejszej kontroli. Sam zresztą dążył do jak najdoskonalszego ujęcia swych postulatów. Pięknie pokazuje prof. Mann, jak poglądy Crocego na istotę sztuki rozwijają się i dojrzewają nby żywy organizm, jak estetyka artysty pogłębia się dzięki rozumowaniom filozofa, tak iż w końcu zwraca się przeciw hegeljanizmowi, z którego wyrosła. Bowiem mimo niewątpliwych wpływów De Sanctisa, genialnego Viconi, filozofów niemieckich doby romantycznej (Groos, Schillera i in.), Croce nie solidaryzował się z żadnym z istniejących systemów, jakkolwiek uważał, że najbliższą prawdą była estetyka romantyczno-mistyczna, gdyż stwierdzała teoretyczną naturę sztuki, tj. jej odrębność od naukowego i logicznego sposobu poznawania.

Jako krytyka literackiego interesują Crocego nie zewnątrzne okoliczności, w jakich dzieło powstało, bo „badać jego źródła, precedensy i materiały, z którego się składa — pisze w „Problemach” — znaczący tyle co szukać go tam, gdzie go niema”, raczej portret duchowy autora, treść uczuciową dzieła, w szczególności liryzmu i artysty. Prawdziwą formą logiczną historjografii literacko-artystycznej jest charakterystyka poszczególnego artysty i jego dzieła, odpowiednią zaś formą wykładu jest szkic i monografia („Nuovi saggi”). Nie uznawał więc Croce ani studiów porównawczych — bo podobieństwo tematów nie daje według niego podstawy do żadnego sądu — ani t. zw. wpływo- logii, historyczną zaś krytyka była mu tylko podwaliną właściwej oceny estetycznej. Wyzwolili się też wcześniej ze scholastycznych podziałów literatury na gatunki i okresy.

Ale ocena opierająca się wyłącznie na kryterjach estetycznych z natury rzeczy może być tylko subiektywną. Croce sam przyznaje, że jak ideał tak i ocena treści czy „wyrazu” dzieła sztuki jest względna, bo zależna od indywidualnego reagowania różnych jednostek na to samo dzieło. Tu właśnie tkwiła główna trudność systemu crocejskiego, trudność, której — mimo częściowych ustępstw na rzecz krytyki źródeł, krytyki porównawczej a nawet podziału na rodzaje — nie zdołał przeczyć usunąć zupełnie.

Decydującym dla ostatecznego ujęcia tych problemów momentem było posunięcie istoty krytyki literackiej z zakresu sztuki, do nauki. Zrozumiał wreszcie Croce, że sama tylko wrażliwość i smak nie wystarczają i nie uprawniają do wygłoszenia sądu. Krytyk winien być nie tylko artystą wrażliwym na piękno, umiejącym „wczuć się” w dzieło sztuki, przeżywać je i oddać swą wyraz (taki krytyk dałby tylko reprodukcję dzieła lub nowe dzieło natchnione przez tamto, nie przynoszące pożytku) ale winien nadto przeniknąć dzieło myślowo, by je móc „objaśnić” — a na to by je umysłowo zrozumieć i wytłumaczyć potrzeba mu wykształcenia filozoficznego. Stąd dwojakie wymagania: wrażliwość na piękno i ścisłość pojęć. Na pytanie, jaką ma być filozofia sztuki, daje Croce wymijającą odpowiedź: filozofia pozostająca w prawym stosunku do sztuki nie może być ani kartezjanizm, ani materializm, ani determinizm. Syntezą i niejako punktem kulminacyjnym tych wywodów jest znany „Brevario di Estetica” z r. 1913, w którym Croce dowodzi, że krytyka to „philosophus additus artificii” a nie jak głosiło dawne hasło „artifex additus artificii”. Od czasu tego brewjarza i wydanego w r. 1918 szkicu „La Critica letteraria co-

me filosofia” poglądy Crocego na istotę krytyki literackiej nie uległy już dalszej przemianie.

Charakterystycznym zwłaszcza dla pierwszych szkiców Crocego postulatem jest owo wyodrębnienie świata, w którym żyje i tworzy artysta, ze świata rzeczywistego. Ale czyż można odgrodzić chińskim murem oba te światy? I czemuż jest t. zw. świat rzeczywisty, jeśli nie złudzeniem? Na jakie bezdroża wprowadzić może krytyka odierwanie artysty od otaczającego go świata i zbytnie podkreślanie żywiołu liryczno-uczuciowego dzieła, okazało się zwłaszcza w Crocego studjach o Dancie i o Goethe. Nietrudno też doszukać się w licznych jego pracach sprzeczności i niekonsekwencji. Więc mimo wrogiego stanowiska, jakie zajmował wobec filozofii Taina, przyswoił sobie Croce jego teorię o tonie dominującym („la nota dominante”) t. j. istotnej lub charakterystycznej cechy danego utworu; więc mimo dążności do indywidualizacji zjawisk literackich dał przeczyć szkice syntetyczne o „seicentyzmie” i o baroku włoskim. Ale od samego już początku widoczne u niego dążenie do podniesienia walorów ideowych i idealnych dzieła sztuki. „Słowa: wyobrażenie, wizja, kontemplacja, wyobraźnia, fantazja, kształtowanie i tym podobne — pisze prof. Mann — powracają w rozprawach o sztuce nby synonimami i skierują naszą myśl do tej samej sfery pojęć”. Od początku też zwalczał Cro-

ce punkt widzenia pozytywistyczny, sympatyzując raczej z krytyką psychologiczną Sainte-Beuva i impresjonistyczną Lemaître.

Croce — i to stanowi główną jego zasługę — dzwignął krytykę z przyziemnego materializmu i naturalizmu i stał się bodajże głównym inicjatorem i rzecznikiem nowego kierunku i idealistycznego, zapoczątkowanego w Niemczech przez krocącego w ślad za nim Vosslera, twórcę tak modnej dziś filologii idealistycznej, której hałaśliwi zwolennicy taki zamęt wprowadzili nawet do dziedziny badań czysto filologicznych. Oczywiście nie można winić Crocego o wybryki powołujących się na niego adeptów nowej teorii, ani czynić go odpowiedzialnym za panującą obecnie w krytyce literackiej anarchję. Ale właśnie dla tego dobrze było sprecyzować prawdziwe poglądy Crocego na istotę sztuki i zadania krytyki, przeciwstawić jego niezwykle ścisłą terminologię — jałowej i pretensjonalnej frazeologii i panoszącemu się zagmatwaniu zasadniczych pojęć filozoficznych, prostując tem samem myślenie o estetyce Crocego wyobrażenia. Prof. Mannowi zaś należy się szczere podziękowanie za jasne i obiektywne przedstawienie teorii wielkiego estety i krytyka włoskiego, który był naprawdę, czem każdy krytyk być powinien: „philosophus additus artificii”.

Dr. Józef Morawski.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

„Maman do wzięcia” w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Droga okrężna a tryumfalna przez Poznań (120 wieczorów) Kraków, Wilno, nie licząc Katowic i Bydgoszczy, dotarła do nas wreszcie słynna „Maman” i od razu Warszawę skokietowała. Dawno takiego sukcesu się nie spotkało. Prawda, że obsadę dostała pierwszorzędną, od reżyserji rozpoczynając, którą poprowadził dyr. Chaberski. Samą mamą grała Cwiklińska — można sobie wyobrazić jak, a raczej nie można; trzeba zobaczyć; Fertner pokazał Wawrzyńca Wspaniałego, Jupitera p. Tadeusz Frenkiel (Mieczysław by się raczej Jupiterowi patrzył...) Mohylowiczowa p. Mirska, zaś Rotmistrza Józef Węgrzyn. Rozwódkę Kici-Kici powierzono p. Gellównie, Wisienka p. Lindorównie, do najdrobniejszych epizodów dano siły pierwszorzędne z Kur-nakowiczem na czele. Na sto przedstawień zgadzają się mniejszej wszyscy prorocy: wielu przepowiada stu pięćdziesiąt. Czas pokaże. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sichulski w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: Kazimierz Sichulski wraca na dawne pielesze. Po dość długim wygnaniu lwowskim, na którym czuł się podobno fatalnie, aczkolwiek „Lwoujanem” jest z dziada pradziada, porzucił tamtejszą Szkołę Przemysłową i zosiał u nas profesorem tejsamej Akademii Sztuk Pięknych, w której przed laty tyle się nadokazywał, no i nauczył. Trochę mu głowę śniegiem przyprószyło, ale tylko po wierzchu — wewnątrz pali się jak dawniej. Temperament młodzieńczy, wiedza i umiejętności wieku dojrzałego — oto Sichulski w swej świetnej dzisiaj formie. Teraz dotknij jak Anteusz gruntu rodzimego i Bóg wie czego jeszcze dokaże, bo jest czemś w rodzaju Ameryki: terenem nieograniczonych możliwości. Zawędruje nasz „Sichulka” na Wawel, pospaceruje po Florjańskiej, zajrzy nierządkiem do Michałki, gdzie wie ścian patrzy jego niesłychane karykatury i odetchnąwszy wiatrem od Wisły, ruszy po płótnie z kopyta, tak jak on to umie. Cieszymy się na to zgóry i wiele sobie obiecujemy. (pk)

MUZYKA

Rzadko grywane utwory w Filharmonji. Donoszą nam z Warszawy: W programie ostatnich koncertów symfonicznych figurowało sporo kompozytów bardzo rzadko grywanych w Warszawie. I tak znany pianista niemiecki Alfred Hoehn odegrał trudny koncert fortepianowy Maxa Regera zaś Roman Jasiński koncert fortepianowy A-dur Liszta i warjacje symfoniczne Francka. Pod dyrykcją Walerjana Berdajewa wykonała orkiestra czwartą symfonię Aleksandra Głazunowa i poemat symfoniczny „Ekstaza” Skrijabina. Na innym znowu koncercie, poświęconym Beethovenowi, uczenica prof. Schnabla, p. Marja Dońska wykonała pierwszy koncert fortepianowy op. 15 C-dur; ponadto w programie była siódma symfonia A-dur i rzadko grywana uwertura do baletu „Prometeusz”, oparta na znanym temacie fi-nale „Eroiki”. (w. m.)

LITERATURA

Czy ostatni „turniej poetycki”? Ze Lwowa piszą nam: Corocznie powtarza się od pewnego czasu t. z. turniej poetycki w Kole artystyczno-literackim. Obrzęd ten jest w opinii kulturalnej dość grubie położony, a tegoroczny jego przebieg dopełnił miary, wskazując na podobne imprezy jako na krzewienie grafomanji. Wystąpiło 143 (!!) „poetów” pięci obojga, z ni mniej ni więcej tylko 346 „dziełami” z czego jury zdołało dopuścić do ubiegania się o nagrodę ledwie 20. Czy warto kłaść w to tyle fatygi i wciągać w te harce ludzi poważnych, powołując ich do jury obarczonych przeglądaniem tych wszystkich wypracowań? W dodatku rozstrzyga „turniej” nie jury, ale publika, która raz wysłuchała utworu, a składa się z przypadkowych gości, sprzecza się między sobą i z jurorami, tak że cała impreza nabiera charakteru wcale nie smacznego ani kulturalnego. W rezultacie 300 złotych otrzymała p. Kazimiera Alberti, za przypadkiem (w tych warunkach) istotnie wartościową „Balladę leszczynową”; druga nagroda przypadła p. Witoldowi Hulewiczowi z Wilna za „Bunt zegara”, trzecia p. Marji Grzędzielskiej ze Lwowa za „Modlitwa” pisaną Bóg wie dłażczego językiem staropolskim. Wynik był tym razem jeszcze nadszpejdziawie szczęśliwy. Sądząc po przebiegu turnieju można było oczekiwać niewiadomo jakich decyzji z tego plebiscytu. Może więc będzie dobrze na tem skończyć i na przyszłość nie wyzywać losu. (ll)

SZKOLNICTWO

Szkola aktywna. Odczyt na ten temat wygłosił w Krakowie znakomity pedagog genewski, Adolf Ferrière. W „Ruchu Pedagogicznym” znajdujemy obszerny streszczenie tego odczytu. Szkołą aktywną nazywa autor szkołę, ugruntowaną na psychologii dziecka, ujmującą dziecko jako całość, w skład której wchodzi uczuciowość, intelekt i wola. Urzeczywistnienie szkoły aktywnej uzależnione jest od szeregu metod, które autor podaje w bardzo przystępnym wykładzie. Naczelną metodą jest „metoda ośrodków zainteresowań”, polega ona na tem, że różne przedmioty nauki szkolnej koncentrują się około zagadnienia centralnego, np. temat o jedwabniku może być punktem wyjścia do rysunków, modelowania, zoologii, botaniki, wypracowań itp. (St. N.)

Pisma nadesłane

„Śpiewak”. Nr. 3. Treść: Program Śląskich Uroczystości Moniuszkowskich i VI Ogólnos Śląskiego Zjazdu Śpiewaczego. — F. Sachse: „Kilka uwag o utworach popi-sowych na zjazd ogólnos Śląski”. — Dr. J. Niezgodzi: „Z życia zespołów śpiewających”. — St. M. St.: „S. p. Józef Sliwiński”. — XIV Walny zjazd delegatów Związku Śl. Kół Śpiewaczy. — Opera i koncerty. — Kronika muzyczna i chórowa. — Nadesłane nuty. — Czasopisma. — Działalność Związku Śląskich Kół Śpiewających za rok 1929. — Składki na „Dom Pieśni” w Warszawie. — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczy. — Składki na pomnik Moniuszki w Katowicach.

ZE ŚWIATA KSIAŻKI

ZGON BIBLIJOFIŁA

Po dłuższej chorobie zmarł w Krakowie śp. Kazimierz Hałaciński, urzędnik Polskiej Akademji Umiejętności znany ze swej pracy na polu bibliofilstwa.

Zmarły — syn introligatora krakowskiego — sam też fachowiec w tym zawodzie, poszedł jednak dalej, ku studjom nad dziejami introligatorstwa krakowskiego i książki w ogólności. Z pierwszej dziesiątki ogłosił kilka przyczynków, i tak w r. 1925 o „Introligatorach krakowskich ubiegłego wieku”, a na chwilę przed śmiercią rzecz pt.: „Introligatorzy krakowscy obrońcami miasta”, w którym to przyczynku dał opis nieistniejącej dziś już baszty introligatorskiej w Krakowie, uzupełnił zaś ten opis przytoczeniem wzmianek źródłowych dotyczących służby wojskowej cechu introligatorów.

Do teje dziedziny prac zalicza się szkic ogłoszony w „Silva rerum” 1928 o t. zw. oprawach sakwowych w krakowskiej sztuce kościelnej. Oprawy sakwowe były to oprawy książek w skórę, w ten jednak sposób, że u dolnej części książki pozostawiano — z dwu stron — dłuższy kawał skóry, tak, że można było zawiązać guz i trzymać zań książkę, wgl. przewiesić u pasa. Taka oprawa sakwowa zachowała się m. in. na jednej z rzeźb ołtarza Stwoszewego w kościele marja-ckim w Krakowie.

Wspólnie z K. Piekarskim wydał śp. Hałaciński trzy zeszyty „Sygnetów polskich drukarzy, księgarzy i nakładców”, sam zaś na jeden ze zjazdów bibliofilskich przygotował wydanie podobizn kilku exlibrisów znanego grafika St. Jakubowskiego. Poprzedził wydanie to wstępem i spisem wszystkich exlibrisów wykonanych przez Jakubowskiego.

Osoba śp. Hałacińskiego zasługuje na obszerniejsze wspomnienie z uwagi i na jeden jeszcze moment. Zmarły jest żywym przykładem znacznych wartości kulturalnych stwarzanych przez ruch bibliofilski. Na osobie śp. Hałacińskiego śledzić bowiem można, jak ruch ten wciąga w obręb pracy kulturalnej jednostki, które w innych warunkach pozostawały poza jej zakresem. — Zarazem jest osoba śp. Hałacińskiego żywym przykładem tradycji kulturalnej środowiska krakowskiego. Z tych też przyczyn wspomnienie o Zmarłym traci cechy wyłącznie osobiste. Dr. M. W.

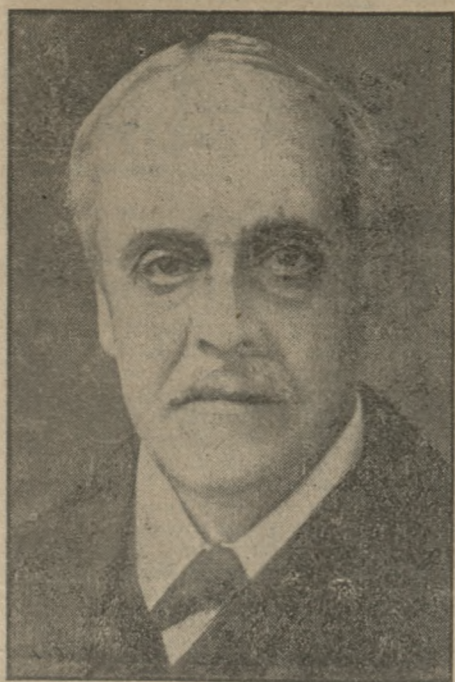
Poznań.

Powieść o Jakubowskim. Pamiętamy wszyscy sprawę Jakubowskiego — Społeczeństwo polskie przeżyło ją jako sprawę swoją — poepną i tragiczną. Artystycznym odpowiednikiem tych przeżyć jest książka Jerzego Kossowskiego pt. „Śmierć w słońcu”. Książka ta świadczyć może, jak dalece są do pogodzenia artystyzm z prostotą, a nawet popularnością ujęcia. Nil nisi veritas — tę maksymę wziął sobie Kossowski za zasadę, pisząc swoją „Śmierć w słońcu”; i tu znowu radosne stwierdzenie: obiektywizm ekspozycji bynajmniej nie zabija uczuciowego natchnienia dzieła; przeciwnie, uczuciowość, oparta tylko o prawdę, gardząca nadbudową frazesu, przerosiem liryzmu — tem głębiej nas wzrusza, tem trwalsze pozostawia w nas ślady. — Autor, choć widocznie przeżył tragedję Jakubowskiego, nie dodaje ani jednego zbytecznego cienia, opisując środowisko niemieckie, wśród którego rozegrał się straszny dramat robotnika polskiego, przeciwnie, podkreśla nieraz ludzki stosunek wsi niemieckiej do Józefa, rycerską i szlachetną postawę jego obrońcy Kocha, mężnie walczącego ze złą wolą i nieładzkim uporem kata-prokuratora. Ten obiektywizm autora tem bardziej przekonywa nas o prawdziwości portretu potwora na prokuratora krzesła, który rodaka naszego swą wykrętną i nikczemną dialektką zaprowadził na szubienicę. Tytuł „Śmierć w słońcu” ujmuje trafnie najgłębszy sens tragedji Jakubowskiego: to, że musiał zejść ze świata w rozkwicie swych sił, pełen woli tworzenia, ufny w siebie i w życie. Tragedja Jakubowskiego, którą w pamięci wielu pokrył już mrok zapomnienia, będzie żyła w umysłach i sercach polskich dzięki czynowi artystycznemu i obywatelskiemu Jerzego Kossowskiego. (jes)

Książki nadesłane

Edward Ligocki: „Rasputin i Rossomacha”. Warszawa, 1930. Biblioteka Nowości. Stanisław Szober: „Życie wyrazów. II.” Kraków, 1930. Gebethner i Wolff. Jan Kasprzowicz: „Dzieła Tom V. Anima lachrymans”. Kraków 1930. Wyd. Wojciech Meisels

* Maurycy Mann: „Benedetto Croce, jego estetyka i krytyka literacka”. Warszawa 1930. (Prace Tow. Naukowego Warszawskiego, No. 11).

Lord Arthur James - Balfour, wielki angielski mąż stanu, który zmarł w tych dniach, licząc 81 lat życia.

Polska głównym rynkiem handlu żywym towarem

Przed kongresem warszawskim w sprawie walki z handlem kobietami.

Międzynarodowy kongres w sprawie walki z handlem kobietami i dziećmi odbędzie się w roku bież. w Warszawie. Kongresy te odbywają się co trzy lata. Dwa ostatnie w okresie powojennym odbyły się w Kopenhadze i Londynie. Kongres londyński, w którym uczestniczyli delegaci polski, uchwalił właśnie urządzać kolejno konferencję międzynarodową w stolicy Polski. Ten zjazd obudził szerokie zaciekawienie w całym świecie. Na wybór Warszawy wpłynęły nietylko względy kurtuazji międzynarodowej, które sprawiają, iż szereg kongresów międzynarodowych odbył się w Polsce. Tym razem są jeszcze względy specyficzne: mianowicie Polska ma niestety, niechlubną opinię kraju, który jest głównym rynkiem handlu kobietami i dziećmi.

Datuje się ta opinia już od długiego czasu. Jeszcze w czasach rządów zaborczych tereny Królestwa Polskiego i Małopolski stanowiły bogaty rynek operacji handlarzy żywym towarem z całego świata. Składa się na to szereg przyczyn głębszej natury. Jako czynniki główne sprzyjają rozwojowi tej ohydy naszego wieku nędza szerokich warstw ludności i stąd silnie rozwinięty pęd emigracyjny, oraz niski stan oświaty. Na tem podłożu handlarze żywym towarem przeważnie Żydzi, mają pracę bardzo ułatwioną, czemu sprzyja nędza, wadliwe wychowanie, oddalenie się od religii, katastrofalny brak mieszkań, wstręt do pracy i brak odpowiedniego ustawodawstwa.

Oczywiście żadna z ofiar nie wie, jaką siecią jest opłatywana. Znęca się je obietnicami świetnych posad różnego rodzaju. Łatwą przynętą jest obietnica znacznych zarobków w przedsiębiorstwach filmowych, w zespołach tanecznych, orkiestrach, chórach i t. d. Częstym również sposobem jest stosowanie obietnic małżeństwa, przyczem bądź odkłada się zawarcie ślubu pod różnymi pozorami, bądź też zawiera się ślub fikcyjny. — Jeszcze większa łatwość w zawieraniu małżeństw istnieje w stosunku do żydówek, dzięki t. zw. ślubom rytualnym, które zawierają można przed każdym żydem bez udziału rabina i bez wszelkich formalności.

Przy różnorodności środków, opartych na łatwości dziewcząt i kobiet cel jest zawsze jednaki: aby ofiary wywieźć za ocean, do Ameryki Południowej, na wschód i t. d. Tam ofiara przechodzi już wprost do rąk nabywców. Protesty, łzy i rozpacz na nic się nie przydadzą, dziewczyna jest całkowicie na łase handlarzy. Zabierają jej dowody osobiste, pieniądze, ubranie, a choćby zdołała uciec, nie da sobie rady w obcym kraju, którego języka nie zna. Czasem kończy się ta tragedia kobieca aktem rozpaczliwym, zamachem samobójczym. Częściej następuje rezygnacja i wejście w otchłań bez wyjścia.

O tem, że Polki stanowią bardzo poważny kontyngent towaru w rękach międzynarodowych handlarzy, świadczy stwierdzony fakt używania języka polskiego w domach nierządu w Ameryce Południowej, Paranie, Kanadzie,

Argentynie, Brazylii oraz miastach bliższego i dalekiego wschodu: w Kalkucie, w Yokohamie, w Konstantynopolu i t. d.

Handlarze tworzą silną i świetnie zorganizowaną sieć międzynarodową, rozporządzającą olbrzymimi funduszami, posiadającą swoje kompanje przewozowe i liczne agentury. Działają konspiracyjnie i placą hojnie swym agentom. Na przekupstwo nie szczędzą pieniędzy. Zyski mają wielkie, gdyż wywożą tysiące ofiar a wystarczy stwierdzić, iż obecna cena rynkowa za dostarczoną dziewczynę lub młodą kobietę wynosi kilkaset do dwóch tysięcy dolarów. Mają też handlarze zyski z własnych domów nierządu.

Sporo materiału czerpią też handlarze z pośród emigracji sezonowej z Niemiec i Francji; pozatem chętnie wywożą dzieci po lat 10 lub więcej, używając je do pracy fizycznej, a po dojrzeniu do dojrzałości sprzedają dziewczęta do domów rozpusty.

Te potworne fakty zbudziły sumienie społeczeństw kulturalnych i dzięki temu rozpoczęto akcję zapobiegawczą na terenie międzynarodowym. Po pracach przygotowawczych zawarte zostały w Paryżu konwencje międzynarodowe: pierwsza była podpisana 18 maja 1904 r., druga 4 maja 1910 r., a trzecia 30 września 1921 r. Do tej ostatniej konwencji przystąpiła Polska dnia 3 stycznia 1922 r. Doniosłość tej walki spowodowała utworzenie specjalnego referatu przy sekretarjacie Ligi Narodów w Genewie.

Stosunkowo mało zajmuje się tą sprawą społeczeństwo, które często nie wierzy, iż taka ohyda i to w tak potwornym stopniu może istnieć w naszych czasach. A jednak tylko czujność społeczna może w wielu wypadkach uchronić młode kobiety i dziewczęta przed groźbą im niebezpieczeństwem. Zapowiedziany kongres międzynarodowy w Warszawie może bardzo skutecznie posunąć naprzód zwalczanie handlu białymi niewolnicami.

„Transakcje handlowe“ księcia Lubomirskiego

Aresztowany 38-letni Tomasz ks. Lubomirski jest synem Stefana ks. Lubomirskiego, ordynata na Kruszeniu w Kieleckiem, a bratankiem Stanisława ks. Lubomirskiego, prezesa Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Przed kilkoma miesiącami, stale mieszkając w Warszawie, przybył do Lwowa rzekomo w celu nabycia jednej z kopalń nafty w Boryslawiu. W tym celu nawiązał kontakt z pośrednikiem lwowskim, niejakim Gutmanem i wspólnie zaczęli szukać odpowiedniego obiektu. Wkrótce weszli w porozumienie z inż. Sussmanem, który zgodził się na sprzedaż swych terenów w Boryslawiu za sumę 400.000 zł. Umowę sprzedaży kopalni sporządził rejent lwowski, Adam Mayer.

Na poczet kupna kopalni Tomasz ks. Lubomirski złożył notariuszowi Mayerowi weksle na sumę 80.000 zł., zapewniając, że zapłaci je w ciągu 3 dni. W międzyczasie jednak zgłosił się do notariusza Mayera, prosząc go o zażyrowanie złożonych weksli, które pragnąłby zdyskontować w bankach warszawskich.

Rejent Mayer zgodził się na tę transakcję, zwłaszcza, gdy ks. L. przedstawił mu swoje roszczenie do skarbu państwa na sumę 90.000 dolarów z tytułu wywłaszczenia majątku pod Białymstokiem oraz tytuł prawny należności 40.000 zł. z parcelacji majątku w Kieleckiem. Okazało się jednak wkrótce, że dokumenty te były bezwartościowe, a weksle z żyrem notariusza zostały z polecenia ks. Lubomirskiego zdyskontowane za bezcen w Lwowie.

Książę pieniądze te zabrał sobie, a notariuszowi Mayerowi wystawił nowe weksle na sumę 80.000 złotych i przyrzekł w ciągu kilku dni wpłacić całą sumę 160.000 zł.

Wyjechawszy potem do Sopot, przegrał tam w bakę całą gotówkę jaką zdobył w taki sposób. Gdy w ciągu dłuższego czasu książę Lubomirski nie płacił długu, a na wezwania wogóle nie odpowiadał, rejent Mayer zwrócił się do rodziny Lubomirskich z żądaniem pokrycia szkód materialnych, wyrządzonych przez Tomasza ks. Lubomirskiego. Rada familijna, której przewodniczącym jest ordynat Andrzej ks. Lubomirski z Przeworska, oświadczyła, że nie odpowiada, za te sprawy.

Kiedy więc nadszedł termin płatności weksli, notariusz Mayer skierował sprawę do prokuratury, która wyda-

ła nakaz aresztowania ks. Lubomirskiego.

Wywiadowca podatkowy

W Niemczech rozgrywał się niedawno bardzo ciekawy proces, z którego wyszło na jaw, że wszystkie niemieckie urzędy podatkowe mają swoich szpiegów. Otrzymują oni prowizję i honorarium, które przy pewnym sprycie i zręczności przekraczają pensje ministerjalne. W wyżej wspomnianym procesie chodzi o pewnego kupca berlińskiego, który był czynny w urzędzie podatkowym w charakterze szpiega i w krótkim czasie zarobił 88.000 marek. Mimo to czuł się pokrzywdzonym przez urząd i zaskarżył go o 10.000 mk. prowizji, ale bez skutku. W sądzie Rzeszy rozstrzygnięto jednak proces na jego korzyść, bo miał umowę z urzędem skarbowym, że otrzyma 20 proc. od sumy podatkowej, która może być ściągnięta na mocy jego donosu. A ponieważ urząd skarbu uzyskał dzięki niemu 490.000 marek nadwyżki, więc i jemu należy się słusznie owe 10.000 marek.

Działalność takiego szpiega zasadza się na kontrolowaniu i pilnowaniu ludzi podejrzanych o obejście prawa podatkowego. Każdy podejrzany osobnik dostaje się na „czarną listę”. Specjalnie troskliwą opieką otacza się go podczas pobytu u wód i bada, ile wydaje i jak żyje. Raport wysyła się następnie do urzędu skarbu. Dalsze środki badania, to przekupstwo zwalnianych pracowników z różnych przedsiębiorstw. Tutaj nie natrafia konfident na specjalne trudności, bo zwolniony urzędnik mści się najczęściej z całą zaciętością na swym szefie i oskarża go słusznie czy niesłusznie, ale zawsze chętnie. Znany jest fakt, że jeden z owych szpiegów tak dokładnie wypytał swą ofiarę, jadącą w pościgu popiesznym na wywczas, i podatnik za powrotem do domu zastał niespodziankę w postaci mandatu karnego na 20.000 marek. (w)

Samoloty a koklusz

Wiadoma rzecz, że koklusz, tak męczący nasze dzieci, ustaje często przy zmianie powietrza. Doświadczenie uczy, że dzieci, strasznie udręczone miesiące trwającym kokluszem, zgubiły go prawie zupełnie po przybyciu nad morze lub w góry. Zmiana następowała prawie z dnia na dzień. Ostatnio udało się jednemu z lekarzy wyleczyć dziecko z kokluzu w ten sposób, że wziął je na godzinę do samolotu, który się wznosił na wysokość 3000 metrów. Skutek był fenomenalny, dziecko zgubiło całkowicie swój koklusz w przestworzach. (w)

Amerykański Matuzalem

Zmarł w Filadelfji — jak donosi „New York Herald” — kapitan James Smith, przeżywszy lat 134. Urodzony w r. 1796 w Anglii, wyemigrował w pierwszej młodości do Stanów Zjednoczonych. Brał on czynny udział w czterech wojnach, o których z dumą opowiadał liczne swe przygody. Nałogowy palacz wypalał od wielu lat po kilkanaście cygar dziennie, tak że nikt go sobie nie przypomina bez cygara w ustach. Umiał również niezłe popijać — „Piję wówczas gdy mam pragnienie, zwykły był mawiać stary kapitan i otwie tylko wino, stare, szlachetne”. Do ostatniej godziny swego długiego życia zachował kapitan Smith bystrość u-

Na dzień-więciu pracowników w fabryce Gillette

czterech stale bada jakość zrobionych nożyków — nieodpowiednie są natychmias niszczone — oto dławczego nożyki Gillette gołą znakomicie

Miej zawsze zapas nożyków Gillette.

Gillette

HW 923

mysłu i był dosyć rzeźkim. Wstawał wczesnym rankiem poświęcając kilka godzin dziennie przechadzkom. Jadał raz na dzień, popołudniu. Znany był powszechnie ze swego dowcipu i niezwyklej dobroci. S. F.

Związek Pracowników Umysłowych

Ziem. Zach. R. P. Koło Poznań Komunikat nr. 3/30

Do wszystkich Pracowników Umysłowych!

W czwartek, 3 kwietnia br. wiecz. o godz. 7-mej odbędzie się na dużej sali p. Jarockiego w Poznaniu, przy ul. Masztalarskiej 8a miesięczne zebranie plenarne.

Na porządku obrad znajduje się p. i. referat magistra prawa p. Kazimierza Śmigielskiego n. t.: „Prawo urlopu pracownika umysłowego”.

Ze względu na aktualność wykładu, oraz szereg innych ważnych spraw, jest obecność wszystkich koleżanek i kolegów pożądana. Goście wprowadzeni mile widziani!

Pamiętajmy, że w organizacji jest nasza przyszłość, nasza siła. Dbajmy o rozwój naszej organizacji, werbując nowych członków. Pracownik umysłowy jest dotąd najgorzej zorganizowanym a stare hasło głosi przecież, że tylko „w jedności siła”.

Zgłoszenia nowych członków przyjmuje sekretariat przy ul. Masztalarskiej 8a, II piętro.

Za Zarząd: (—) Teodor Barczewski, prezes. (—) Tad. Piotrowski, wiceprezes.

Nowowzbudowany dworzec wschodni w Paryżu jest największym dworcem w Europie. Fotografia przedstawia fragment z olbrzymich hal dworcowych, pokrytych szklanym dachem.

RADJO

Programy radjofonijne

Sobota, dnia 29 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gospodarczo-rolnicze, PAT, sprawozdanie o ruchu statków, itd.; godz. 16.45 kurs wyższy języka angielskiego (wykłada dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.05 odczyt o cyklu w dziennikarstwie p. t. „Masaryk o prasie i dziennikarstwie” (wygłosi red. Bohdan Jarochoński); godzina 17.25 odczyt p. t. „Dwie Europy” (wygl. p. Tadeusz Kozłowski); godz. 17.45 słuchowisko dla dzieci p. t. „Jaś i Marysia na dnie Bałtyku”. Baśń fantastyczna pióra Ewy Zarembiny. (Transmisja z Warszawy); godzina 18.45 nadprogram; godz. 18.55 interludjum muzyczne. Wykonawcy: Prof. Gertruda Konatkowska (fort.), prof. Józef Madeja (klarnet); Weber: Grand Douo na fortepian i klarnet; godz. 19.35 wieczór autorski Stanisława Bąkowskiego; godz. 20.00 gawęda reporterska (wygl. red. Józef Wieniewicz); godz. 20.15 Ze świata kobiecego (wygl. p. Sabina Kazanowska); godz. 20.30 koncert chóru Syberyjskiego. (Transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia” p. Erazma Kleszcza i Ska; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips” w wykonaniu orkiestry p. Mieczysława Winowskiego.

Niedziela, dnia 30 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. Kazanie wygl. X. prof. dr. Kiciński; chór katedralny śpiewa pod dyr. dr. Gieburowskiego; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt roln. p. t. „Sukcesy osiągnięte przez organizację rolniczą w dziedzinie pomocy dla rolnictwa” (wygl. p. Stanisław Krawczyński); godz. 12.25 odczyt roln. „Wieś czechosłowacka” (wygl. inż. Stan. Polowicz); godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „O pracach w szkołach włościanek” (wygłosi p. inż. Karolina Próchnicka); godz. 15.00 nabożeństwo pasyjne z Katedry Poznańskiej. Kazanie wygl. X. prof. Lisoń; chór katedralny śpiewa pod dyr. X. dr. Gieburowskiego; godz. 16.30 koncert gramofonowy; godz. 17.45 audycje dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej, art. T. N.; godz. 18.15 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 18.30 nadprogram; godz. 18.40 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Jarosława Vorela; godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 koncert wieczorny solistów z Warszawy;

godz. 20.50 kwadrans literacki p. t. „Bukiet” — pióra Wandy Milasowskiej. — (Transmisja z Warszawy); godz. 21.05 koncert popularny. (Transmisja z Warszawy); godz. 21.45 słuchowisko z Wilna; godzina 22.15 sygnał czasu, komunikaty sportowe; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka”.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **K. U. J.** Płaci Pan pół procent. Artykuły spożywcze pierwszej potrzeby są wymienione w załączniku do § 26 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym. Pana interesuje lit. A. załącznika, która wymienia następujące towary: zboże, ziemniaki oraz jadalne produkty spożywcze pochodzenia krajowego (mąka, pieczywo, kasza, sól, cukier, nabiał, mięso, tłuszcze jadalne, roślinne i zwierzęce, wyroby masarskie, kawa zbożowa itp. z wyjątkiem ryb, drobiu, dziczyzny, wszelkiego rodzaju konserw, pasztetów i majonezów oraz wyrobów cukierniczych i trunków z zawartością alkoholu), śledzie wędzone, solone i opiekane, makuchy, nafta, węgiel drzewny i torfowy, mydło krajowe z wyjątkiem toaletowego i leczniczego, len, nasiona, i szereg innych, mniej dla Pana ważnych. Zaliczki winien Pan płacić według art. 56 ustawy, o ile Pan prowadzi prawidłową księgowość, za każdy miniony miesiąc do 15. następnego miesiąca w wysokości pół procent od zeznanego obrotu za odnośny miesiąc. — List załączony wyzyskamy w swoim czasie. Firmy niestety nie znamy, jednak z postępowania jej wynika, że nie należy z nią utrzymywać stosunków handlowych. (a K)

— **P. Gertruda Perz.** Owszem, podatek obrotowy należy do długu, gdyż za podatek ten odpowiada przedsiębiorstwo jako takie (przedmioty, należące do przedsiębiorstwa, art. 92 ust. o podatku przemysłowym). Podatek ten więc dotyczy w całej pełni nowonabywcy. Może jednak zatrzymać tylko tyle pieniędzy, ile wyniesie przypuszczalnie zaległość podatkowa Pana. Świadczenie przemysłowe jako takie jednak nie Pania nie obchodzi i na to nowonabywca nie może zatrzymywać żadnych pieniędzy. (a K)

— **Wiel. Ks. Trzebiński.** Kontrakt jest ważny w całej pełni. Czynsz wynosi obecnie 73,86 zł. (ak)

— **K. Poznań.** Nabywa Pan prawo do urlopu dopiero po przepracowanym pełnym roku. W danym wypadku więc, zdaje się, urlop Panu się nie należał. O ile

był Pan pracownikiem umysłowym, należy się Panu dwa tygodnie, za które winien Pan otrzymać w gotówce połowę wynagrodzenia miesięcznego. (aK)

— **L. W.** O ile to jest głównym jej źródłem zarobkowania, oczywiście. Radzimy dla uniknięcia nieprzyjemności zgłosić do Kasy Chorych i tam przedstawić rzeczywisty stan rzeczy. (aK)

— **W. T.** Równowartość 2000 mkp. z lipca 1921 wynosi 6,60 zł. Wyższej waloryzacji depozyt Pana nie uzyska, gdyż utracił wartość wskutek ciągłej dewaluacji Bank prywatny byłby zobowiązany do przeliczenia na 22 grosze. (K.)

— **I. J. Poznań.** 12,3 groszy za markę oraz odsetki za ostatnie cztery lata po 5%. (K.)

Na św. Aniele

modne perfumy, najlepsze wody kołniskie i kwiatowe. Nowości na podarki nadeszły Mydła toaletowe, pudry, kremy i pomadki do ust jaknajtaniej

Perfumerja Paryska,

Gwarna 10. zw 22:58

„Jak z igły zdjęte”. Kiedy widzimy na kimś eleganckie nowe ubranie, mimowoli nasuwa nam się znane powiedzenie: patrzcie, ten ma garnitur jak „z igły zdjęty”. W powiedzeniu tem mieści się oczywiście komplement i uznanie dla człowieka, który wytwornym wyglądem robi ujmujące wrażenie i udowodnia, że posiada dobry gust i dobry smak.

Jeżeli taki elegancki pan jest naszym znajomym, wówczas pierwsze pytanie, z jakim zwracamy się do niego, brzmi: „powiedz no, mój drogi, gdzie stworzono takie arcydzieło?” — Odpowiedź z reguły brzmi: w pracowni firmy EDMUND RYCHTER, w Poznaniu, przy ulicy Fr. Ratajczaka 2 i ul. Wrocławskiej 14 oraz 15, — co zresztą należało odrazu przewidzieć. Faktem jest bowiem, że w pracowni firmy EDMUND RYCHTER, pozostającej pod kierownictwem i doskonałych krojących, wykonanie nowego garnituru jest tak staranne i uwzględniające indywidualne cechy figury klienta, że odrazu poznaje się tu robotę wybitnych fachowców. Dlatego też na widok eleganckiego garnituru, jak „z igły zdjętego”, myślimy natychmiast o firmie EDMUND RYCHTER — i nie mylimy się prawie nigdy. zw 22:54/50

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

Poprawka: Z. Koenigowa	20.—	Jakrzewski	5.—	O Stachowska, Tczew	5.—
zamiasł 5.—		M. K.	10.—	J. Grzeszkowiak, Kuźnica	3.—
Włodz Krynicki, Pozn.	10.—	M. Kulawiak	5.—	Światlik Rogoźno	10.—
C. Nowicka Poznań z prośbą	10.—	K. Fimińska, Pierzyska	10.—	L. Zieliński, Koźmin	10.—
o zdrowie	5.—	N. N.	1.—	F. Sasiadowa, Lwów	2.—
M. S.	2.—	H. L. Paiewy	5.—	Br. Schindler, Grudziądz	3.—
N. N.	2.—	M. M.	3.—	Bank Ludowy Grodzisk	100.—
W. Napierałowa, za spokój	20.—	Metelska	559.62	H. Potyczowa, Buczac	1.—
duszy s. p. męża	20.—	Przewodnik Katolicki	10.—	S. K. prosi o błog. w pewnej	
W. Napierałowa z prośbą o	10.—	Przewodnik Katolicki koron	10.—	intencji	3.—
biłogosławieństwo dla syna	10.—	duńskich	30.—	K. Lipnicka, Poznań	5.—
M. i M. Jaszczynski	100.—	W. C. Poznań	30.—	Wl. Maśląg, Niemce	20.—
P. Garstecki z prośbą o zdro	10.—	Dom Opieki dla Starców i Ka	5.—	M. Staszewicz, Lwów	1.—
wie	10.—	lek. Trebki	5.—	M. Kostańska Kościan z prośb	
Stan. Bruchówna	5.—	W. Czarnecki Stolpce	5.—	ba o opiekę nad rodziną	10.—
Radaea dr. L. Adamczewski	10.—	A. Sobota Stanisławów	2.50	R. Kapitańczak, Poznań	5.—
zwrot za podróż	10.—	X. L. Bzowski, Czarny Du	15.—	Magistrat m. Szubin	10.—
Stef. Bruchówna	2.—	najec	15.—	Matuszewska, Poznań	5.—
X. Fr. Lewandowski	25.—	St. Walkowski, Walkowo	5.—	Uczniowie katolicy Państw.	
Z. Lewicy Poz.	20.—	P. Górny, Parzęczewo	25.—	Sen. Naucz. w Ostrzeszo	
Stan. Wiese, Poz.	5.—	Magistrat m. Starogard	20.—	wie i prefekt	35.—
A. Dziubiński, p. B. Wz. P.	1.—	Magistrat m. Działdowo	25.—	St. Krzyżanowski, Dobrzy	2.—
A. Tarnogrodzka B. Wz. P.	3.—	T. Rudnicki, Buk z prośbą o	5.—	Professor J. Wernerowski	
St. Zaworska, p. B. Wz. P.	3.—	zdrowie i dalsze laski	5.—	Leszno	15.—
Z. Błaszkowa, p. B. Wz. P.	3.—	J. Gruszczyński, Poznań	5.—	X. J. Gładzik, Dębno	5.—
D. Tarkówna, p. B. Wz. P.	1.50	M. Kubiakówna, Ordzin	5.—	St. Boryczak, Łąkociny	5.—
N. N. przez Bank Wz. P.	3.—	F. Dobak, Poznań	5.—	M. Markiewicz, Bydgoszcz	5.—
B. Plotkowiakówna B. Wz. P.	3.—	X. W. Parysz, Raniszów	2.—	Bank Ludowy, Miejska	10.—
R. Graczykówna B. Wz. P.	3.—	K. Lorkiewicz, Rawicz	10.—	M. Ciesielki, Miejska	10.—
M. Müllerówna B. Wz. P.	3.—	St. Czujewicz, Poznań	5.—	Apt. Sieg. Janówiec	10.—
H. Jaśkowiakowa B. Wz. P.	3.—	Arch. St. Kierzek, Poznań	25.—	Uczniowie i nauczyciele Gim	
H. Niedzielańska B. Wz. P.	1.50	J. S. Ostrów z prośbą o zdro	5.—	nazjum Biskupiego w Sej	
N. N. przez Bank Wz. P.	0.50	wie	5.—	nach z okazji jubileuszu 25-	
M. Sobczakowa B. Zw. Sp. Z.	1.—	Stow. Kob. Prac. Chłudowo	17.—	lecia pracy kapłańskiej X.	
Leszczyńska B. Zw. Sp. Z.	5.—	W. M.	2.—	Dyr. Dr. St. Parcha	128.60

W czwartek, dnia 27. III. 1930 r., o godzinie 4,45 po poł. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich cierpieniach, mając lat 74, nasza najdroższa, najukochańsza matka, babka i prababka, s. p.

z Maciejewskich

Rozalja Chojnacka

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 30 marca 1930 r. o godzinie 4,30 po południu z kaplicy św. Józefa, na cmentarz w Dębcu, o czym zawiadamia w imieniu ciężko strapionej rodziny.

ks. L. Chojnacki.

Poznań, Ptaszkowo, Krosno, Międzychód, Inowrocław, Pniewy. zw 22:50

Dnia 25 b. m. 1930 r., zmarła nagle i niespodziewanie, moja najdroższa nigdy niezapomniana żona, mateczka mojego jedyne dziecko, najdroższa córka, najukochańsza siostra, ciocia i szwagierka, s. p.

Łucja z Małek Górecka

przeżywszy lat 27. Spokojne przewiezienie drogiej Zmarłej, odbyło się w czwartek z Grudziądza do Poznania. Pogrzeb odbędzie się dnia 30 b. m. po południu, o godz. 17, z Zakładu Opatrzności na Śródcie, na stary cmentarz św. Jana. Msza św. nazajutrz, w kościele św. Jana, o godz. 8.

dw 4631 W ciężkim smutku pogrążony

mąż z córeczką i rodziną.

Grudziądz, Poznań. Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14. Telefon 2769.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i ojca, s. p.

Dr. Leona Kruski

odbędą się **msze św.** dw 4624

w poniedziałek, dnia 31 marca: w Poznaniu — w kaplicy Szpitala Miejskiego, o godz. 6; w Gnieźnie — w kościele św. Michała, o godz. 8; w Janówcu — w kościele parafjalnym, o godz. 7,30

Krewnych i Znajomych, zawiadamia prosząc o modlitwę

żona z dziećmi.

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

jubil. Poznań, ul. 27 Grudnia 6. zw 22:59

RADIO ŁĄCZY MIASTO i WIEŚ.

Wzmacniajcie przeto odbiór **LAMPKAMI** światowej sławy

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOSWIADCZENIE — NAJNOWSZA KONSTRUKCJA.

W następujących firmach nabyć można aparaty Telefunken i tamże zażądać bezpłatnej demonstracji w swoim mieszkaniu.

Poznań: „Emka”, Wrocławska 30. Kachlicki, ul. Seweryna Mielżyńskiego 1. M. Pachulski, pl. Wolności 11. Pozn. Tow. Telefonów, Jasna 9 i Fr. Ratajczaka 30. „Radjoton”, Półwiejska 4. „Elektrovox”, Półwiejska 30. Rybacki, Piekary 24. Stajewski, Stary Rynek 65.

Gnieźno: „Elektra”, Mieczysława 15. Głazowski, ul. Chrobrego 8. Gust. Dąbrówki 11.

Leszno: Elektrownia.

Wolsztyn: Czarnecki, ul. 5. Stycznia 65. Pw 9707-12.174

Międzychód: Furchheim, Wiktoria p. Międzychód.

Krotoszyn: Pawlak, Rynek 26. Pleszew: Rżaniak, Sienkiewicza 7.

Ostrów: Tasiemski, Kolejowa 34. Września: Nowakowski, Sienkiewicza 29.

Poszukuję MIESZKANIA 3—4 pokojowego, w centrum. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 22571. Pośrednicy wykluczeni.

Dzierżawy 400—600 mórg pszennej ziemi i dobrą komunik. poszukuje zamilowany rolnik lub dam w zamian dom z pierwszorzędnym interes. spożyw. w powiat. mieście. Łask. zgłoszenia do ekspedyc. Kurjera Poznańskiego pod zw 22 543

Tani Tydzień Radiowy!

Od poniedziałku, dnia 31. III. 30 do soboty, 5. IV. 30 sprzedawać będziemy starsze typy aparatów, głośników, części do samobudowy i różny sprzęt radiowy po niebywałych cenach reklamowych, jak n. p.

aparaty lampowe już od zł 30,—
głośniki od zł 25,—, lampy głośnikowe od zł 10,—
i t. p. Pw 10251-13.137

Poznańskie Towarzystwo Telefonów

Poznań: Jasna 9 i Fr. Ratajczaka 39. - Bydgoszcz, Jagiellońska 65/66.
Tania sprzedaż tylko w filji ul. Fr. Ratajczaka 39.

WINIARNIA - RESTAURACJA - DANCING

„CARLTON“ PL. WOLNOŚCI 17.

W sobotę, na ogólne życzenie
specjalny wieczór

szlagierowego węgierskiego kwartetu „Szymaj Harmoni Four“ jak i duetu „Corneri“, przy wolnym wstępie.

Pw 10248-13.134

Wyborowa ciepła kuchnia jak i obfity zimny bufet.

Członek Zarządu

rutynowany kupiec i fachowiec z branży rowerowej, który posiadać winien kwalifikacje kierownictwa większym przedsiębiorstwem, potrzebny zaraz do poważnej firmy. Zgłosz z odpisami świadectw i referencjami do eksp. Kurjera Pozn pod zw 22 564

LOKAL

składający się z 4 ubikacyj z pierwszorzędnym urządzeniem, nadający się na każde przedsiębiorstwo lub biura — wolne mieszkanie 2 pokoje i kuchnia, zaraz do odstąpienia.
F. SAMULSKI — TORUŃ — WARSZAWSKA 6
zw 22 557

HURTOWNIA CUKIERNICZA

ul. Sieroca (Gmach Podatkowy, part.) Telefon 17-26.

STANIOL, MARCEPAN, ORZECHY, KUWERTURY, KOSY, KAWA, HERBATA, KAKAO, MARMELADA itd.

Przybory Cukiernicze. Pw 10242-13.121

Bieglej stenotypistki

poszukuje adwokat mający praktykę w mieście powiatowym Piśmienne zgłoszenia do Kurjera pod jw 3600

ZIOŁA LECZNICZE

O. Wojnowskiego

poleca

APTEKA p. KORONA

Poznań, Górna Wilda 61.

Broszury na żądanie bezpłatnie zw 22585

NITRAGINA

Szczepionka do zbóż motylkowych.

Nadeszły świeże transporty.

Groch. łubin, seradela etc. wydały w roku zeszłym 3. — 50% więcej zb. oru. Oryginalne zaświadczenia renomowanych majątków do dyspozycji.

DROGERJA UNIVERSUM

POZNAŃ, FR. RATAJCZAKA 38.

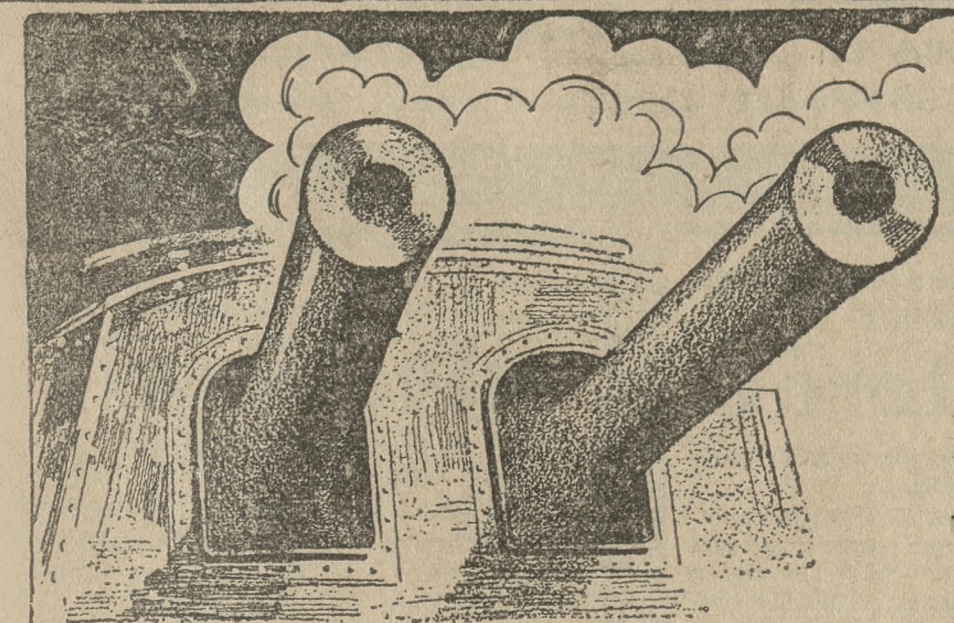
Oddział zapraw nasiennych oraz środków do zwalczania szkodników. Pw 10212-13.81

Cegielnia parowa

zabudowania maszynowe, produkcja roczna ca 200 000 sztuk cegieł blisko miasta zaraz kompletnie na sprzedaż. Zgłoszenia

Jan Mroziński, budowniczy, Ostrów (Wlkp.)

zw 22 558

POLSKIE ARMATY

strzegą naszych granic!

Państwo musi być silne! — Mocne i silne muszą być przedsiębiorstwa, które szerokim masom publiczności dostarczają swe towary w pierwszorzędnym jakościach i po zupełnie niskich cenach!

Gdy przyjdiesz do domu i zapytany „gdzieś kupił nowe ubranie i palto, — odpowiesz, że u Edmunda Rychtera“, wtedy przekonasz się, że wszyscy będą TOBĄ ZACHWYCENI!

DLACZEGO?

bo ubiory i materiały EDMUNDA RYCHTERA znane są nie tylko w POZNANIU, lecz w CAŁEJ POLSCE na dowód czego liczne dziękczynne pisma z najdalszych zakątków Rzeczypospolitej!

WIELKANOC BLISKO, trzeba zdecydować się ZARAZ!

POLECAM:

UBRANIA spacerowe i sportowe,
PALTA letnie z podpinkami,
ULSTRY, RAGLANY w pięknych kolorach i najmodniejszych fasonach,
MUNDURY — LIBERJE!

W DZIALE MIAROWYM

4-ch pierwszorzędnym przykrawaczy z długoletnią praktyką zagraniczną, może zadowolić NAJBREDSZE WYMAGANIA!

Najlepsze gatunki kamgarńców i garbadyń w olbrzymich masach na składzie!

EDMUND RYCHTER

1-SZY SKŁAD ul. Ratajczaka 2

Magazyn wykwintnej konfekcji męskiej, gotowej i na miarę.

2-GI SKŁAD ul. Wrocławska 14

Magazyn pierwszorzędn. ubiorów męskich gotowych i na miarę.

3-CI SKŁAD ul. Wrocławska 15

(po schodkach)
Odzież zawodowa, ubiory szolerskie, kurtki i spodnie skórzane najtaniej

UWAGA! Dla pp. Urzędników zrzeszonych w Tow. „KREDYT“ dostarczamy towar bez wpłaty!

Założone 1899 roku Założone 1899 roku

JAN SOBECKI

właśc.:

Z. DYKIERT i J. MARCINIAK

Fabryka papy na dachy, asfaltu i przetworów smołowcowych

POZNAŃ, Plac Wolności 17

Telefon 32 50 Telefon 10-94

Poleca:

Papę na dachy, lepik, smołę, asfalt, g-dron, karbolineum, papę izolacyjną, pak, cement, gips murarski, trzcinę sufitową itd.

PRZEDSIĘBIORSTWO POKRYWANIA DACHÓW I ASFALTOWANIA.

nr 93 6

Rządca gospodarczy

dobry hodowca, obeznany z nowoczesną uprawą ciężkiej i lekkiej ziemi, lat 33, z dobrej rodziny ze szkołą roln., 12 lat praktyki w wielkich intensywnie prowadzonych majątkach Wielkop. i Pom., trzeźwy, sumienny i pilny, oparty na najlepszych i pewnych referencjach, przyjmie stałą i odpowiedzialną posadę na większym obszarze samodzielnym lub pod ogólną dyspozycją od 1. VII., lub później. Oferty Kurjer zw 22 572

UWAGA!

Wykonuję starannie
UBRANIA, PŁASZCZE
z przyniesionego materiału, także reparacje po cenach umiaru kowanych.

Krawczyk, Wrocławska 20.

zw 22551

PIĘKNE GUSTOWNE MODNE KAPELUSZE DAMSKIE i stroje

w wielkim wyborze poleca najtaniej

F. Sisiecki POZNAŃ

Dom Konfeksyjny STARY RYNEK 98-100.

Pw 10240-13.125

Wielki wybór.

Maszyny do szycia światowej sławy. Część na składzie i do „Singer”. Reperacje wszelkich systemów.

T. Konikiewicz
Poznań Pl. Nowomiejski 1a
w godz. z uram.

zw 22444

Przebój Mody

Na wiosnę 1930

pokazują nasze

Nowe Wystawy Kapeluszy

i wszelkich Nowości Męskich.

The Gentleman

właśc. Stefan Schaefer

POZNAŃ
ul. Nowa 1. TELEFON 31-69 ul. 27. Grudnia 4

UWAGA: W obydwóch składach ceny równe i niskie.

zw 22664

Dobrze prowadzona księzkowość

to: dokładny obraz stanu przedsiębiorstwa, zabezpieczenie przed stratami, ochrona przed nadmiernymi a niesłusznymi obciążeniami podatkowymi, drogowskaz wskazujący właściwy — kierunek rozwoju —

Wszystko to w sumie zwiększenie dochodowości przedsiębiorstwa.

Dobrze prowadzona księzkowość wymaga

dobrych ksiąg handlowych

które wykonuje znana z solidności swych wyrobów wytwórnia

Drukarnia Polska
Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 10 - Tel. 352

Okazja - Samochody

2 Chryslery karetki 4-cyl. — Chevrolet karetki 4-cyl. — Pantiac otwarty 6-cyl.

wszystkie samochody w najlepszym stanie, gotowe do jazdy, sprzeda bardzo korzystnie

W. MAŃKOWSKI — GOSTYŃ — TEL. 35
nr 9718

Zastępców na Poznańskie

dobrze wprowadzonych poszukuje poważna firma w Warszawie, posiadająca wył zastępstwo na Polskę i Gdańsk branży technicznej, samochodowej i reklamowej (patenty). Oferty z podaniem dotychczas. działalności i referencji pod nr 9732 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

SPÓŁKA OSADNICZA W POZNANIU SP. AKC.
ul. Rzeczypospolitej 1.

Institucja upoważniona przez M. R. R. do przeprowadzania parcelacji nieruchomości ziemskich, poszukuje do swej ekspozytury w Grudziądzu

KIEROWNIKA

obeznanego dokładnie z parcelacją prywatną nieruchomości ziemskich. Kandydaci ze znajomościami prawniczymi mają pierwszeństwo. Do piśmiennych ofert z podaniem warunków i referencji uprasza się dołączyć życiorys i odpisy świadectw.

Pw 10 245-13.118

BACZNOŚĆ!

Poważny Instytut Bankowy przyjmie jeszcze

zastępczynię i zastępców

do sprzedaży obligacji państwowych na raty najnowszym niebywałym dotąd systemem za rzeczywiście gwarantowaną wysoką prowizją ew. fixum. Uczciwi i chętni zechcą się zgłosić u naszego inspektora:

p. H. Frischa: w dniu 28 i 29. 3. we WRZEŚNI, Hotel „Biały Orzeł”, od godz. 11 do 2 po poł.; w dniu 30 i 31. 3. w LESZNIE, Hotel Foest, od godz. 10 do 1 po poł.; w dniu 1. 4. w RAWICZU, Hotel Centralny, od godz. 10 do 1 po poł.; w dniu 2. 4. w OSTROWIE, Hotel Europejski, od godz. 10 do 1 po poł. Tw 1307

Poważna firma poszukuje natychmiast zdolnych ruchliwych

akwizytorów

do sprzedaży najbardziej popularnych w Polsce samochodów.

Uprasza się o zgłoszenia pisemne, wraz z krótkim życiorysem i odpisami świadectw, pod „Sprzedaż samochodów Nr. 13,63” do Biura Ogłoszeń „P A R”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 10203-13.63

Siedmiopokojowe mieszkanie

przy ul. 27 Grudnia od 1 kwietnia do oddania. Warunki bardzo korzystne. Mieszkanie nadaje się na ubikację biurowe i handlowe. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 22588

Nowo urządzona

fabryka wyrobów cementowych

w małym mieście (w Pozn.) z dobrą okolicą, z powodu szczególnych stosunków do wydzierżawienia ewtl. do sprzedania Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 22487

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Zamienie

ładny majątek ziemski 420 morgowy na kamień w Poznaniu. Pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer Pozn zw 22589

Mieszkania

5-6 pokoi, nie wyżej 11. piętra poszukuje od gospodarza. Łaskawe oferty pod „dwie osoby” upraszam do Kurjera Pozn. pod zw 22579

Pw 10218-124

Usłyszycie stale

od znawców, że kawa Hag smakiem i aromatem całkowicie dorównuje najlepszym gatunkom kawy ziarnistej. Ma ona jednakże tę przewagę, że jest pozbawiona kofeiny i przez to całkowicie nieszkodliwa i można ją pić o każdej porze. Kawę Hag możecie nawet dawać Waszym dzieciom bez najmniejszej obawy. Wasz lekarz Wam to potwierdzi.

KAWA HAG CHRONI SERCE

WALNE ZEBRANIE

Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Poznaniu
Plac Wolności 18
odbędzie się

w piątek, dnia 11 kwietnia 1930 r., o godz. 4.30 po południu, w lokalu Towarzystwa, z następującym porządkiem obrad:

1. Wybór przewodniczącego i sekretarza Walnego Zebrania.
2. Sprawozdanie Zarządu z czynności Towarzystwa za rok 1929.
3. Sprawozdanie kasjera za rok 1929 oraz komisji rewizyjnej.
4. Rozłosowanie dzieł sztuki między członków.
5. Wolne głosy.

W razie niezobowiązania się dostatecznej liczby członków, odbędzie się drugie walne zebranie z tym samym porządkiem obrad, bez względu na liczbę obecnych członków, o godz. 5 po południu, z w. 22 576

Poznań, dnia 27 marca 1930 r.

Olgierd Książę Czartoryski Dr. Pajzdarski Nikodem
prezes. sekretarz.

PRZEPROWADZKI

św. Wojciech 1. Telefony nr. 3336 i 2335.
zw 22 574

Przetarg.

Magistrat miasta Częstochowy ogłasza przetarg na urządzenie kanalizacji i wodociągów oraz ogrzewania centralnego wodnego w gmachu więzienia przy ul. Olsztyńskiej. Oferty zapieczętowane z odpowiednim napisem należy składać w Biurze Architekta Miejskiego do dnia 7 kwietnia r. b. godz. 12. Do oferty należy dołączyć deklarację depozytowe na wadium w wysokości 5 proc. oferowanej sumy. Wsklepienie wykluczone. dw 4616

Plany instalacji można przeglądać u kierownika budowy inżyniera arch. E. Wiczorka, w Biurze arch. miejskiego Magistratu - Wydział Techn., od godz. 11-13. w dniach od 27 marca do 2 kwietnia r. b. tamże można nabywać formularze ofertowe w cenie 15,- zł za egzemplarz
MAGISTRAT MIASTA CZĘSTOCHOWY.

OGŁOSZENIE PRZETARGU

Wydział Powiatowy w Obornikach ogłasza publiczny przetarg ofertowy na wykonanie robót ziemnych na drodze Oborniki - Maniewo, pod miejscowością Golaszynie, na długości 694 mb. Objętość wykupu wynosi około 23 000 m³. Wzór warunków, projekt i ślepy kosztorys, które to operaty nabyć można za opłatą 8,- zł, wyłożone są do przejrzania w Wydziale Powiatowym (Zarządzie drogowym), pokój nr. 8, w godzinach urzędowych; tamże udziela się bliższych informacji i wyjaśnień. Piśmienne i zapieczętowane oferty, w kopertach, zaopatrzone napisem: „Oferta na wykonanie robót ziemnych”, należy składać, lub przesyłać pocztą do 3 kwietnia r. b. pod adresem Wydziału Powiatowego w Obornikach.

Otwarcie ofert nastąpi tegoż dnia, o godz. 11, w biurze Zarządu drogowego.

Ubiegający się o dostawę winni zadeklarować w ofercie, że znane im są warunki, obowiązujące przy wykonywaniu robót samorządowych i że je przyjmują bez zastrzeżeń.

Do ofert należy dołączyć kwit Komunalnej Kasy Oszczędności w Obornikach na wpłacone wadium, w wysokości 3 proc. wartości oferowanej roboty; oferty bez dołączenia dowodu wpłaconego wadium nie będą rozpatrzone.

Zastrzega się prawo wydania zlecenia według własnego uznania, jako też odrzucenie wszystkich ofert bez podania powodu. nw 9586

Oborniki, dnia 22 marca 1930 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

L. dz. 2056/30. W. P. (-) Kozłowski.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W poniedziałek, dnia 31 marca 1930, o godzinie 3 po południu, sprzedawcą będę w Gminie Krzesiny, publicznie najwięcej dającym za gotówkę: z 22 578

8 prosiąt, maciorę, 8 prosiaków á 75 kg, krowę, powozkę jak nową, 8 metrów drzewa, 80 ctr. ziemniaków, wagę decymalną i różne inne przedmioty. Zbiórka przed Urzędem Gminnym.

J. Łojek, komornik obw. Wójtostwa Poznań.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 29 marca r. b., o godz. 10.30 przed poł., przy ul. Dąbrowskiego 81, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: tokarkę na metal. nw 9757

Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49a.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 29 marca r. b., o godz. 11.30 przed poł., przy ul. Dąbrowskiego 44, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: bibliotekę. nw 9758

Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49a.

Unieważniamy

5 weksli przez nas wystawionych 5 lutego 1930, kierownikowi firmy M. Kłosowski, Emanuelowi Nitchkemu, z powodu niedostarczenia towaru. zw 22 567

Platne: 1. weksel 15 maja 1930 — á 500,- zł
2. weksel 15 czerwca 1930 — á 500,- zł
3. weksel 15 lipca 1930 — á 500,- zł
4. weksel 15 sierpnia 1930 — á 500,- zł
5. weksel 15 września 1930 — á 500,- zł

Mieczysław Kociemba
Katarzyna Kociemba

Co do majątku Spółdzielni Ludowej z ograniczoną odpowiedzialnością w Kościanie, wdrożono dnia 25 marca 1930 o godzinie 12, postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano adwokata Rozwadowskiego w Kościanie. Termin do zgłaszania wierzytelności do dnia 10 maja 1930. Pierwsze zebranie wierzytelności dnia 19 maja 1930, o godzinie 10. Termin do zbadania wierzytelności dnia 24 maja 1930, o godzinie 9. nw 9594

Kościan, dnia 25 marca 1930.

Sąd Powiatowy.

3 N. 3/30 r.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku kupca Franciszka Kiełpińskiego w Inowrocławiu, właśc. firmy przy ul. Kasztelańskiej 34 (skład maszyn do szycia, wirówek, samochodów, motocykli, instrumentów muzycznych i przyb.) wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 24 marca 1930 r., o godz. 12 w południe, postępowanie upadłościowe, ponieważ stał się niewypłacalnym, a firma „Inwentia”, fabryka rowerów i maszyn, Spółka Akcyjna w Poznaniu wykazała, że ma do dłużnika pretensje w kwocie 17 636,19 zł, z której to pretensji część w wysokości 11 600,- zł, zabezpieczone jest weksłowo i to weksłami, których terminy płatności już minęły.

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się Wincentego Kolodzieja, rewizora ksiąg handlowych w Inowrocławiu.

Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 24 maja 1930 r. Do powzięcia uchwały czy mianowany zarządcą masy ma pozostać ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dając celem ustanowienia wydziału wierzytelności, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 23 kwietnia 1930 r., o godzinie 12 przed południem. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 24 kwietnia 1930 r. donieśli zarządcę masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. nw 9593

Inowrocław, dnia 24 marca 1930 r.

Sąd Powiatowy.

Licytacja bydła rozplodowego

zapisanego w księgach rodowodowych Wielkopolskiego Towarzystwa Hodowców Bydła nizinnego czarno-białego, odbędzie się

w środę, dnia 9 kwietnia 1930 r. w Poznaniu

na terenach Targów Poznańskich. Otwarcie wystawy o godzinie 8, początek licytacji o godz. 11. Droga licytacji zostanie sprzedanych około 50 buhaz i pierwszorzędnych obór zarodowych. Powyższe sztuki będą przed aukcją klinicznie badane na gruźlicę. Katalog otrzymać można w Sekretariacie Towarzystwa, lub w dniu licytacji na miejscu.

Wielkopolskie Towarzystwo Hodowców Bydła nizinnego czarno-białego.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 29 marca r. b., o godz. 10, przy ul. św. Marcina 30, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą: urządzenia hotelu jak: łózek, szaf do rzeczy, umywalk, nocnych stołków, luster, stołów, krzeseł, pościeli, kołder, bielizny i t. p. nw 9741/2

Obejrzeć można pół godziny przed sprzedażą.

Poznań, dnia 26 marca 1930.

Magistrat XIII/4.

Walne Zgromadzenie

członków

Banku Spółdzielczego Urzędników Polskich w Poznaniu

odbędzie się

w środę, dnia 9 kwietnia 1930 r., o godz. 17.30

w Poznaniu, w sali Biblioteki Uniwersyteckiej, przy ulicy Fr. Ratajczaka, a w razie braku kompletu, o godz. 18, bez względu na ilość członków.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Wybór Przewodniczącego Walnego Zebrania.
3. Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie bilansu p. 31 grudnia 1929 r.
4. Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
6. Zatwierdzenie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
7. Podział zysku.
8. Wybór 4 członków Rady Nadzorczej.
9. Oznaczenie sumy najwyższego obciążenia Spółdzielni (§ 46 ust. 3 ust. o Spółdz.). zw 22 587
10. Przyjęcie regulaminu dla członków Rady Nadzorczej
11. Wolne wnioski bez uchwał.

Sprawozdanie Kasowe wyłożone jest w lokalu Spółdzielni, ul. Marsz. Focha 43, w godzinach urzędowych od 26 marca 1930 r.

Rada Nadzorcza:
Seweryn Kryzan, prezes.

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy i wilgoć roznoszony

KATAR NOSA KRTANI I CHRYPKA

Pamiętajcie, że PINOMETHYL znany powszechnie

stosowany przy katarze nosa, krtani i chrypce, chro i usuwa następstwa tegoż. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Pw 9557-10.147

Reprezentacja na Woj. Poznańskie i Pomorskie
Roman Kurczewski, Poznań, św. Marcin 63

KONKURS

na instruktora Związku Towarzystw Ogródków Działkowych. Warunki przyjęcia: Fachowe i teoretyczne wykształcenie w ogrodnictwie i kilkuletnia praktyka. Doświadczenie i zamiłowanie w pracy społecznej. Wiek 30-40 lat.

Do objęcia od 1 kwietnia 1930 r. Uposażenie według grupy VIII. uposażenia urzędników państwowych.

Oferty wraz z odpisami świadectw nadsyłać do Związku, Poznań (palmiarnia park Wilsona). zw 22 582

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowa.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Kapelusze Krawaty Bieliznę
najkorzystniej w firmie „Elegant”, Poznań, Wrocławska 30 zdw 38 638

Sypialnia biała
szafa z lustrem tania do sprzedania Półwiejska 3. I. prawo, drzwi na lewo. zdw 38 154

Mebel
najtaniej gotówkę, wysoki rabat. Marcin Zytkowski. Chwaliszewo 5. zdw 37 459/60

Gospodarstwo
w mieście. 47 morgi ziemi pszennej, dom piętrowy ze składem, 11 pokoi, zabudowania maszynowe, twardo kryte, dochód z lokatorów 150 złotych miesięcznie, 2 konie, 5 bydła martwy komplet, wpłaty 14.000 złotych, sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 38 616/17

Skład
kolonialny z towarami, urządzeniem, mieszkanie 2 pokoje, kuchnia, dzierzawa 60 zł miesięcznie, miasto powiatowe. Objęcie 2.500 złotych. Zgłoszenia: Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 38 756/7

37
morg, ziemia buraczana, drenowana, zabudowania murowane, inwentarze kompletne, kościół, szkoła, poczta, stacja w mieście, od Poznania 30 kilometrów. Cena 13.000, wpłaty 8.000 złotych, sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 38 614/15

Dom
nowy, pokój i kuchnia, ogródek, miasto powiatowe. Cena 4.000 zł, wpłaty 3.000 zł. Zgłoszenia: Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 38 758/9

Rzeźnictwo
pierwszorządne na przedmieściu Poznania z dużym mieszkaniem i wszelkimi wygodami na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 453/4

Sztance
frykcyjna, balansowa, ekskentryczna, rewolwerówki, rewolwery, różki uniwersalne, wiertarka 10 wrzecionowa (szpindlera) różni, wiertarka 4 wrzecion i różne inne maszyny sprzeda bardzo tanio „Zegar”. Srem. zdw 35 848

Piekarnia
w mieście powiatowym, w bardzo dobrym położeniu, w pełnym biegu, z powodu zgonu właściciela jest do wydzierżawienia względnie do sprzedaży. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 343

Wózki
dziecięce dla lalki, rowerki tanio. „Gumy”. 27 Grudnia 15. podwórze. zdw 37 830

Majątek
ziemski na sprzedaż około 500 morg. tylko pszena i buraczana gleba, położony przy głównej szosie, kolejka własna i cukrowni, majątek znany na Pomorzu jako hodowla najlepszych nasion, inwentarz żywy i martwy nadkompletny budynki maszynowe, pałac 14 pokojowy. Zgłoszenia: Toruń, Lubicka 25. I. piętro. nw 9 731

Dom
piętrowy, 14 ubikacyj (wolne mieszkanie), ogród, miasto powiatowe. Cena 10.000 zł, wpłaty 8.000. Zgłoszenia: Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4. zdw 38 496/7

Sportkę
sprzedam. Poczta trzynasty, trzecie, Podczaska. zdw 38 595

Przyjmuję
samochody w komisowej sprzedaży. Lakiernia, Dąbrowskiego 33. Jw 3605

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzony, z towarami, mieszkaniem, powód: wypadek rodzinny, — zaraz na sprzedaż, Objęcie 3.200. Leszno, Jagiellońska 2. nw 9748

Wózek
Bennabor sprzedam. Wodna 10. II. zdw 38 641

Limuzyna
nowoczesna, Studebaker-Erskine, 6 cylindrów, mało używana, stan znakomity, sprzedam okazynie za 8.500,- gotówką. Odstąpię garaż prywatny centrum. Oferty dysponujących gotówką: Kurjer zdw 38 349

Kamienica
o jednym piętze w miasteczku (Wielkop.) z powodu zgonu właściciela jest korzystnie do sprzedania. Mieszkanie o 2 pokojach, kuchnia i skład w rynku, zaraz wolne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 339

Młyn motorowy
dobrze prosperujący, przemiał 70 centnarów, sprzedam lub przyjmę współnika czynnego z małą wpłatą. Oferty Kurjer zdw 38 711

Autobus
sprzedam na dobrej zaprowadzonej linii. Oferty Kurjer zdw 38 689

25 żelaznych stołów
ogrodowych z drewnianymi płytami, 120 krzeseł ogrodowych z drewnianymi siedzeniami do składania, używanych, tania na sprzedaż. I. Kunkel, Wągrowiec, zdw 38 708

Wielki wybór
majątków ziemskich folwarków, gospodarstw kamienne, wille, miłynów okazujących do sprzedania Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52 zdw 35 155

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztat, zapełniony elektryczny, nadaje się na inne branże. Adres wskaże Kurjer zdw 38 787

Pokój
męski jak nowy do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 37 705

Okazyjna sprzedaż gramofonów
Adres wskaże Kurjer zdw 37 656

Okazjal
Szczerozłoty dukat węgierski bity w r. 1738 (na jednej stronie Karol VI, na drugiej Matka Boska) do nabycia St. Kunz, Bydgoszcz, Młyńska 3. zdw 37 697

W Luboniu
p. Poznań, małe i większe parcele pod budowę na sprzedaż w bliskości dworca i szosy. Zgłoszenia przyjmuje p. Antoni Grala w Żabikowie. zdw 37 978

Ford
otwarty w bardzo dobrym stanie nowszy typ spiesznie sprzeda N. Kłaczewski, Strzelceka 3b, parter, zdw 38 754

Ogród działkowy
piękna altana, pompa, drzewa, krzewy przy ulicy Bukowskiej, śpiesznie sprzedam. Zgłoszenia Drogerja Pl. św. Krzyski. zdw 38 019

Mebel
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienteli zamieszko-wej odstawiamy własnym samochodem. Pw 9757

Motocykle
używane na korzystnych warunkach poleca Maik, Poznań, Wrocławska 14. Pw 10 095.12.270

Skład obuwi
w pełnym biegu, przy przynajmniej ulicy Poznania, z przyległym mieszkaniem sprzedam — Zgoda gospodarza zapewniona kontraktowo. Oferty Kurjer Poznański zdw 38 054

Fryzjerski
zakład pierwszorządny w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 38 767

Sprzedam
za bezcen 2 rowery męskie, nowy i używany. Waszkowski, Sownickiego 27. zdw 38 739

Sypialnię
dębowa tania sprzedam. — Sew. Mielżyńskiego 5, skł. kol. zdw 38 733

Najkorzystniejszy
zakup! płyt gramofonów w wielkim wyborze marki „Sirena Elektro” i in. „Tani Skład”. Poznań, Woźna 10. Zdz 38 734

Motory
jak nowe, na prąd zmienny, stary 220-380 volt, o sile 1 Km, do 10 Km. — sprzedawca korzystnie Franpol Grobla 27. Zdz 38 723

Sprzedam
parcele 1 m² i złoty. Zgłoszenia M. Dobrowolski w Mosinie. Zdz 38 728

Domek
mały z ogrodem przy kanale do sprzedania w Mosinie. Zgłoszenia M. Dobrowolski. Zdz 38 729

Bacznosc
nowe półszkółki robotnicze i gospodarskie, kandydy do wyjazdu, tanio na sprzedaż. St. Modliński, Smigiel, Mickiewicza 40. Zdz 38 576

Fabrykę
masowego artykułu u. nowoczesnie urządzoną, sprzedam. Kurjer Zdz 38 695

Skład
cukierków, pokolk, śródmieście, na każdą branżę, sprzedam. — Wskaże Kurjer Zdz 38 692

Bernardyn
młody 8 mies. tanio na sprzedaż. Frankowski, Wolnica 3, restauracja. Zdz 38 664

Salon
brzozowy i rozmaite starożytne meble, zegary, świeczniki na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. Zdz 38 673

Jeszcze 5 000
szklanek do kawy i herbaty, sztuka 10 groszy, tylko dopóki zapas starczy, wyprowadza Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. Zdz 38 684

Stół
składowy 2 metr. gablotki, stoly, wilka kamiennego tanio sprzedam. Fredry 6, zegarmistrz. Zdz 38 670

Willa
szesćpokojowa, pod Poznaniem, las, woda, ogród, cała wola 12 tysięcy. „Informator”. Ratajczaka 15. Zdz 38 743

Willa
6 pokojowa, pół morgi ogrodu, cena 20 000, wpłaty 13 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary, 18, telefon 3728. Zdz 38 619

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda, najnowszego typu. Miejsce zofera oddzielone oszkloną przegródką. Dogodne warunki. „Autoruch” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu Pańska 10, karoserji autobusowych, ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów: Naprawa Fordów ul. Marszałka Focha, narożnik ul. Pałacza, telefon 77 75. Pw 9 673 13 57

Teren
na Miasteczku pierwszorzedny, sprzedam lub zamienie na kamienie z dopłatą. Zgłoszenia Kurjer filia Stary Rynek rw 9 259

Najlepsze
najtańsze kapelusze męskie poleca zawsze A. Pietrzykowski, Poznań, Wielka 8, Pw 10 240-12 332

Papier
gazety, sprzedam funt 20 gr. — Oferty Kurjer Zdz 38 858

Skład
z dwoma pokojami, kuchnia nadający się na każde przedsiębiorstwo zaraz korzystnie oddam. — Zgłoszenia Szczepaniak, Oborniki, Zamkowa 5. Zdz 38 899

Sypialnia
dobrze utrzymana, marmur korzystnie. Dobrowski 14, ptr. pr. Zdz 38 400

Kiosk
drewniany, przenośny, składany, okazynie na sprzedaż. Wiadomość Kurjer Zdz 38 392

Samochód
podwozie Benz 14 20 gotowy do jazdy specjalnie do straży pożarnej sprzedam. Telefon 82 59 Poznań. Zdz 38 387

Elegancki
półkryty kocz sprzedam Cukiernia Marsz. Focha 155. Zdz 38 450

Wapna
większa ilość lasowanego zeszlowanego dowanego oraz różnych farb. Sprzedaż i w małych ilościach. Wesołe Miasteczko, nawilon 51, pokój 14. Zdz 38 436

Okazyjny skład
blawatów, konfekcji męskiej, galanterii, miasto 20 000 mieszkańców, 5,50 szeroki, 15 długi, bez odstępnego całkowitem urzędzeniem i mosiężnym, z płytami kryształowymi oddam bezpłatnie. Przejście towaru po cenie 10% niżej faktury. Do przejęcia potrzeba 20 000. Gotówka 14 000, reszta dobra gwarancja. Oferty Kurjer Zdz 38 472

Szparagi
dwuletnie silne wysadki śnieżna głowa po 5 złotych za 100 sztuk ofiaruje za zaliczką. Ogrodnik Kofczak, Czerwonak, powiat Poznański. Zdz 38 478

Urządzenie składu
korzystnie do sprzedania M. Stepczak i Ska, Małe Garbary 9, tel. 11-25. Zdz 38 633

Wentylator
elektryczny, jak nowy, dla restauracji lub t. p. korzystnie sprzedam Zgłoszenia do Kurjera Zdz 38 501

Używane
4-tonnowe auto marki Fross Busing sprzedawca „Karpaty”, ul. Fr. Ratajczaka 16. Pw 10244-13.113

Wagę
5 kg do kolonialiki sprzedam. — Oferty Kurjer Zdz 38 594

Skład
kolonialny, mieszkaniem, magiel, towar, cena 6 000 złotych, Poznań, Centrala, Sw. Marcin 78. Zdz 38 548

Dom
masyw, skład, 5 morgi ziemi burzanej, ogród, cena 8 000 złotych, wpłaty 4 000, sprzedawca Centrala, Sw. Marcin 78. Zdz 38 547

Folwark
400 morg jednym planie, ziemia pszenna, dworek 9 pokoi, 4 morgi parku, zabudowanie masyw 12 koni, 20 bydła, 30 świń, martwy kompletny, cena 170 000 złotych, wpłaty 50 000, reszta hipoteka na 27 lat, sprzedawca Centrala, Sw. Marcin 78. Zdz 38 546

Gospodarstwo
18 morg, 2 krowy, 1 koń, martwy kompletny, zabudowania masyw, cena 7 000 złotych, wpłaty 3 000, sprzedawca Centrala, Sw. Marcin 78. Zdz 38 544

Pod
budowe, położenie przy Warcie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 9 279

Plaszcz
i ubrania kupisz najtaniej li tylko w Konfekcji Męskiej, ulica Wrocławska 13. rw 9278

Młyn
wodny oddam, woda źródłana, zaraz oddam w dzierżawę lub sprzedam. Jarzembowski, Kopernika 6. Zdz 38 586

Zegarki
na minute regulowane, od 20 do 100 zł, złote sygnety, pierścionki od 20 do 100 zł, poleca Chwiłkowski, Sw. Marcin 40. Zdz 38 584

Wózek
reczny czterokołowy, mocny, do sprzedania, J. Niewiada, Polna 10 jw 3596

5 KUPNA

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tarłowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 9656-10.111

Kupię
używany magiel, Zgłoszenia Kurjer Zdz 37 896

Samochód
ciężarowy w dobrym stanie kupię zaraz. Oferty Kurjer Zdz 38 405

Poszukuję
kupna za gotówkę pianina używanego lecz w bardzo dobrym stanie. Zgłoszenia proszę kierować pod Zdz 38 425 do Kurjera Poznańskiego

Pianino
kupię. Cena Kurjer Zdz 38 440

Kupię
plac budowlany gotówka. Oferty Kurjer Zdz 38 468

Dla młynarzy
Kupię pare młynskich kamieni do sruutowania, jeden metr 10 ctm, długie, używane lecz do brym stanie. Zgłoszenia: Dom. Rokietnica, powiat poznański Zdz 38 565/6

Kupię
ramy do preżenia firan i większy stół. Kurjer Zdz 38 516

Dom
wolnym składem kupię. Kurjer jw 3597

Kupię
dobry tur. rower. Oferty Kurjer jw 3595

Masz
do lanego betonu, ruchomy lub stały, wysokości 20 m., o promieniu do 50 m., używany, potrzebny. Zgłoszenia pod: „Jotes” do Towarzystwa Reklam, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 1312

Poszukuję
się kupna składu, śródmieście, przy ruchliwej ulicy, obojętnie jakiej branży. Zgłosz. Kurjer Zdz 38 771

Aptekę
kupię. Oferty Kurjer Poznański Zdz 38 727

Pianino
używane dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Zdz 38 611

8 KAMIENICE

Kamienice
sprzedam lub składowi z towarem. Sroda, Kilńskiego 6. Zdz 35 345

Kamienica nowoczesna
w dobrym położeniu, wpłaty gotówką 100-150 000 zł wprost od właściciela kupię. Oferty Kurjer Zdz 38 108

Willa
przy Poznaniu 6 pokoi, komfort, 2 morgi ogrodu, cena 55 000, wpłaty 12 000. Rutkowski, Grobla 29. Zdz 38 196

7 PIENIADZ

Potrzebne
3 do 4 000 zł na pewną hipotekę, ubezpieczenie dolarowe po 15 procent. Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 077

Samotny (a)
pan (!) znajduje czułą opiekę, słoneczny pokój okolica lesista, siedm minut dworzec głównej linii kolejowej, rodzina polsko-katolicka za pożyczką czterech tysięcy złotych na pewną hipotekę. Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 076

Udział 50%
wraz z posadą kierowniczą jest z powodu choroby do sprzedania w dobrze zapowiadającym się biurze technicznym. Potrzebny kapitał 25 000 zł. Oferty Zdz 38 403

Zł 100.000,—
wypożycz na 5 lat na I hipotekę domu czynszowego w Poznaniu najchętniej tam, gdzie można uzyskać mieszkanie 4-5 pokojowe. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer Zdz 38 416

Kilka
tysięcy pożyczki na I hipotekę dam gospodarzowi i czynsz za 4-5 pokoi komfort centrum. — Pośredników wykluczam 27 Grudnia 16, parter. Dyr. Szpakowska. Zdz 38 470

1 000 zł
wypożyczyć pod zastaw w dom. Oferty Kurjer Zdz 38 503

Za
wypożyczenie 5 000 wzamian posiadania kierownika biura i kasy — Zabezpieczenie kilkakrotnie gotówką, urzędniem fabrycznym. Kurjer Zdz 38 523

5 — 6 000 zł
poszukuje na I hipotekę. Gwarancja gospodarstwo wartości 35 tysięcy zł. Zapewnienie według waluty zagranicznej. Zgłoszenia: agentura Kurjera Poznańskiego Leszno. Komeniusza 42. nw 9747

15 — 20 000 zł
poszukuje na I hipotekę na nowo wybudowany 3 piętrowy dom z piekarnią parową w mieście powiatowym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod Zdz 38 709

3 000
zł pożyczki poszukuje pod zastaw wlicznie sprzedam 30 morgi ziemowego zasiewu. Oferty Kurjer Zdz 38 751

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
dwupokojowe z kuchnią, łazienką, później jeszcze dwa pokoje wskaże Jasielski, Łazarz, Lodo-wa 9. Zdz 38 359

Mieszkanie
komfortowe cztery pokoje, kompletnie i elegancko umeblowane w Bydgoszczy zaraz do oddania. Zgłoszenia skierować Bydgoszcz, ul. 20 Stycznia nr. 29, Popek. Zdz 38 429

Mieszkanie
6 cło pokojowe w śródmieściu, nadające się również na biuro, zaraz do oddania. Wiadomość Kurjer Zdz 38 430

Natychmiast
3 pokoje i kuchnia w willi, gaz, wodociąg, duży ogród w Staro-ge dzierżawa zgóry 2 lata 3 600 zł. Oferty Kurjer Zdz 38 495

Mieszkanie
pokój, kuchnia, dzierżawa zgóry. Adres Kurjer Zdz 38 533

Mieszkanie
dwa-pokojowe, kuchnia, całkowicie umeblowaniem, 3 500 oddam. Ratajczak, plac Sapieżyński 2 a, III. Zdz 38 557

Mieszkanie
pokój i kuchnia zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia w niedzielę, dnia 30. III. rb. w godz. 13-16 po pol. u Jaskowiak, Chwaliszewa 57, I p. Zdz 38 556

4 ubikacje
handlowe, mieszkalne wydźwignąć można, centrum. Zgłoszenia: Smoczyńska, Wysoka 11, I. piętro. Zdz 38 720

Mieszkanie
czteropokojowe za dzierżawę wskaże „Informator” Ratajczaka 15 (Pasaż). Zdz 38 736

Mieszkanie
pokojowe z kuchnią, parterowe, w śródmieściu od 1. V. do wynajęcia. Wpłaty za przebudowę i 2 letni czynsz zgóry 2 000 Zgłoszenia od 5-6 Grobla I. lewo. Zdz 38 624

Mieszkanie
2 pokojowe z kuchnią w majątku, pierwsza stacja od Poznania jest zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 606

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią w Poznaniu, względnie okolicy. — Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 391

Dwa
do 4 pokoi i kuchni poszukuje. Pośredniki wykluczani. Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 373

Małżeństwo
z jednym dzieckiem poszukuje mieszkania, pokoju z kuchnią lub dwupokojowego wprost od gospodarza czynsz zgóry, pośredników wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 38 656

Dwa
trzy pokojowe mieszkania poszukuje. Plac zgóry. Oferty do Kurjera Zdz 38 433

Poszukuje
pokoiu kuchni od 1 maja lub próżnego pokoju. Oferty Kurjer Zdz 38 447

Poszukuje
mieszkania 1-3 pokoi, kuchnia. Czynsz za dłuższy czas zgóry. — Oferty Kurjer Zdz 38 388

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
cztery pokojowe komfortowe mieszkanie w Bydgoszczy na takiż w Poznaniu Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 38 428

Zamienie
pięć 3 pokojowe mieszkanie w Kościance na Poznań Zgłoszenia Kurjer Zdz 38 463

2
pokoje, kuchnie, łazienki zamienie na 1 duży pokój z kuchnią. Zgłoszenia Kurjer rw 9 271

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany elektrycznym światłem inteligentnemu panu w najnie Kosłowskiego 10, parter, prawo. Zdz 36 794

Oddam
2 umeblowane pokoje z używaną niemi kuchnią na Jeżykach Czynsz dwa lata. Oferty Kurjer Zdz 38 055

Pokój
ładny na dwie lub trzy osoby korzystnie do wynajęcia. Skryta 7, III. lewo. Zdz 38 135

Pokój
słoneczny, frontowy, elegancki obszerny z całkowitem utrzymaniem i wszelkimi wygodami P. Wolności 14a, III. piętro, prawo. Zdz 38 302

Pokoik
frontowy, elektryczność, Śnia-deckich 9, II. Zdz 38 035

Pokój
słoneczny, całkowicie umeblowany, inteligentnemu panu, Żuraw-skiego 5, I. prawo Zdz 37 363

Pokój
umeblowany czysty wynajmę. — Półwiejska 38, I. prawo Zdz 38 132

Pokój
z wszelkimi wygodami do wynajęcia małżeństwo nie wykluczone. Bukowska 43, Macinkiewicz. Zdz 38 408

Pana
na pokój. Fabryczna 35 b, II. lewo. Zdz 38 407

Pokój
umeblowany 2 osobom lub małżeństwu od 1 4 wynajmę. Gwar na 17. III. ptr. prawo. Zdz 38 415

Centrum
Pokój umeblowany dla 1-2 solidnych panów. Adres Kurjer Zdz 38 383

Pokój
wspólny, ładny, elektr. dla 1 panny, urzędniczki lub stałe zatrudnionego. Działalyskich 9, parter, lewo. Zdz 38 362

1 — 2 pokoje
słoneczne, czyste, dobrze umeblowane od 1 4 do wynajęcia. — Działalyskich 2, II. lewo. Zdz 38 398

Pokój
komfortowy, Jeżycka 41, I. lewo. Zdz 38 336

Słoneczny
frontowy pokój inteligentnej osobie. Graniczna 12, III. lewo. Zdz 38 384

Na biuro
nadające się 1 lub 2 pokoje wysoki parter w śródmieściu (ulica Działalyskich) do wynajęcia zaraz. Yaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 38 376

Pokój
niekrepujący panu z częściowym utrzymaniem. Mickiewicza 11, III. prawo. Zdz 38 412

Pokój
dla 1 lub 2 inteligentnych osób. Patr. Jackowskiego 9, parter, lewo. Zdz 38 423

Pokój
dwuosobowy umeblowany bez pościeli. Zupańskiego 6 a, II. prawo. Zdz 38 421

Pokój
duży tylko solidnemu inteligentnemu panu lub pani wydzierżawie. Ratajczaka 11 a, 5 wejście, III. piętro, prawo. Telefon w domu. Zdz 38 432

Pokój
niekrepujący dla 2 panów lub pani bez pościeli. Rybaki 30, parter, front. Zdz 38 452

Pokój
umeblowany 1 lub 2 osoby. — Zygmunta Augusta 10, IV. Zdz 38 448

Pokoje
dwa osobowe z utrzymaniem (lub częściowym) do wynajęcia. Słowackiego 37, II. lewo, Zdz 38 443

Pokój
dla małżeństwa bezdzietnego lub 2 panienek. Rybaki 16, podw. I, prawo Zdz 38 441

Poszukuję
panienki na wspólny pokój. Grudzińska, Plac Sapieżyński 5. Zdz 38 434

Pokój
niekrepujący wynajmę dla panienki zaraz. Adres wskaże Kurjer Zdz 38 457

Pokój
panience wynajmę. Mickiewicza 19, II. prawo. Zdz 38 406

Frontowy
pokój wynajmę panom Guździłowa, Półwiejska 25, dom ogrodowy. Zdz 38 478

Pokoik
Młyńska 12, I. prawo. Zdz 38 479

Śródmieście
pokój frontowy, słoneczny, Aleje Marcinkowskiego 17a, II. piętro, lewo. Zdz 38 489

Umeblowany
pokój wynajmę Matejki 57, parter, prawo Zdz 38 492

Inteligentnemu panu
wynajmę pokój ew. utrzymanie. Marcinkowskiego 16, II. prawo. Zdz 38 531

Pokój
do wynajęcia od 1 kwietnia dla dwóch. Sw. Marcin 56, tylny dom III piętro lewo. Zdz 38 528

Pokój
umebl. 2 paniom lub panom wynajmę. Kraszewskiego 9 a, I. Zdz 38 527

Pokój
od 1. IV. wynajmę. Dąbrowskiego 34, dom ogrodowy, I. prawo. Zdz 38 534

Pokój
umeblowany inteligentnej osobie wynajmę. Kochanowskiego 4, parter, prawo. Zdz 38 525

Kantaka 6
I piętro, telefon, wynajmę pokój świeżo odnowiony dwom osobom z utrzymaniem. Zdz 38 526

Pokój
ładny wynajmę. Czesława 16 a, II. lewo. Zdz 38 513

Pokój
dwom panienkom wynajmę. Ratajczaka 13, II. Zdz 38 511

Pokój
frontowy 1-2 osobom 1 kwietnia. Kopernika 9, I. Zdz 38 512

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Gąsiorowskich 12, parter, prawo wejście z dużej bramy. Zdz 38 519

Pokój
umeblowany. Ogrodowa 15, IV. lewo. Zdz 38 514

Pokój
1 IV do wynajęcia. Wrocław-ska 13, dom ogrodowy, I. lewo. Zdz 38 574

Na
wspólny pokój przyjmie panny. Hauser, Grobla 21. rw 9273/74

2 pokoje
pięknie umeblowane, frontowe, elektryczność i łazienka. Zgłoszenia: ul. Wszystkich Świętych 3, II p. lewo, od 3-4 po pol. Zdz 38 569

Pokoje
frontowe, słoneczne, lepszym panom. Szyperska 1, III. Zdz 38 560

Pokój
dla małżeństwa, Czesława 11, III. lewo. Zdz 38 559

Wspólny
pokój panu. 27 Grudnia 5, Nadolny. Zdz 38 564

Wspólny
panience. Za Bramką 7, front, parter, prawo. Zdz 38 558

Pokój
umebl. niekrepujący 2 intelig. osobom wynajmę. Sileski, Małe Garbary 6. Zdz 38 555

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Piekary 7, III. prawo. Zdz 38 554

Pokój
ładny, słoneczny od 1. IV. do wynajęcia. Wszystkich Świętych 3, I. lewo. Zdz 38 551

Pokój
bez pościeli wynajmę. Woźna 14, parter, prawo. rw 9275

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni dla małżeństwa Pamiątkowa 12, IV. prawo Zdz 38 464

Dwuosobowy
bez pościeli, panom panom. Bukowska 33, dom ogrodowy, II lewo. Zdz 38 694

Dwuosobowy
pokój. Matejki 45, II. lewo. Zdz 38 725

Pokój
umeblowany jednemu, dwom panom z całkowitem utrzymaniem, Grześkiewicz, Małeckiego 1

Pokój
niekrepujący. St. Rynek 45. II. zdw 38 679

Pokój
do wynajęcia. Sw. Wojciech 27. II piętro, lewo. zdw 38 687

Pokój
dla panów utrzymaniem lub bez. Mostowa 14. Łaszczyńska. zdw 38 686

Pokój
inteligentnemu, solidnemu panu utrzymaniem lub bez. Pościel. Ratajczaka 28. I. lewo. zdw 38 671

Pokój
frontowy 1. 4. Grunwaldzka 5. parter. prawo. zdw 38 667

Panne
na wspólny pokój przyjmie. Sw. Józefa 6. podwórze 4. zdw 38 663

Pokój
frontowy, słoneczny. Wierzbicię 24 a. III. prawo. zdw 38 654

Pokój
słoneczny dwóm solidnym panom wynajmie. Drankiewicz. Sw. Wojciech 27. zdw 38 621

Pokój
dobrze umeblowany dla 2 lepszych panów 1. 4. Hendel. Długa 4. III. front. zdw 38 634

Pokój
2 panom. Kwiatowa 9. parter. prawo. zdw 38 631

Pokój
umeblowany dla dwóch panów ewentualnie dla jednego wolny od 1. Ul. Mostowa 4. parter. prawo. zdw 38 630

Pokój
Matejki 60. II. piętro. prawo. zdw 38 605

Pokój
wspólny panom. Strzelecka 8. III. lewo. zdw 38 607

12 SZUKA POKOJU

Profesor
matka poszukuje pokoju używanym kuchnią zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 172

Panienska
poszukuje pokoju możliwie z obiadem. Oferty Kurjer zdw 38 409

Skromnego
pokoju poszukuje handlowiec. Oferty z cena Kurjer zdw 38 444

2 pokoi
próżnych bez kuchni poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 38 438

Pokoju
umeblowanego poszukuje pani. Oferty Kurjer zdw 38 437

Dwuosobowego
pokoju, osobne wejście, śródmieście, szukamy. Oferty Kurjer zdw 38 210

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje skromnie umeblowanego pokoju na Jeźcach. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 486

Poszukuje
pokoju umeblowanego od 1 kwietnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 506

Zupełnie
niekrepującego czystego (elektryczność) pokoju szukam za 50 zł. Oferty Kurjer zdw 38 507

Pokoju
dobrze umeblowanego z wygodami poszukuje inteligentna pani, śródmieście. Oferty Kurjer zdw 38 522

Małżeństwo
bezdzielne szuka umeblowanego pokoju z urządzeniem kuchni w śródmieściu, pościel własna. Oferty do Kurjera z podaniem warunków. zdw 38 552

Chiromantka
poszukuje 1-2 pokoi. Oferty z warunkami spieszenie Kurjer zdw 38 578

50.- zł
miesięcznie za próżny pokój, młodzi bezdzietni, mąż urzędnik, żona krawcowa. Za odstępną szycie po minimalnych cenach. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 635

Poszukujemy
pokoju umeblowanego „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 38 745

Pokój
oddzielne wejście niekrepujący, centrum lub blisko słoneczny, parter. I. piętro, elektryka, używanie łazienki, dla solidnie placącego do 70 zł. Oferty Kurjer zdw 38 706

Z używalnością
kuchni pokoju szuka zaraz małżeństwo bezdzietne. Jeżyce. J. a. zaraz, cena 50 kilka złotych. Oferty Kurjer zdw 38 768

Pokoju
najchętniej próżnego w centrum miasta poszukuje zaraz młode małżeństwo. zdw 38 622

13 LOKALE

Skład
z pokojem od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 563

Lokal
skład, pracownia, mieszkanie 2 pokoje kuchnia, centrum Poznania, na każdą fabrykację warsztat lub branżę, światło, siła telef. 250 czynsz do odstąpienia za zwrotem kosztów 8.000. Oferty Reklama Polska. Poznań „5618”. zdw 38 385

Lokale
w centrum miasta, na biura, wzorownie, lub lekkim przemysłu, do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 632

Lokale
handlowe, nadające się na przedstawicielstwa lub biura, wynajmie za półrocznym czynszem. Czarniecki, Ratajczaka 13. zdw 38 637

14 DZIERŻAWY

Małą
ubikację w piwnicy wynajmie na warsztat. Cukiernia Marszałka Focha 155. zdw 38 455

Lokal
na biuro. Stary Rynek 45. II. zdw 38 680

Restaurację
przy hotelu z zapewnioną koncepcją wydzierżawie. Hotel i restauracja istnieje 35 lat. Egzystencja zapewniona. Zgłoszenia Nowicki, Gniezno, Mikołaja 4. zdw 38 357

Dom
ze składem i mieszkanie wolne, 2 okna wystawowe, w rynku miasta powiatowego, gdzie wyższe szkoły, gaz, elektryka, morga ogrodnicza owocowego sprężad lub wydzierżawie bardzo korzystnie. Agencja Długa 5. zdw 38 353

Wydzierżawie
lokal kawiarni wraz 2 pokoi, dla gości, nadający się także na restaurację z urządzeniem: regał, stół, krzesła, bilard, boksy p. p. prowincja na korzystnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 38 460

Gościniec
skład kolonialny, 2 morgi ogrodu, duża wiews blisko Poznania, objęcie 3.000 złotych. Centrala, św. Marcina 78. zdw 38 542/3

Ogród
owocowy i warzywny zaraz do wynajęcia. Pewna część obsiana. Sienkiewicza 12. zdw 38 524

Młyna
poszukuje w dzierżawie w dobrej okolicy przy wpłacie 10-15 tysięcy zł. Zgl. do Kurjera Poznańskiego zdw 38 567

Dzierżawa
120 morg. ziemia pszenna, zabudowania wewbowane, inwentarz martwy kompletny, z morgi 150 funtów, objęcie 7.000. Centrala, św. Marcina 78. zdw 38 545

Składu
na kolonialkę, z urządzeniem lub próżnego z mieszkaniami poszukuje na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 38 597

Do wydzierżawienia
w Poznaniu-Debiec gospodarstwo 40 m. z zasiewami oraz inwentarzem żywym i martwym, także ogród 33 m. otoczony siatką drucianą. Adres właściciela: W. Popiel, Brzostów, p. Miasteczko, powiat wrzyski. zdw 38 600

15 UZDROWISKA

Pokój i kuchnia
na letnisko w Kobylnicy tuż przy lesie na cały sezon do wydzierżawienia. Zgłosz. telefon 55-40 lub do Kurjera zdw 38 183

W Puszczykówku

do wynajęcia przy lesie słoneczne, ładne 3 pokoje lub 4 pokoje z kuchnią; pokój z kuchnią i pokój bez kuchni. Adres wskazać Kurjer zdw 38 764

16 OSOBISTE

Edmund
Fotografie odebrałam, dziękuję. Proszę adres, szczegóły Kurjer zdw 38 379

36 616
Stasińska. List odebrać. Poste Restant 350. zdw 38 539

Weksel
200.- zł dany Franciszkowi Borusczakowi dla Pa. R. Steiner uniważniam i nie wykupuję. — Gert. Linkowa Szkoła 5. zdw 38 620

Biegła stenotypistka
na 2-3 godziny wieczorem szuka zajęcia. Oferty Kurjer zdw 38 627

Plasek budowlany

poleca Zieliński. Debiecka 33. zdw 38 774

Tanio
stroje fortepiany. Oferty Kurjer zdw 38 724

Przedstawiciela
(przedstawicielki) poszukuje na teren Gdyni. Gwarancja pożądana. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 715

23 OZENKI

Czwartki
piatki, soboty, stale w Poznaniu. Hotel Centralny, ulica Franciszkańska. Piotr Mrówka. zdw 38 579

Wspólniczkę
z 5-6.000 zł. współpraca, poszukuje do zaprowadzenia składu. Cel matrymonjalny, wiek obojętny. Zgłoszenia Kurjer rw 9277

Sluchacz

prawa (na ukończeniu) o dobrej prezencji z długoletnią praktyką dziennikarską znający zasady książkowości. język polski, niemiecki francuski piszący na maszynie w rozpaczliwym położeniu, szuka jakiegokolwiek zajęcia. Kurjer zdw 37 711

Szofer
mechanik (żonaty) z dłuższą praktyką, dobrimi poleceniami, sumienny i trzeźwy, poszukuje posady. Oferty proszę do Kurjera zdw 38 150

Książkowa
korespondentka polsko-niemiecka, pisząca maszyną, szuka posady zaraz lub 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 199

Cukiernik
samodzielny, który zna piekarstwo, oparty na dobrych świadectwach, poszukuje posady. Łaskawe zgłosz. do Kurjera Pozn. zdw 37 813

25 MUZYKA

Pianista
rutynowany zaraz potrzebny. — Oferty Kurjer zdw 38 491

Lekcyj
muzyki na wszelkich instr. muzycznych, w teorii i praktyce — gruntownie i systematycznie — udziela Popiłekiewicz, Dubrowskiego 60. wys. parter. jw 3599

Pianista
rutynowany, z własnym repertuarem — obszernym, wolny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 716

Na fortepianie
udzielam lekcji gruntownie i sumiennie, także panom wieczorami. Ul. św. Józefa 9 a. parter. lewo. zdw 38 831

Leśnik

z wyższym wykształceniem, praktyką poszukuje posady leśniczego wzgl. adjuńka. Ewntl. poprowadzi młyn z większym gospod. — Zgłoszenia uprasza do eksp. Kurjera Poznańskiego zdw 37 968

Gospodni - kucharka
poszukuje posady od 1. 4. do samotnej osoby, ostatnia posada 5 letnia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 011

Ogrodniczka
wykształcona, inteligentna poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 812

Cukiernik
karmelarz samodzielny, specjalista słomek poszukuje pracy zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 37 210

Wielkopolanka
z ukończoną szkołą handlową i kilkuletnią praktyką na majątku przyjmie posadę księżkowej kassierki na wsi — dzielnica obojętna. Może też wyreczyć pania domu, lub udzielić początkujących lekcji dzieciom. Oferty Kurjer zdw 37 703

Do Katowic
Kucharka pracowita i czysta, władająca językiem polskim i niemieckim szuka posady od 1. 4. lub później jako samodzielna, ewentualnie do wszystkiego w lepszym domu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 38 473

Posługi
całodziennej poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 481

Pomocnik
fryzjerski damsko-męski (ondulator) szuka posady zaraz. 261-tak. Za Bramką 5 b. zdw 38 469

Panienska
obeznana z pracą biurową, maszyną poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 38 483

Początkująca
biuralistka, maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 38 484

Inteligentna
panienka wychowawczyni tylko do dzieci starszych pomoc w nauce szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 502

Pokojuwa
rutynowana poszukuje posady w hotelu na wyjazd do Zakopanego. Oferty zdw 38 509

Drogerzystka
dyplomowana, lat 20, z praktyką, obeznana z pracami fotograficznymi poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer nw 9 739

Stenotypistka polsko-niemiecka
poszukuje od pierwszego odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 521

Sierota
umiejąca gotować, szyc, poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 38 518

Panienska
z ukończonym kursem handlowym szuka posady biurowej jako uczennica lub początkująca. — Zgłoszenia Kurjer zdw 38 225

Dziewczyna
lat 20, rzetelna, czysta i sumienna z dobrimi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem od 1 kwietnia najchętniej w śródmieściu. Uprzejmie upraszam o łaskawe podanie ofert Kurjer zdw 38 860

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady, lub posługi. Oferty Kurjer zdw 38 864

Dziewczyna
lat 18 poszukuje posady lub posługi od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 38 861

Pomocnica
aptekarzka z ezaminem wojewódzkim poszukuje zastępstwa zaraz na prowincji lub w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 402

260
zł. kaucji złożyć za otrzymanie jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer zdw 38 568

Stolarz
działny w swym zawodzie, z kilkoletnią praktyką, poszukuje pracy zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 540

Inteligentna
panienka z porządnej rodziny poszukuje posady początkującej ekspedientki ewentl. do dzieci. Oferty Kurjer zdw 38 588

Rzeźbiarz
młody, wykwalifikowany, na prace meblarskie i kościelne, poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 38 593

Prasowaczka
na miękka i sztywne bielidło poleca się do domu. Oferty do Kurjera zdw 38 582

Szachtmistrz
obeznany w budowie dróg, kolei i drenowaniu poszukuje posady. J. Baliszewski, Skape, p. Cholewa. zdw 4629

Szofer - kawaler
sumienny, trzeźwy, z 6-letnią praktyką, wtem 2 lata szkoły wojskowej, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer rw 9270

Pod opaską

wysyłamy „Kurjera Poznańskiego“ również. Przedpłata przy wysyłce pod opaską wynosi

9 złotych miesięcznie

(abonament 4,- zł, porto 4,75 zł, opaska 25 groszy, razem 9,- zł za granicę 11 złotych miesięcznie (abonament 4,- zł, porto 6,75 zł, opaska 25 groszy, razem 11,- zł). Nadesłanie należności przed 1 każdego miesiąca zapewnia regularną, codzienną ekspedycję. Przy zamówieniu prosimy donieść, czy gazetę wysłać w opasce firmowej lub krytej.

Administracja

21 ZGUBY

Zgubiłem
portfel z wszelkimi świadectwami i papierami wojskowymi, które uniważniam. Leon Bresik. zdw 38 747

Ogrodowa 12
parter. Znalazcę zegarka proszę bliższy adres. Odbiorę wynagrodzenie. Hilczner, Przemysłowa 11. zdw 38 668

Zaginął
piesek mały, czarny (pinczer), oddać za wynagrodzeniem Piasego 3. I. piętro, 19-20, zdw 38 599

2 ROZMAITE

Gramofony
i płyty poleca Brudziński i S-ka. Aleje Marcinkowskiego 8, na I. piętrze, naprawa mechanizmów, telefon 40 51. zdw 37 741

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych fasonach wyjątkowo tanio Z Bobowska Poznań Stary Rynek 70 narożnik ul. Nowej P 9124-7.107

Masaże
kosmetyczne i lecznicze. Farbowanie włosów (Henna). Zakład fryzjersko-kosmetyczny Małeckiego 19. I. (Rynek Łazarski). zdw 38 043

Ostrzegamy
przed przyjmowaniem od p. Wacława Ciesielskiego w Pleszewie sześciu węgłi gwarancyjnych po zł 1.000.- z naszymi podpisami z powodu uniważnienia kontraktu z dn. 23. 11. 1929. Seweryna i Antoni Konopińscy Pleszew. zdw 38 401

Przyjmę
dziecko na wychowanie z lepszej rodziny. Adres wskazać Kurjer zdw 38 375

Chłopczyka
pół rocznego na wychowanie. — Adres wskazać Kurjer zdw 38 368

Gimnazjaliści
Do 25 złotych zarobkiem zgłaszają się listownie. „Swastyka”. Poznań, Kuźnica 6. Na odpowiedź załączyć znaczek 25 groszowy. zdw 38 415

Przyjmę
na wychowanie dzieci z lepszej rodziny. Magdanna, Pobiedziska, Rynek 19. zdw 38 520

Tłumaczeń
z angielskiego, czeskiego, francuskiego, niemieckiego dokonywuje polonistka z zainteresowaniem literackim. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 690

Który

z panów inż. leśny lub prof. lat 35-45 uosposobienia poważnego — zechcą położyć kres sieroctwu serca — szatynę Wlkp. lat 35 z sfer kupieckich. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 37 654. Dyskrecja zapewniona — na anonimowy nie odpowiada się.

24 NAUKA

Kursy stenografii
pisania na maszynach Kantaka I. II ptr zdw 33 193

Parisienne
institutrice donne des leçons français à prix modéré Offres Kurjer zdw.38 052

English
lessons gives specialist. Oferty Kurjer zdw 36 402

Kursy kroju
szycia damskiego. Wpisy przyjmie Klawiterowa, Marij Magdaleny 1. III., prawo, narożnik Raczyskich. dp 4627/8

Inteligentna

dobrze polecona osoba, znająca dokładnie gospodarstwo domowe, i szycie, kochająca dzieci szuka posady jako gospodini od 15-go kwietnia do jednej osoby lub do wdowca z dziećmi. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 38 034

Inteligentna

panienka dobrze polecona, kochająca dzieci szuka posady od 15-go kwietnia do 1 lub 2 dzieci. Łaskawe oferty Kurjer zdw 38 033

500 zł

pożycze za 3 miesiące, gdy otrzymam stałą posadę w składzie. Branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 38 018

Leśnik

(uchodźca) lat 33, żonaty, zdrowy poszukuje posady leśnika lub gajowego, obeznany z zakładaniem i użytkowaniem drzewostanu, rolnik i gospodarz rybny hodowca bażantów i dobry teniel. Łaskawe oferty pod zdw 38 282 Kurjer Poznański.

Panienska

młoda, inteligentna, poszukuje posady w charakterze maszynistki bez praktyki poza sobą. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 38 442

Zbożowiec

z 8-letnią praktyką w poważnej firmie, obeznany dokładnie z książkowością, korespondencją, ekspedycją i magazynierstwem, władający językiem polskim i niemieckim poszukuje odpowiedniej posady zaraz wzgl. 1. 4. — Oferty Kurjer zdw 38 439

Bankowiec

poszukuje posady w Banku lub przedsiębiorstwie handlowym — ośmioletnią praktyką. Zgłoszenia zdw 38 435

Dziewczyna

chętna, pracowita poszukuje posady od 1. 4. do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 38 462

Fryzjer

syn uczciwych rodziców pragnie wyuczyć się fryzjerstwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 776

Wdowa

ewangeliczka poszukuje posady u samotnej osoby lub u bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 38 628

Pokojuwa

dobrze polecona poszukuje posady od 1. 4. do prywatnego domu. Oferty Kurjer zdw 38 603

Służąca

uczciwa, sumienna, znająca szycie poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 38 603

Lepsza

pokojuwa z szyciem z dobrimi świadectwami szuka posady odpowiedniej od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 38 489

Z bijącym serduszkiem....
oczekują piękne Panie...

Pw 1246-18 190

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Małeckiego 18, parter, lewo. Zdw 38 704

Technik dentystyczny
pracuje także operatywnie, poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 713

Apteka
Poszukuje posady elewa apt. Matura klasyczna. Język polski i niemiecki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 38 717

Dziewczyna
starsza poszukuje posługi na cały dzień 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 38 699

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do prac domowych od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 38 748

Stenotypistka
pod dyktando także z praktyką adwokacka przyjmie posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 744

Gospodyni
kucharka, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do kasyna oficerskiego lub do restauracji. Oferty Kurjer zdw 38 750

Szofer
sumienny, złoży 1000 zł kaucji. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 740

Pomocnik
początkujący z ukończoną szkołą handlową, poszukuje posady. — Miejsce obojętne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 38 752

Ogrodnik
kawaler, energiczny, rutynowany poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 38 965

Gospodyni
inteligentna i sympatyczna. lat 27. zna się na dobrej kuchni. przyjmie posadę, gdzie niema pałacu domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 763

Dziewczyna
lat 20. do wszystkiego, z gotowaniem. szuka posady od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 726

Młodzieniec
do posyłek, do kwaciarni, który zna się na kwaciarni, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 721

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 685

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień do wszelkich prac domowych, miejscowość obojętne, uprzejmie upraszam o złożenie ofert do Kurjera zdw 38 669

Dziewczyna
uczciwa, z dobrym gotowaniem poszukuje posady od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 672

Pracznica
poszukuje prania poza domem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 38 661

Młodsza
dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 38 773

Pracznica
szuka prania. Wielka 25, II, prawo. zdw 38 307

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 38 393

Młodszy
pomocnik handlowy z branży kolonialnej, dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Proszę o łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 38 390

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Białe cienie”
- Casino: „Rudowłosa”
- Colosseum: „A kochanek miał sto”
- Dom Rzemieślniczy (ulica Fr. Ratajczaka): „Cud nad Wisłą”
- Edison: „W spelunkach Rio de Janeiro”
- Metropolis: „Tancerka w walcach”
- Odeon: „Przed wiosną”
- Renaissance: „Piąty jeździec Apokalipsy”
- Słońce: „Kraj bez kobiet”
- Wilsona: „Napoleon” (Bona-partie).

Wyřęcycielka
szuka posady bardzo dobre świadectwo, także na wieś do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 765

Ekspedjent
bufetowy, dzielny w swym zawodzie z mniejszą kaucją poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 38 389

Panienska
szuka posady do krawieczyzny damskiej lub innego zajęcia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 38 378

Młoda
panienka kochająca bardzo dzieci szuka posady od 1 kwietnia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 38 374

Młody
sumienny, uczciwy człowiek, z ukończoną szkołą handlową, znający pisanie na maszynie, korespondencje oraz stenografię poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 38 419

Inteligentna panienska
z ukończoną szkołą handlową, znajdująca się w ciekłym położeniu poszukuje posady od 1-go kwietnia. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 38 418

Kuchmistrz
samotny z dobrymi świadectwami, może pożyczyc 1000 zł za wskazanie odpowiedniej pracy. — Oferty ul. Szamarzewskiego 34 u Szczepańskich dla kucharza. zdw 38 413

Cukiernik
młodszy poszukuje posady zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 38 422

Szofer - stangret
szuka posady, może okazać się dobrymi świadectwami. Miejsce obojętne. Oferty Kurjer zdw 38 427

Szofer
poszukuje posady, posiada dobre świadectwa Najchętniej na majątku. Oferty Kurjer zdw 38 426

Szofer
trzeźwy, sumienny, z dobrym świadectwem, pewny w jeździe. poszukuje posady za małym wynagrodzeniem Zgłoszenia Kurjer zdw 38 456

Rutynowany
pracownik branży automobilowej przyjmie posadę jako sprzedawca lub też w innych charakterach w firmie samochodowej. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 38 451

Szukam
posady jako ujeżdżacz młodych koni i polowy. Oferty Kurjer zdw 38 449

Panienska
z ukończoną szkołą handlową poszukuje stosownej posady, ewtl. do składu piekarsko - cukierniczego lub do dzieci. Zgłoszenia Półwiejska 81, III, prawo. zdw 38 445

Gospodyni - kucharka
restauracyjna, pracowita i sumienna, poszukuje posady zaraz lub pierwszego. Okolica obojętne. Oferty Kurjer zdw 38 242

Kucharka
dobrze gotująca i dziewczyna do pomocy poszukują posady prywatnego ewent. na majątku, od 1 lub 15. IV. Oferty Kurjer zdw 38 255

Trio
lub kwartet salonowo-dancingowy wolny od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 38 259

Panienska
z prowincji pragnie wyuczyć się jako ekspedientka. Oferty Kurjer zdw 38 270

Biuralistka
początkująca, znająca księzkowość, stenografię, pisanie na maszynie, poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 38 269

Dziewczyna
uczciwa i skromna poszukuje posady do wszystkiego, gotowaniem i praniem, do małej rodziny, od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 267

Piekarz
z egzaminem mistrzowskim poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 265

Poszukuję
posady - samodzielna kucharka z dobrymi świadectwami u samotnego małżeństwa lub samotnej osoby od 1. IV 30 Oferty Kurjer zdw 38 323

Skrzypek
rutynowany z obszernym reper-twarem wolny od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 38 258

Dziewczyna
wiejska uczciwa i pracowita szuka posady od 1. 4. tylko do lepszego państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 321

Dziewczyna
starsza uczciwa, z dobrymi poleceniami poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 38 318

Technik
dentystyczny młodszy, pracujący również operatywnie, zmienia posadę z dniem 1. V. 1930. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 38 305

Inteligentna
panienka 1 1/2 r. praktyka biurowa poszukuje posady do składu lub do dzieci. Łask. zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 38 346

Panienska
z szyciem i robotkami poszukuje posady jako początkująca do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 329

Dziewczyna
znająca samodzielne gospodarstwo domowe poszukuje posady od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 328

Posługaczka
sumienna poszukuje posługi lub prania w śródmieściu. Zgłoszenia 4-7 wieczorem. Nowak, Klasztorna 12, II, prawo. zdw 38 336

Silna
dziewczyna ze wsi szuka posady do wszystkiego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 186

Panienska
przystojna, obowiązkowa, kochająca dzieci szuka posady, pierwszorzędne polecenia. Druga do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 100

28 WOLNE MIEJSCA

Fryzjera
damskiego oraz fryzjerkę (siły pierwszorzędne) poszukuje zaraz St. Witkowski, Gwarna 12. Pw 10 232-54.44

Ubooczny zarobek
Do sprzedaży wprowadzonego niezbędnego artykułu poszukuje kilku zdolnych zastępców. Wielki uboczny zarobek dla zastępców losów i ubezpieczeń. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowego zajęcia: Schleifer, Lwów Ziolkiewska 30. Pw 10 200-72.59

Poszukujemy
zdolnych zastępców do ratulnej sprzedaży dolarówek. Stała egzystencja. Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwów, Wałowa 11 a. Pw 10 199-72.58

Posługaczka
potrzebna. Smierczalska, Struska 7, II, lewo. zdw 38 404

Werkmistrz
potrzebny do wielkiej piekarni z kaucją. Oferty Kurjer zdw 38 395

Ślusarz - sztrykier
na plecionki druciane do ogrodzeń potrzebni. Wiadomość Bałwińskiego 6. zdw 38 386

Potrzebna
od 1. 4. starsza samodzielna marszantka, która mogła również załatwić ekspedycje z znajomością języka niemieckiego Tomasek, Pocztowa 9. zdw 38 382

Posługaczki
uczciwej z świadectwami od 1-go kwietnia poszukuje. Chelmońskiego 10, II, lewo. zdw 38 381

Służąca
młoda z gotowaniem, praniem, lubiąc dzieci od pierwszego potrzebna. Rzeczypospolitej 3, II, lewo. zdw 38 377

Służąca
potrzebna. Narloch, Jeżycka 35. zdw 38 372

Krawcowe
jako podreżne mogą się zgłosić do J. Bakowski, św. Marcin 45 a zdw 38 370

Posługaczka
od 1. 4. potrzebna. Zgłoszenia Gen. Prądzyńskiego 42, skład. zdw 38 417

Akwizytorów
poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdw 38 458

Kucharka
samodzielna od 1. 4. potrzebna. Marsz. Focha 36, skład delikatesów. zdw 38 461

Krawcowe
zreżna, szybka z praktyką do garderoby dziecięcej, damskiej w dom. Janiszewska, Wielka 15, III. zdw 38 465

Służąca
do kuchni zaraz potrzebna. Zgłoszenia kuchnia Kasyna Oficerskiego 3 pułku Lotniczego, Ławica. zdw 38 482

Biuralistka
do biura w Gdyni poszukiwana zaraz, wymagany język polski i niemiecki oraz stenografia. Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia do Stoczni Gdańskiej. Poznań, Słowackiego 18, tel. 77-85. Pw 10243-54.40

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Półwiejska nr. 38. zdw 38 553

Służąca
do wszystkiego z dobrym gotowaniem może się zaraz zgłosić. Kasprzak, Stary Rynek 55. zdw 38 623

Głosuję na
Piotra Plucińskiego. Stary Rynek 37, gdyż naprawde zaszczydzam po parę złotych na kunię kapelusza czy koszuli w tej firmie! zdw 38 762

Chłopiec
do posyłek z dobrymi referencjami poszukiwany Zgłoszenia Kurjer zdw 38 630

Krawczywie i hafciarki
na stałe, tylko pierwszorzędne w damskiej dziedzinie garderobie oraz uczennice przyjmie Pilińska-Lodowa 1, Łazarz. zdw 38 601

Służąca
do wszelkiej pracy z praniem potrzebna od 1. 4. Św. Marcin 32, skład rzeźniczy. zdw 38 625

Fryzjerka
dzielną w swym zawodzie potrzebna. Hurnik, Św. Marcin 45 a. zdw 38 563

Potrzebna
od 1 kwietnia do samotnej osoby młodsza dziewczyna, dobrze gotująca, do prac domowych, z praniem. Zgłoszenia od 9-12. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 38 502

Posługaczka
solidna, uczciwa, może się zgłosić. Bukowska 43, dom boczny. Zarodniakowa. zdw 38 536

Służąca
do wszystkiego, z dobrym gotowaniem, potrzebna od 1. 4. Chelmońskiego 14, parter lewo, Dłuższe świadectwa konieczne. zdw 38 535

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Staszica 8, I, prawo. zdw 38 594

Pianistka (ta)
potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 593

Służąca
samodzielna, z gotowaniem, przywykła do pracy, na 6 osób. Chwilkowski, Św. Marcin 40. zdw 38 585

Inkasa
z kaucją 300-500 zł poszukuje poważna instytucja gospodarcza. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 38 587

Uczennica
do krawieczyzny na 1/2-letni kurs może się zgłosić. Kraszkiewiczowa, Słowackiego 39, jw 3601

Uczciwej
służącej poszukuje. Fielitz, Dąbrowskiego 24. zdw 38 652

Kucharke
do jadłodajni zaraz. Półwiejska 17 Janiak. zdw 38 048

Pokojućka
ze świadectwami potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia Chelmońskiego 20 II p. zdw 38 645

Porządna
uczciwa dziewczyna, znająca się na gospodarstwie, może się zgłosić. Fabryczna 1, II, prawo. rw 9272

Wysoki zarobek
500 zł i więcej miesięcznie osiągną zdolni i wymowni panowie przy sprzedaży doskonałej opatentowanej nowości. Każdy właściciel rożaczny kupuje. Kapitału nie potrzeba. Prospekty wysła Wytwórnia Nowości, Grudziądz (Pomorze). zdw 38 707

Służąca
potrzebna. Zupańskiego 5, II, prawo. zdw 38 705

Nauczycielka
z pozwoleniem rządowym potrzebna od 1. 4. do dziewczynki 6 lat. — Francuskie, niemieckie, muzyka oraz roboty ręczne wymagane. Karpińska, Maj, Wilmowice, pow. Dziadowo, Pomorze zdw 38 710

Pana
do składu złotniczego z kaucją 500 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 38 781

Krawcowe
dzielną do damskiego szycia zaraz potrzebna. Grobla 17, II, lewo. zdw 38 746

Służąca
do wszystkiego potrzebna Ratajczaka 13, skład. zdw 38 741

Dziewczyna
uczciwa, czysta do wszystkiego potrzebna zaraz. Bramkowa 4 I, prawo. zdw 38 755

Dziewczyna
z gotowaniem zaraz. Adamczykowa, Ratajczaka 14. zdw 38 610

Szofer
na reklamówkę, 1.000 zł pożyczki. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 575

Służąca
potrzebna do wszystkich prac domowych, najchętniej z poszycia, zaraz. Gen. Prądzyńskiego 54 (piekarnia). zdw 38 735

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Skarbiński, Górna Wilda 106. zdw 38 609

Chłopak
i dziewczyna obciążająca zaraz potrzebna. Gonda, Dąbrowskiego nr. 79, II, wejście, od 5-6. zdw 38 691

Służąca
do wszystkiego, z praniem, potrzebna zaraz. Niegolewskich 6, I, piętro, prawo. zdw 38 688

Służąca
znająca się także na gotowaniu, potrzebna od 1 kwietnia 1930. — Zgłoszenia: Szambelan, Bukowska 33, w czasie od 4 do 6 po południu z świadectwami. zdw 38 682

Dziewczyna
do posługi potrzebna. Wojciechowski, Małe Garbary 3. zdw 38 691

Służąca
uczciwa do wszelkich prac domowych potrzebna 1. 4. 30. Wielkie Garbary 36, dom tylny, parter, lewo. zdw 38 666

Fryzjerka
kursistka potrzebna. Matejki 7. zdw 38 662

Fryzjerka
potrzebna. Solacz, Wołyńska 13, fryzjer. zdw 38 775

Uczennice
do szycia bielizny potrzebne. — Skryta 7, III, lewo. zdw 38 134

Dobrze
polec. służąca do wszystkiego bez spania, potrzebna od 1. 4. 30. Stary Rynek 85, III p. zdw 38 140

Samodzielnej korespondentki
niemiecko-polskiej do nowo powstającego przedsiębiorstwa. Na początek warunki skromne. W przyszłości awans. Reflektuje się na osoby b. dobrze prezentujące się. Zgłoszenia do Kurjera zdw 38 844

Uczeń
uczciwych rodziców może się zaraz zgłosić. Antoni Rose, Nowa 7. Pw 10210-13.87

Zaraz
potrzebna młodsza asystentka o skromnych wymaganiach. Warunki uprasza się nadesłać do Apteki w Chodzieży Język niemiecki pożądanym zdw 38 069

Uczennica
do krawieczyzny na 1/2-letni kurs może się zgłosić. Kraszkiewiczowa, Słowackiego 39, jw 3601

Uczciwej
służącej poszukuje. Fielitz, Dąbrowskiego 24. zdw 38 652

Kucharke
do jadłodajni zaraz. Półwiejska 17 Janiak. zdw 38 048

Pokojućka
ze świadectwami potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia Chelmońskiego 20 II p. zdw 38 645

Porządna
uczciwa dziewczyna, znająca się na gospodarstwie, może się zgłosić. Fabryczna 1, II, prawo. rw 9272

Wysoki zarobek
500 zł i więcej miesięcznie osiągną zdolni i wymowni panowie przy sprzedaży doskonałej opatentowanej nowości. Każdy właściciel rożaczny kupuje. Kapitału nie potrzeba. Prospekty wysła Wytwórnia Nowości, Grudziądz (Pomorze). zdw 38 707

Służąca
potrzebna. Zupańskiego 5, II, prawo. zdw 38 705

Nauczycielka
z pozwoleniem rządowym potrzebna od 1. 4. do dziewczynki 6 lat. — Francuskie, niemieckie, muzyka oraz roboty ręczne wymagane. Karpińska, Maj, Wilmowice, pow. Dziadowo, Pomorze zdw 38 710

Pana
do składu złotniczego z kaucją 500 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 38 781

Krawcowe
dzielną do damskiego szycia zaraz potrzebna. Grobla 17, II, lewo. zdw 38 746

Potrzebna
zaraz sila do zakładu fotograficznego. Zgłoszenia osobiste lub z odpisem świadectw i dołączeniem fotografii Pa S Spizewski, Srem, Poznańska 4. zdw 37 630

Potrzebna
zaraz czysta inteligentna służąca z samodzielnym gotowaniem z dobrymi świadectwami w wieku 20-25 lat do lekarza. Zgłoszenia Kurjer dw 4 623

Służąca
uczciwa i czysta, do wszystkiego, potrzebna od 1. 4. Waly Jana III nr. 12, Hanasz. zdw 38 529

Młodsza
dziewczyna do pracy domowej zaraz. Adamski, Strzelecka 9. zdw 38 515

Potrzebna
zaraz ekspedientka do składu rzeźnicznego, reflektuje na silę pierwszorzędna. Syller, Wierzbicice 23. zdw 38 517

Służąca
potrzebna. Kwiatowa 4, I, lewo. zdw 38 510

Posługaczka
potrzebna 1. 4. przed południem. Suszczyńska, Słowackiego 8. zdw 38 493

Krawcowe
potrzebna do nauki kroju, szycia bielizny i sukien w domu od 10 do 6. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 505

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz. Janczewski, Chwaliszewo 69, drogerja. zdw 38 508

Poszukuje
się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy domokrążców do zbierania zamówień na artykuły dziennej potrzeby. Na odpowiedź załączyc znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik, Nowy Hieronim, Górny Śląsk. Pw 9073-71.80

Służąca
potrzebna zaraz. Schachtschneider, Jeżycka 34. zdw 38 477

Technik dentystyczny
dobra sila z własnymi narzędziami zaraz potrzebny. Wynagrodzenie miesięczne do 600 zł. — Oferty Kurjer zdw 38 487

Posługaczka
potrzebna od 1. 4. rb. Małeckiego 6, II, pr., lewo. zdw 38 480

Posługę
na popołudniu, najchętniej na Łazarzu przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 38 474

Bielizne damska
najtaniej sporządzi oszczędną pani, krawcowe lub magazyn bielizny tylko z resztek najlep. fabryk kraj. zakupionych w firmie chrześc.
D.H. „JULPOL”, Poznań, Rzeczypospolitej 3.
Próbki i cenniki po nadesł. znaczka 25 grosz.
Pw 9677-12.202

Pij Kawę KNEIPPA- a będziesz zdrow!
Pw 10 207-13.9

..... dziś idziemy do kina
„CASINO”
zobaczyć ubóstwianą przez cały Poznań artystkę CLARE BOW w jej najlepszej kreacji p. t. „RUDOWŁOSA”
a więc do zobaczenia się wieczorem w kinie „Casino”.
Początek seansów 5, 7, 9. W niedzielę o godz. 3.
Pw 10270-13 136